ಪಂಚಾಯುಧ

ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

ಪಂಚಾಯುಧ

ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

ಆಕರ:

https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.364644/page/n55/mode/2up

(ಪುಟ ೧೨೩ ರಿಂದ)

ಓಸಿಆರ್ ಪರಿವರ್ತನೆ: ವಿಶು [https://vishwakoshaagaara.blogspot.com/]

ವಿವರ

ಜಾತಕಗಳ ಹೆಸರು

ಪಂಚಾಯುಧ

ಶ್ರೀ ವಾಣಿಜ

ಕ್ಷುಲ್ಲಕಶ್ರೇಷ್ಠಿ

ನಂದಿ ವಿಶಾಲ

ಕೃಷ್ಣ

ನಾಮಸಿದ್ಧಿ

ಉಭಯತೋಭ್ರಷ್ಟ

ಮಹಾಸಾರ

ಕುರುಧರ್ಮ

ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡ

ಅಲೀನ ಚಿತ್ತ

ವೈದರ್ಭ

ಸುಪಾರಗ

ದಧಿವಾಹನ

ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರ

ವರ್ಧಕಿ ಸೂಕರ

ಆಭ್ಯಂತರ

ಧರ್ಮಧ್ವಜ

ಪಂಚಾಯುಧ

ಹಿಂದೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಆ ರಾಜನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದನು.

ಅವನಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವ ದಿವಸ ಎಂಟುನೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಟ್ಟು ತೃಪ್ತಿ ಪಡಿಸಿ ಅವನ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಕೇಳಿದರು. ಲಕ್ಷಣಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅವನ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಪತ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಡು, "ಮಹಾರಾಜ, ಈ ಕುಮಾರನು ಪುಣ್ಯಸಂಪನ್ನ. ನಿನ್ನ ಅನಂತರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಪಂಚಾಯುಧ ಕರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದು, ತೋರಿಸಿ, ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಪುರುಷನಾಗುವನು" ಎಂದರು. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, ಮಗುವಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವವರು ಅವನಿಗೆ ಪಂಚಾಯುಧಕುಮಾರನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟರು.

ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಬಂದು ಹದಿನಾರು ವಯಸ್ಸಾಗಲು, ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕರೆದು " ಅಪ್ಪ, ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿ" ಎಂದನು.

ಕುಮಾರನು "ಯಾರಬಳಿ ಕಲಿಯಲಿ ದೇವ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಹೋಗಪ್ಪ, ಗಂಧಾರ ರಾಷ್ಟ್ರದ ತಕ್ಷಶಿಲಾ ನಗರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಚಾರ್ಯನ ಬಳಿ ಕಲಿ. ಅವನ ಹೆಸರು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೂ ಹರಡಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಭಾಗವಾಗಿ ಕೊಡು" ಎಂದು ತಂದೆಯು ಒಂದು ಸಾವಿರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು.

ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿತು, ಆಚಾರ್ಯನು ಕೊಟ್ಟ ಪಂಚಾಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ತಕ್ಷಶಿಲಾನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಸನ್ನದ್ಧ ಪಂಚಾಯುಧನಾಗಿ ವಾರಾಣಸಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆದನು.

ಅವನಿಗೆ ದಾರಿಯ ನಡುವೆ ಶ್ಲೇಷರೋಮನೆಂಬ ಯಕ್ಷನು ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಅಡವಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಆಗ ಅಡವಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಜನರು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ "ಅಯ್ಯಾ ಹುಡುಗ, ಈ ಅಡವಿಯೊಳಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. ಇಲ್ಲಿ ಶ್ಲೇಷರೋಮನೆಂಬ ಯಕ್ಷನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಕಂಡಕಂಡ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ" ಎಂದು ತಡೆದರು. ಆದರೆ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ತರ್ಕಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಹೆದರಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕೇಸರಿ ಸಿಂಹದಂತೆ ಆ ಅಡವಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕೇಹೊಕ್ಕನು.

ಆ ಅಡವಿಯ ನಡುವಿಗೆ ಬರಲು, ಅಲ್ಲಿಯ ಯಕ್ಷನು ತಾಳೆಯ ಮರದಷ್ಟು ಎತ್ತರ ಆಗಿ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ತಲೆ ಮನೆಯಷ್ಟು ಗಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಕಣ್ಣು ಪಾತ್ರೆಯಷ್ಟು

ಅಗಲ. ಗೆಣಸಿನಂಥ ಎರಡು ದಾಡೆ. ಗಿಡುಗನ ಮೂಗು. ಹೊಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಮಚ್ಚೆ, ಕೈಕಾಲು ಎಲ್ಲಾ ನೀಲಿ.

ಅವನು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕುರಿತು "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ? ನಿಲ್ಲು, ನೀನು ನನ್ನ ಊಟ" ಎಂದನು.

ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು "ಯಕ್ಷ, ನಾನು ವಿಚಾರಮಾಡಿಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿ ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವೆ. ವಿಷಕುಡಿದ ಸರಳಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳಿಸುವೆನು" ಎಂದು ಗದರಿಸುತ್ತಾ ಹಾಲಾಹಲವಿಷ ಕುಡಿದ ಸರಳನ್ನು ಹೂಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದು ಯಕ್ಷನ ರೋಮದಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿಬಿತ್ತು. ಅನಂತರ ಇನ್ನೂ ಐವತ್ತು ಸರಳು ಬಿಟ್ಟನು. ಎಲ್ಲವೂ ಅವನ ರೋಮದಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು.

ಯಕ್ಷನು ಆ ಸರಳುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒದರಿ ತನ್ನ ಕಾಲಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೀಳಿಸಿ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದನು. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ಗದರಿಸುತ್ತಾ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಎಳೆದು ಹೊಡೆದನು. ಮೂವತ್ತು ಮೂರು ಅಂಗುಲಗಳ ಉದ್ದದ ಖಡ್ಗ ರೋಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸಿಕ್ಕಿಬಿತ್ತು. ಆಗ ಅವನನನ್ನು ಕಣೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದೂ ರೋಮದಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿಬಿತ್ತು. ಅದು ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳಲು ಮುದ್ಗರದಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದೂ ರೋಮದಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು.

ಅದೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿದು, "ಓ ಯಕ್ಷ, ನಾನು ಪಂಚಾಯುಧಕುಮಾರನೆಂಬುದನ್ನು ನೀನು ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇನು? ನೀನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ನಾನು ಧನುಸ್ಸೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಂಬಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ; ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ನಂಬಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆ. ಈಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆದು ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡಿಬಿಡುವೆನು" ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಯಕ್ಷನನ್ನು ಹೊಡೆದನು. ಬಲಗೈ ಕೂದಲಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು. ಎಡಗೈಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು. ಬಲಗಾಲಿಂದ ಹೊಡೆದರು. ಅದೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು. ಎಡಗಾಲಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು. ತಲೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಗುದ್ದುತ್ತಾ "ನಿನ್ನನ್ನು ಪುಡಿಪುಡಿಮಾಡುವೆನು" ಎಂದು ತಲೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು. ಅದೂ ಕೂದಲಿನಲ್ಲೇ ಸಿಕ್ಕಿ ಬಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ಅವನು ಐದು ಬಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಐದು ಕಡೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದು ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಿರ್ಭಯವಾಗಿ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಇದ್ದನು.

ಯಕ್ಷನು "ಇವನು ಒಬ್ಬ ಪುರುಷಸಿಂಹ, ಪುರುಷಾಜಾನೇಯ. ಇವನು ಪುರುಷಮಾತ್ರನಲ್ಲ. ನನ್ನಂತಹ ಯಕ್ಷನು ಹಿಡಿದರೂ ಇಷ್ಟೂ ನಡುಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರನ್ನು ಕೊಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಇಂತಹವನು ಒಬ್ಬನನ್ನೂ ಒಂದೆ ಕಾಣೆ. ಇವನು

ಭಯಪಡದಿರಲು ಕಾರಣವೇನು?" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಗೆದು, "ಅಯ್ಯಾ ಹುಡುಗ, ನೀನು ಸಾವಿಗೆ ಹೆದರದಿರುವುದು ಹೇಗೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಏಕೆ ಭಯಪಡಲಿ, ಯಕ್ಷ? ಒಂದು ಸಲ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಒಂದು ಮರಣ ನಿಯತ ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಯುಧವಿದೆ. ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ತಿಂದರೆ ನೀನು ಆ ಆಯುಧವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ. ಅದು ನಿನ್ನ ಒಳಗನ್ನು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಯಿಸಿಬಿಡುವುದು. ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ನಾಶವಾಗುವೆವು. ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ನಾನು ಭಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ತನ್ನೊಳಗಿರುವ ಜ್ಞಾನಾಯುಧವನ್ನು ಕುರಿತು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

ಯಕ್ಷನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಈ ಹುಡುಗನು ತಥ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವನು. ಈ ಪುರುಷಸಿಂಹನ ಶರೀರದಿಂದ ಬೇಳೆಯಷ್ಟು ಮಾಂಸವನ್ನೂ ನನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆ ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದು. ಇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡುವೆನು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಮರಣಭಯದಿಂದ ಹೆದರಿ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, "ಓ ಹುಡುಗ, ನೀನು ಪುರುಷಸಿಂಹ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇಂದು ರಾಹುಮುಖದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದ ಚಂದ್ರನಂತೆ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿರುವೆ. ಜ್ಞಾತಿಸುಹೃದಯರ ಮಂಡಲವನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸು, ಹೋಗು" ಎಂದನು.

ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನಿಗೆ "ಯಕ್ಷ, ನಾನು ಇಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹಿಂದೆ ಪಾಪಮಾಡಿ, ಲುಬ್ಧನಾದೆ ; ರಕ್ತದಿಂದ ನಿನ್ನ ಕೈ ಕೆಂಪಾಗಿದೆ; ಕಂಡವರ ರಕ್ತಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ಈಗಲಾದರೂ ಹೀಗೆಯೇ ಪಾಪವನ್ನೇ ಮಾಡಿದರೆ ಕತ್ತಲೆಯಿಂದ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಹೋಗುವೆ. ಆದರೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಕಾಲದಿಂದ ತೊಡಗಿ ನೀನು ಪಾಪಮಾಡಲಾರೆ. ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನರಕದಲ್ಲಿ, ಮೃಗವಾಗಿ, ಪ್ರೇತವಾಗಿ, ಅಸುರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಗುವುದು; ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆಯುಸ್ಸು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುವುದು" ಎಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ಕೆಟ್ಟ ನಡತೆಯಿಂದಾಗುವ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನೂ ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯಿಂದ ಆಗುವ ಹಿತವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು. ಯಕ್ಷನನ್ನು ನಾನಾ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಗದರಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಿದನು ; 'ಇದೇ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಜನರು ಒಪ್ಪಿಸುವ ಬಲಿಗಳನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೊ' ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಆ ಕಾಡಿಗೆ ದೇವತೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಿ, ಅಡವಿಯಿಂದ ಹೊರಟು, ಅಡವಿಯ ಮುಖದಲ್ಲಿದ್ದ ಜನರಿಗೆ ನಡೆದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಸನ್ನದ್ಧಪಂಚಾಯುಧನಾಗಿ ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಹೋಗಿ, ತಾಯಿ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಮೇಲೆ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಳುತ್ತಾ, ದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೋದನು.

ಶ್ರೀ ವಾಣಿಜ

ಹಿಂದೆ, ಐದು ಕಲ್ಪಗಳ ಹಿಂದೆ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಶ್ರೀಮಂತ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತನೆಂಬ ವ್ಯಾಪಾರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಪಾತ್ರೆ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಮನೆಮನೆಗೆ ಹೊತ್ತು ಮಾರುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದು ಸಲ ಅವನು ಶ್ರೀಮಂತನೆಂಬ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆಸೆಬುರುಕ ವರ್ತಕನೊಡನೆ ತೈಲವಾಹವೆಂಬ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಅಂಧಪುರವೆಂಬ ನಗರಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಗರದ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರುತ್ತಾ ತಿರುಗಿದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಬೀದಿಗಳನ್ನು ತಾನು ಹಿಡಿದನು.

ಅದೇ ನಗರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಮನೆ ಬಹಳ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳೂ ಸೋದರರೂ ಹಣವೂ ನಾಶವಾಗಿತ್ತು. ಅಜ್ಜಿಯೊಡನೆ ಒಬ್ಬ ಮಗಳು ಮಾತ್ರ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಇತರರಿಗೆ ಕೂಲಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯಿತ್ತು. ಹಿಂದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದು ಅನೇಕ ಕಾಲ ಪಾತ್ರೆಗಳ ನಡುವೆ ಬಿದ್ದು ಉಪಯೋಗಿಸದೆ ದೂಳು ಹಿಡಿದಿತ್ತು. ಅದು ಚಿನ್ನದ್ದೆಂಬುದೂ ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಆಸೆಬುರುಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ "ಮಣಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಮಣಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ" ಎಂದು ತಿರುಗುತ್ತಾ ಆ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದನು.

ಆ ಹುಡುಗಿ ಅನನನ್ನು ಕಂಡು, "ಅಮ್ಮಾ ನನಗೊಂದು ಆಭರಣ ತೆಗೆದುಕೊಡು" ಎಂದು ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

"ಅಮ್ಮಾ, ನಮಗೆ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ಏನು ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ?"

"ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ಪಾತ್ರೆಯಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನಮಗೆ ಉಪಯೋಗವಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊ."

ಅವಳು ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದು, ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಆ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, "ಅಯ್ಯಾ, ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ತಂಗಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೊಡು" ಎಂದಳು.

ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು, ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯಿರಬಹುದೆಂದು ತಿರುಗಿಸಿ ನೋಡಿ, ಪಾತ್ರೆಯ ಕೆಳಗೆ ಸೂಜಿಯಿಂದ ಬರೆದು ಗೀಚಿ, ಚಿನ್ನವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, "ಇವರಿಗೆ

ಏನೂ ಕೊಡದೆಯೇ ಈ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಾರಿಸುವೆನು" ಎಂದು, "ಇದೇನು ಬೆಲೆ ಬಾಳುವುದು? ಅರ್ಧ ಹಣ ಕೂಡ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಅದನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆಸೆದು ಆಸನದಿಂದೆದ್ದು ಹೋದನು.

ಅವನು ಹೊಕ್ಕು ಹೋದ ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹೊಗಬಹುದೆಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಆ ಬೀದಿಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, "ಮಣಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ" ಎಂದು ಅದೇ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಪುನಃ ಆ ಹುಡುಗಿ ಅಜ್ಜಿಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕೇಳಿದಳು.

ಆಗ ಅಜ್ಜಿ "ಅಮ್ಮಾ ಮೊದಲು ಬಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಎಸೆದು ಹೋದ. ಇವನಿಗೆ ಏನು ಕೊಟ್ಟು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ?" ಎಂದಳು.

"ಅಮ್ಮಾ ಆ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಕರ್ಕಶವಾಗಿ ಆಡಿದ. ಇವನಾದರೋ ನೋಡಲು ಪ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಇವನು ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಾನು."

"ಹಾಗಾದರೆ, ಕೂಗು."

ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಕೂಗಿದಳು. ಅವನು ಅವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಆ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು.

ಅವನು ಅದು ಚಿನ್ನವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, "ಅಮ್ಮಾ ಈ ಪಾತ್ರೆ ನೂರುಸಾವಿರ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವುದು. ಈ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತು ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

"ಅಯ್ಯಾ, ಮೊದಲು ಬಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿ 'ಇದು ಅರ್ಧ ಹಣ ಕೂಡ ಬೆಲೆ ಬಾಳದು' ಎಂದು ನೆಲದ ಮೇಲೆಸೆದು ಹೋದ. ಇದು ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಏನಾದರೂ ಕೊಟ್ಟು ಇದನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗು."

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಐನೂರು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನೂ ಐನೂರು ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, "ನನಗೆ ಈ ತಕ್ಕಡಿ, ಹಸುಬೆ, ಎಂಟು ನಾಣ್ಯ ಮಾತ್ರ ಕೂಡಿ" ಎಂದು ಅಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬೇಡಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಬೇಗನೆಯೆ ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಾವಿಕನಿಗೆ ಎಂಟು ನಾಣ್ಯ ಕೊಟ್ಟು ನಾವೆಯನ್ನು ಏರಿದನು.

ಆಗ ಆ ಆಸೆಬುರುಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಪುನಃ ಆ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, "ನಿಮ್ಮ ಪಾತ್ರೆ ತನ್ನಿ. ನಿಮಗೆ ಏನಾದರೂ ಕೂಡುವೆನು" ಎಂದನು.

ಮುದುಕಿ ಅವನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಂದು, "ನೀನು ನಮ್ಮ ನೂರು ಸಾವಿರ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಅರ್ಧ ಹಣ ಕೂಡ ಬೆಲೆಬಾಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದೆ. ನಿನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯಂತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಧರ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಬಂದು, ನಮಗೆ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಹೋದ" ಎಂದಳು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಇವನಿಂದ ನೂರುಸಾವಿರ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆ ನನಗೆ ನಷ್ಟವಾಯಿತು. ಇವನು ನನ್ನನ್ನು ಲೂಟಿಮಾಡಿದನು” ಎಂದು ಬಹುವಾಗಿ ಶೋಕಪಟ್ಟು, ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿ ಪರವಶನಾಗಿ, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಹಣವನ್ನೂ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೇ ಚೆಲ್ಲಿ, ಉಟ್ಟು ಹೊದೆದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಡಿ, ತಕ್ಕಡಿಯ ಕಡ್ಡಿಯನ್ನೇ ಗದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಂಡು, “ಏ, ನಾವಿಕ, ನಾವೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸು” ಎಂದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ತಿರುಗಿಸಬೇಡವೆಂದು ತಡೆದನು. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನೋಡುತ್ತಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಬಲವಾದ ಶೋಕವುಂಟಾಯಿತು. ಹೃದಯ ಬಿಸಿಯಾಯಿತು. ಅವನು ಮುಖದಲ್ಲಿ ರಕ್ತ ಕಾರಿದನು, ಬಾವಿಯ ಕೆಸರಿನಂತೆ ಅವನ ಹೃದಯ ಸೀಳಿತು. ಅವನು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಲ್ಲಿ ದ್ವೇಷ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಕಾಲವಾದ ಬಳಿಕ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೋದನು.

ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ

ಹಿಂದೆ ಕಾಶೀರಾಷ್ಟ್ರದ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದನು; ವಯಸ್ಸು ಬಂದಾಗ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯೆಂದು ಹೆಸರಾದನು. ಅವನು ಬುದ್ಧಿವಂತ, ಜಾಣ; ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮುಂದೆ ಆಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ದಾರಿಯ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸತ್ತ ಇಲಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳನ್ನು ಗುಣಿಸಿ, "ಕಣ್ಣಿರುವವನು ಯಾವನಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಈ ಇಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಬಹುದು ಅಥವಾ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಬಹುದು?" ಎಂದನು.

ಬಲು ಬಡತನದಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಕುಲಪುತ್ರನು ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಇವನು ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಆ ಇಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬೆಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಮಾರಿ ಒಂದು ಕವಡೆಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಆ ಕವಡೆಯಿಂದ ಕಾಕಂಬಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಒಂದು ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ ಮಾಡುವವರು ಕಾಡಿನಿಂದ ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಕೊಂಚ ಕೊಂಚ ಕಾಕಂಬಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸೌಟಿನಿಂದ ನೀರನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ಅವನಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ಹಿಡಿ ಹೂ ಕೊಟ್ಟರು.

ಅವನು ಆ ಹೂಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪುನಃ ಕಾಕಂಬಿಯನ್ನೂ ನೀರಿನ ಗಡಿಗೆಯನ್ನೂ ಕೊಂಡುಕೊಂಡು, ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಹೂವಿನತೋಟಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆ ದಿನ ಅವನಿಗೆ ಮಾಲಾಕಾರರು ಅರ್ಧಕಿತ್ತ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋದರು. ಅವನು ಬಹುಬೇಗನೆ ಈ ಉಪಾಯದಿಂದ ಎಂಟು ಹಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

ಪುನಃ, ಒಂದು ಮಳೆಗಾಳಿಯ ದಿವಸ, ರಾಜನ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಒಣಗಿದ ಕಡ್ಡಿಗಳೂ ಕೊಂಬೆಗಳೂ ಎಲೆಗಳೂ ಗಾಳಿಗೆ ಬಹಳವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದುವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸುವ ಉಪಾಯ ಉದ್ಯಾನಪಾಲನಿಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ, "ನೀನು ಈ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನೂ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ನಾನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಉದ್ಯಾನಪಾಲನಿಗೆಂದನು. ಅವನು "ತೆಗೆದುಕೊ, ಅಯ್ಯಾ" ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದನು. ಆಗ ಕ್ಷುಲ್ಲಕಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಶಿಷ್ಯನು ಮಕ್ಕಳು

ಆಡುವ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅವರಿಗೆ ಕಾಕಂಬಿ ಕೊಟ್ಟು, ಒಂದೇ ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಡ್ಡಿ ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ತೆಗೆಸಿ, ಉದ್ಯಾನದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ರಾಶಿಮಾಡಿಸಿದನು.

ಆಗ ರಾಜನ ಕುಂಬಾರರು ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಸುಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಉದ್ಯಾನದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ಕೈಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಕ್ರಯಕೊಟ್ಟು ಪಡೆದರು. ಆ ದಿವಸ ಕ್ಷುಲ್ಲಕನ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮಾರಾಟದಿಂದ ಹದಿನಾರು ಹಣಗಳೂ ಚಟ್ಟಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಐದು ಪಾತ್ರೆಗಳೂ ದೊರೆತವು.

ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಯಾಗಲು, "ಇನ್ನೇನು ಉಪಾಯ?" ಎಂದು ನಗರದ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ನೀರಿನ ಚಟ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಐನೂರು ಜನ ಹುಲ್ಲು ಹೊರುವವರಿಗೆ ನೀರಿನಿಂದ ಸೇವೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವರು "ಅಯ್ಯಾ, ನಿನ್ನಿಂದ ನಮಗೆ ಬಹು ಉಪಕಾರವಾಯಿತು. ನಾವು ನಿನಗೇನು ಮಾಡೋಣ?" ಎಂದರು. ಅವನು "ನನಗೆ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾದಾಗ ಮಾಡಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಾ ನೆಲದ ಮೇಲೂ ನೀರಿನ ಮೇಲೂ ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡುವವರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿದನು.

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡುವವರು ಒಂದು ದಿನ "ನಾಳೆ ಈ ನಗರಕ್ಕೆ ಕುದುರೆಮಾರುವವರು ಐನೂರು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ತರುವರು" ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವನು ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳಿ, "ಅಯ್ಯಾ, ನೀವು ನನಗೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರು ಒಂದೊಂದು ಹುಲ್ಲಿನ ಕಂತೆ ಕೊಡಿರಿ. ನಾನು ಹುಲ್ಲು ಮಾರುವವರೆಗೆ ನೀವು ನಿಮ್ಮ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಮಾರಬೇಡಿರಿ" ಎಂದು ಹುಲ್ಲು ಹೊರುವವರಿಗೆ ಎಂದನು. ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಐನೂರು ಹುಲ್ಲಿನ ಕಂತೆಗಳನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಕುದುರೆ ಮಾರುವವರು ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕದೆ ಅವನಿಗೆ ಸಾವಿರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಕೊಂಡರು.

ಕೆಲವು ದಿನಗಳಾದ ಬಳಿಕ ಜಲದ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಾರಮಾಡುವ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರು "ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮಹಾನಾವೆ ಬಂದಿದೆ" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವನು "ಇದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯವಿದೇ" ಎಂದು, ಸರ್ವಪರಿವಾರ ಸಂಪನ್ನವಾದ ಬಾಡಿಗೆಯ ರಥವನ್ನು ಎಂಟು ಹಣಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಹಾವೈಭವದಿಂದ ರೇವೆಗೆ ಹೋಗಿ, ನಾವೆಯ ನಂಬಿಕೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಮುದ್ರೆಯುಂಗುರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಗುಡಾರವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ ಕುಳಿತು, "ಹೊರಗಿನಿಂದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಬಂದರೆ ಮೂವರು ಸೇವಕರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದು ತಿಳಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಜನಕ್ಕೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು.

"ನಾವೆ ಬಂದಿತು" ಎಂದು ಕೇಳಿ ವಾರಾಣಸಿಯಿಂದ ನೂರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು "ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳೋಣ?" ಎಂದು ಬಂದರು. "ಹಡಗಿನ ವಸ್ತು ನಿಮಗೆ ದೊರಕದು. ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾವಾಣಿಜನು ನಂಬಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವನು" ಎಂದು ಜನ ಹೇಳಿದರು.

ಅವರು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಸೇವಕರು, ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ, ಮೂವರು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಂದು ಅವರ ಬರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ಆ ನೂರ್ವರು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬನೂ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು ಅವನೊಡನೆ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರರಾಗಿ, ಪುನಃ ಪ್ರತಿ ಒಬ್ಬರೂ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಪಾಲನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ವಂತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಹೀಗೆ ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಶಿಷ್ಯನು ಎರಡುನೂರುಸಾವಿರಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಬಂದು, "ಕೃತಜ್ಞನಾಗುವುದು ತಕ್ಕುದು" ಎಂದು ಒಂದುನೂರುಸಾವಿರವನ್ನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡು ಕ್ಷುಲ್ಲಕಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಆಗ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ "ಅಪ್ಪ, ನೀನು ಏನು ಮಾಡಿ ಈ ಧನ ಪಡೆದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅವನು "ನೀನು ಹೇಳಿದ ಉಪಾಯದ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕೇ ತಿಂಗಳ ಒಳಗೆ ಇಷ್ಟನ್ನೂ ಪಡೆದೆ" ಎಂದು ಮೃತಮೂಷಿಕ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಕ್ಷುಲ್ಲಕ ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಅವನ ಮಾತು ಕೇಳಿ, "ಇಂತಹ ಹುಡುಗನನ್ನು ಬೇರೆಯವರ ಬಳಿಗೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡತಕ್ಕುದಲ್ಲ" ಎಂದು ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಸಕಲ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿ ಮಾಡಿದನು. ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಸ್ಥಾನ ಲಭಿಸಿತು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನೂ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಹೋದನು.

ನಂದಿವಿಶಾಲ

ಹಿಂದೆ, ಗಂಧಾರರಾಷ್ಟ್ರದ ತಕ್ಷಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಧಾರರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಗೋವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದನು. ಅವನು ಇನ್ನೂ ಚಿಕ್ಕ ಕರುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗೋದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವವರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಪಡೆದು, ನಂದಿವಿಶಾಲನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು, ಮಗುವಿನಂತೆ ಪ್ರೀತಿಸಿ, ಗಂಜಿ ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೋಷಿಸಿದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ವಯಸ್ಸು ಬಂದ ಮೇಲೆ, "ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಆರೈಕೆಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ಭಾರ ಹೊರುವ ಎತ್ತು ಸಕಲ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನನ್ನ ಬಲವನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪೋಷಿಸಿದುದಕ್ಕೆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವೆನು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕುರಿತು "ಹೋಗು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಗೋಧನವಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, 'ನನ್ನ ಎತ್ತು ನೂರು ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೂ ಎಳೆಯುವುದು' ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಸಾವಿರ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪಣವಾಗಿ ಕಟ್ಟು" ಎಂದನು.

ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ, "ಈ ನಗರದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದೆ?" ಎಂದು ಮಾತು ಎತ್ತಿದನು.

ಆಗ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ "ಇಂಥವರದು, ಇಂಥವರದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, "ಈ ಸಕಲನಗರದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಎತ್ತಿಗೆ ಸದೃಶವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು "ನನ್ನ ಎತ್ತು ನೂರು ಗಾಡಿ ಕಟ್ಟಿದರೂ ಎಳೆಯಲು ಸಮರ್ಥವಾಗಿದೆ" ಎಂದನು.

ಶ್ರೇಷ್ಠಿ "ಅಂತಹ ಎತ್ತು ಎಲ್ಲಿ?" ಎಂದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು "ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದೆ?" ಎಂದನು.

"ಹಾಗಾದರೆ, ಪಣ ಕಟ್ಟು."

"ಒಳ್ಳೆಯದು ಕಟ್ಟುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಅವನು ಸಾವಿರ ಪಣ ಕಟ್ಟಿದನು.

ಅವನು ನೂರು ಗಾಡಿಗಳ ತುಂಬ ಮರಳು ಹರಳು ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿ, ಒಂದರ ಹಿಂದೆ ಒಂದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹಗ್ಗದಿಂದ ಒಂದನ್ನು ಒಂದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ನಂದಿವಿಶಾಲನಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ,

ಗಂಧದಿಂದ ಮೈಮೇಲೆ ಐದು ಬೆರಳುಗಳ ಗುರುತುಮಾಡಿ, ಕೊರಳಿಗೆ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಗಾಡಿಯ ನೊಗಕ್ಕೆ ಅದು ಒಂದನ್ನೇ ಹೂಡಿ, ತಾನು ನೊಗದಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಬಾರುಕೋಲನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ, "ನಡೆ, ನಡೆ, ಪೋಲಿ! ಎಳೆ ಎಳೆ ಪೋಲಿ!" ಎಂದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಸೋಲಿಯಲ್ಲದ ನನ್ನನ್ನು ಪೋಲಿಯೆನ್ನುವನಲ್ಲ!" ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳನ್ನೂ ಊರಿ, ಕಂಬದಂತೆ ಅಲ್ಲಾಡದೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು.

ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಅದೇ ಗಳಿಗೆಯೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಸಾವಿರವನ್ನು ತರಿಸಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಾವಿರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, ಎತ್ತನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಶೋಕಪಡುತ್ತಾ ಮಲಗಿದನು.

ನಂದಿವಿಶಾಲನು ತಿರುಗಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದುಃಖಪಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಬಳಿ ಸಾರಿ, "ಏಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ? ನಿದ್ದೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

"ಸಾವಿರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನನಗೆ ನಿದ್ರೆಯೆಲ್ಲಿ?"

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾನು ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರುವೆನಲ್ಲ! ಹಿಂದೆ ಎಂದಾದರೂ ಏನಾದರೂ ಪಾತ್ರೆ ಒಡೆದುದುಂಟೆ ? ತುಳಿದುದುಂಟೆ? ಸೆಗಣಿ ಗಂಜಳಗಳನ್ನು ಹಾಕಬಾರದ ಕಡೆ ಹಾಕಿದುದುಂಟೆ?"

"ಇಲ್ಲ, ಅಪ್ಪ!"

"ಹಾಗಾದರೆ, ನನ್ನನ್ನು ಏಕೆ ಪೋಲಿಯೆಂದು ಕರೆದೆ? ನಿನ್ನದೇ ದೋಷ, ನನ್ನದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಹೋಗಿ ಅವನೊಡನೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಪಣ ಕಟ್ಟು. ಆದರೆ ಪೋಲಿಯಲ್ಲದ ನನ್ನನ್ನು ಪೋಲಿಯೆಂದು ಮಾತ್ರ ಕರೆಯಬೇಡ."

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅದರ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಹೋಗಿ ಎರಡುಸಾವಿರ ಪಣ ಕಟ್ಟಿ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ನೂರು ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ನಂದಿವಿಶಾಲನಿಗೆ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಮೊದಲ ಗಾಡಿಯ ನೊಗಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದನು. ಅನಂತರ ತಾನು ನೊಗದ ಬಳಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು, ನಂದಿವಿಶಾಲನ ಮೈ ಸವರುತ್ತಾ "ನಡೆ, ನಡೆ, ಜಾಣ! ಎಳೆ, ಎಳೆ ಜಾಣ!" ಎಂದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಒಂದಾಗಿ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ನೂರು ಗಾಡಿಗಳನ್ನೂ ಒಂದೇ ಏಟಗೆ ಎಳೆದು, ಮೊದಲಿನ ಗಾಡಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಡೆಯಗಾಡಿಯನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಆ ಗೋಧನವಿದ್ದ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಸೋತು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಎರಡುಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟನು. ಇತರ ಜನರೂ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ಬಹುಧನ ಕೊಟ್ಟರು. ಎಲ್ಲವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೇ ಆಯಿತು. ಹೀಗೆ ಅವನಿಗೆ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಂದಾಗಿ ಬಹು ಧನ ಲಭಿಸಿತು.

ಕೃಷ್ಣ

ಹಿಂದೆ, ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಹಸುವಿನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದನು. ಅವನು ಇನ್ನೂ ಕರುವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಅವನ ಒಡೆಯರು ಒಬ್ಬ ಮುದುಕಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ವಾಸಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಹಣವನ್ನು ತೀರಿಸಲು ಅವನನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಅವಳು ಅದಕ್ಕೆ ಗಂಜಿ ಅನ್ನ ಮೊದಲಾದುವನ್ನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಾ ಮಗುವಿನಂತೆ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ಬೆಳೆಸಿದಳು. ಅದು "ಅಜ್ಜಿಯ ಕರಿಯ" ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ಬೆಳೆದು, ಅಂಜನದ ಬಣ್ಣವಾಗಿ ಗ್ರಾಮದ ಗೋವುಗಳೊಡನೆ ಅದು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ನಡತೆ, ಗುಣ ಚೆನ್ನಾಗಿತ್ತು. ಗ್ರಾಮದ ಮಕ್ಕಳು ಅದರ ಕೊಂಬುಗಳನ್ನೋ ಕಿವಿಗಳನ್ನೋ ಗಂಗೆದೊವಲನ್ನೋ ಹಿಡಿದು ತೂಗಾಡುವರು, ಬಾಲ ಹಿಡಿದು ಆಡುವರು, ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು.

ಅದು ಒಂದು ದಿನ "ನನ್ನ ತಾಯಿ ಬಡವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮಗನಂತೆ ಪೋಷಿಸಿರುವಳು. ನಾನು ಇವಳಿಗೆ ನನ್ನ ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟು, ಇವಳನ್ನು ದಾರಿದ್ರ್ಯದಿಂದ ಬಿಡಿಸುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿತು. ಅದೇ ದಿನದಿಂದ ಅದು ಕೂಲಿಗಾಗಿ ಓಡಿಯಾಡಿತು.

ಆಗ ಒಂದು ದಿನ ಒಬ್ಬ ಸಾರ್ಥವಾಹಪುತ್ರನು ಐನೂರು ಗಾಡಿಗಳೊಡನೆ ಹಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಕಠಿನವಾದ ಹಾಯಿಗಡುವಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನ ಎತ್ತುಗಳಿಗೆ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಮೇಲೆಳೆಯಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ; ಐನೂರು ಗಾಡಿಗಳ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಸಾಲಾಗಿ ಹೂಡಿದರೂ ಒಂದು ಗಾಡಿಯನ್ನೂ ಮೇಲೆಳೆಯಲು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಬೋದಧಿಸತ್ತ್ವನು ಗ್ರಾಮದ ಗೋವುಗಳೊಡನೆ ಆ ಹಾಯಿಗಡುವಿನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಸಾರ್ಥವಾಹಪುತ್ರನಿಗೆ ಗೋವುಗಳ ಲಕ್ಷಣ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು "ಈ ಗೋವುಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆಳೆಯಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ಗೂಳಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಇದೆಯೆ?" ಎಂದು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕಂಡು, "ಇದು ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದುದು, ನನ್ನ ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆಳೆಯಬಲ್ಲುದು. ಇದರ ಒಡೆಯರು ಯಾರು?" ಎಂದು ಗೊಲ್ಲರನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಇದರ ಒಡೆಯರಾರು? ನಾನು ಇದನ್ನು ಈ ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿ, ಗಾಡಿಯನ್ನು ಮೇಲೆಳೆಸಿ, ವೇತನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದನು.

ಅವರು "ಹಿಡಿದು ಹೂಡಿಕೊ. ಇಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಒಡೆಯರಿಲ್ಲ" ಎಂದರು.

ಅವನು ಅದರ ಮೂಗನ್ನು ಹಗ್ಗದಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಎಳೆದರೂ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಾದರೋ "ವೇತನ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಹೋಗೋಣ"ವೆಂದು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಾರ್ಥವಾಹಪುತ್ರನು ಅದರ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ತಿಳಿದು "ಸ್ವಾಮಿ, ನೀನು ಐನೂರು ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆಳೆದರೆ, ಒಂದೊಂದು ಗಾಡಿಗೆ ಎರಡೆರಡು ನಾಣ್ಯ ಕೂಲಿಯಂತೆ ಸಾವಿರ ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದನು.

ಆಗ ಬೋದಧಿಸತ್ತ್ವನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದನು. ಆಗ ಆ ಜನರು ಅವನನ್ನು ಗಾಡಿಗಳಿಗೆ ಹೂಡಿದರು. ಆಗ ಅವನು ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೇಲೆಳೆದು ದಡದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಗಾಡಿಗಳನ್ನೂ ಮೇಲೆಳೆದನು.

ಸಾರ್ಥವಾಹಪುತ್ರನು ಒಂದೊಂದು ಗಾಡಿಗೆ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಐದುನೂರನ್ನು ಗಂಟುಮಾಡಿ ಅದರ ಕತ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ಅದು "ಇವನು ನನ್ನೊಡನೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷೆಮಾಡಿದ್ದಂತೆ ಕೂಲಿ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೋಗಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲಿನ ಗಾಡಿಯ ಮುಂದೆ ದಾರಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ನಿಂತಿತು. ಓಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ಓಡಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಸಾರ್ಥವಾಹಪುತ್ರನು "ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೂಲಿ ಕಡಮೆಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಹಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಾವಿರ ಕೂಲಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ, "ಇದು ನೀನು ಗಾಡಿ ಎಳೆದುದಕ್ಕೆ" ಎಂದು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿದನು. ಅದು ಆ ಸಾವಿರದ ಗಂಟನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಾಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಯಿತು.

ಗ್ರಾಮದ ಮಕ್ಕಳು "ಅಜ್ಜಿಯ ಕರಿಯನ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಏನು?" ಎಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಅವನು ಅವರನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ದೂರದಿಂದಲೇ ಓಡಿ ತಾಯಿ ಬಳಿ ಹೋದನು. ಐನೂರು ಗಾಡಿಗಳನ್ನು ಮೇಲೆಳೆದು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವನ ಕಣ್ಣು ಕೆಂಪಾಗಿತ್ತು.

ಅವಳು ಅವನ ಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸಾವಿರದ ಚೀಲವನ್ನು ಕಂಡು "ಅಪ್ಪ, ಇದು ನಿನಗೆಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿತು?" ಎಂದು ಗೊಲ್ಲರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೇಳಿ "ಅಪ್ಪ, ನೀನು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಕೂಲಿಯಿಂದ ನಾನು ಬದುಕಬೇಕೆ? ಇಂಥ ದುಃಖವನ್ನು ಏಕೆ ಅನುಭವಿಸಿದೆ?" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದಳು, ಮೈಗೆಲ್ಲಾ ತೈಲ ಹಚ್ಚಿದಳು, ಕುಡಿಯುವುದಕ್ಕೂ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೂ ಕೊಟ್ಟಳು. ಆಯುಸ್ಸು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನೊಡನೆ ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೋದಳು.

ನಾಮಸಿದ್ಧಿ

ಹಿಂದೆ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ತಕ್ಷಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿ ಇದ್ದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೂ ಹಬ್ಬಿತ್ತು. ಅವನು ಐನೂರು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮಂತ್ರ ಓದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಪಾಪಕನೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವನನ್ನು 'ಬಾ ಪಾಪಕ್ಕ ಹೋಗು ಪಾಪಕ' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿರಲು ಅವನು 'ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅವಮಂಗಳವಾದ್ದು, ಬೇರೆ ಹೆಸರನ್ನು ತಂದುಕೊಳ್ಳುವೆನು' ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯನ ಬಳಿ ಬಂದು, "ಆಚಾರ್ಯ, ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅವಮಂಗಲವಾದ್ದು. ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಇಡಿರಿ" ಎಂದನು.

ಆಗ ಆಚಾರ್ಯನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು "ಹೋಗಪ್ಪ. ದೇಶ ಸಂಚಾರಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿನಗೆ ಅಭಿರುಚಿಯಾದ ಒಂದು ಮಂಗಲವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಾ. ಬಂದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲುಮಾಡಿ ಬೇರೆ ಹೆಸರಿಡುವೆನು" ಎಂದನು.

ಅವನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಬುತ್ತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟು ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಒಂದು ನಗರ ಸೇರಿದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಜೀವಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನವನು ಕಾಲವಾಗಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಅವನ ಜ್ಞಾತಿಜನರು ಸುಡುಗಾಡಿಗೆ ಒಯ್ಯುವುದನ್ನು ಕಂಡು, "ಇವನಾವ ಹೆಸರಿನವನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಜೀವಕನೆಂಬ ಹೆಸರಿನವನು" ಎಂದರು.

"ಜೀವಕನೂ ಸಾಯುವನೆ?"

"ಜೀವಕನೂ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ, ಅಜೀವಕನೂ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ. ಹೆಸರು ಬರಿಯ ಗುರುತಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ನೀನು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ."

ಅವನು ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ ಹೆಸರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮನಸ್ಸು ಮಧ್ಯಸ್ತವಾಗಿ ನಗರದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಅಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ದಾಸಿ ತನ್ನ ಕೂಲಿಯನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳ ಒಡತಿ ಅವಳನ್ನು ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ದಾಸಿಯ ಹೆಸರು ಧನಪಾಲಿ. ಅವನು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಅವಳನ್ನು ಹೊಡೆಯುವುದನ್ನು ಕಂಡನು.

"ಇವಳನ್ನು ಏಕೆ ಹೊಡೆಯುವಿರಿ?" ಎಂದನು.

"ಕೂಲಿ ತಂದುಕೊಡಲು ಇವಳಿಗೆ ಆಗಿಲ್ಲ".

“ಇವಳ ಹೆಸರೇನು?”

“ಧನಪಾಲಿ”.

“ಹೆಸರು ಧನಪಾಲಿಯಾದರೂ ಕೂಲಿ ತಂದು ಕೊಡಲು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆ?”

“ಹೆಸರು ಧನಪಾಲಿಯಾಗಲಿ ಅಧನಪಾಲಿಯಾಗಲಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ. ಹೆಸರು ಬರಿಯ ಗುರುತಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ನೀನು ಬದ್ದಿಯಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.”

ಅವನು ಹೆಸರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೂ ಮಧ್ಯಸ್ತನಾಗಿ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟನು.

ಹೊರಟು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ದಾರಿಯ ನಡುವೆ ದಾರಿ ತಿಳಿಯದವನೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಂಡು “ಅಯ್ಯಾ, ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿರುವೆ?” ಎಂದನು.

“ದಾರಿ ತಿಳಿಯದೆ ಇದ್ದೇನೆ, ಸ್ವಾಮಿ”.

“ಹಾಗಾದರೆ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?”

“ಪಂಥಕನೆಂದು ಹೆಸರು”.

“ಪಂಥಕನಾದರೂ ದಾರಿ ತಿಳಿಯದೆ ಹೋಗುವನೆ?”

“ಪಂಥಕನಾಗಲಿ ಅಪಂಥಕನಾಗಲಿ ಮಾರ್ಗ ತಿಳಿಯದೆಹೋಗುವನು. ಹೆಸರು ಬರಿಯ ಗುರುತಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ನೀನು ಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದವನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ”.

ಆಗ ಅವನು ಹೆಸರಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅತಿಮಧ್ಯಸ್ತನಾಗಿ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

“ಏನಪ್ಪ? ಇಷ್ಟವಾದ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಂಡು ಬಂದೆಯ?” ಎಂದು ಆಚಾರ್ಯನು ಕೇಳಿದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಪಕನು “ಆಚಾರ್ಯ, ಹೆಸರು ಜೀವಕನಾಗಲಿ ಅಜೀವಕನಾಗಲಿ, ಅವನು ಸಾಯುವನು. ಹೆಸರು ಧನಪಾಲಿಯಾಗಲಿ ಅಧನಪಾಲಿಯಾಗಲಿ ಹಣಕ್ಕೆ ಕೊರತೆ. ಹೆಸರು ಪಂಥಕನೆಂದಿರಲಿ ಅಪಂಥಕನೆಂದಿರಲಿ ದಾರಿ ತಪ್ಪುವನು. ಹೆಸರು ಬರಿಯ ಗುರುತಿಗೆ ಮಾತ್ರ. ಹೆಸರಿನಿಂದ ಏನೂ ಸಿದ್ಧಿಯಿಲ್ಲ, ಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಸಿದ್ಧಿ. ನನಗೆ ಬೇರೆ ಹೆಸರು ಬೇಡ, ನನಗೆ ಇದೇ ಹೆಸರಿರಲಿ” ಎಂದನು.

ಆಗ ಬೋದಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನು ಕಂಡುದನ್ನೂ ಮಾಡಿದುದನ್ನೂ ಕೂಡಿಸಿ, “ಜೀವಕನ ಮರಣವನ್ನೂ ಧನಪಾಲಿಯ ದಾರಿದ್ರ್ಯವನ್ನೂ ಪಂಥಕನು ದಾರಿ ತಿಳಿಯದುದನ್ನೂ ಕಂಡು ಪಾಪಕನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಉಭಯತೋಭ್ರಷ್ಟ

ಹಿಂದೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ವೃಕ್ಷದೇವತೆಯಾಗಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದನು.

ಆಗ ಒಂದಾನೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬೆಸ್ತರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಬೆಸ್ತನು ತನ್ನ ಗಾಳವನ್ನು ಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನೊಡನೆ ಹೋಗಿ, ಬೆಸ್ತರಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಮೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಬಹುದೋ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಗಾಳ ಹಾಕಿದನು. ಗಾಳ ನೀರಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಒಂದಾನೊಂದು ಮೀನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು.

ಬೆಸ್ತನು ಅದನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಕೈಲಾಗದೆ, “ಈ ಗಾಳಕ್ಕೆ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಮಗನನ್ನು ಅವನ ತಾಯಿಯೆಡೆಗೆ ಕಳಿಸಿ ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಿಸುವೆನು. ಅದರಿಂದ ಯಾರೂ ಬಂದು ನನ್ನ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, “ಹೋಗಪ್ಪ, ನನಗೆ ಮಹಾಮತ್ಸ್ಯ ಸಿಕ್ಕಿರುವುದನ್ನು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೇಳು. ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರೊಡನೆ ಕಲಹವಾಡಲಿ” ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ಕಳುಹಿ, ಗಾಳವನ್ನು ಎಳೆಯಲು ಕೈಲಾಗದೆ, ಹಗ್ಗ ಕಿತ್ತುಹೋಗುವುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮೇಲೆ ಹೊದ್ದಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿರಿಸಿ, ನೀರಿಗಿಳಿದು ಮೀನಿನ ಆಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಆ ಮೀನಿನ ಏಟುಬಿದ್ದು ಎರಡು ಕಣ್ಣೂ ಒಡೆಯಿತು.

ನೆಲದ ಮೇಲಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ಒಯ್ದನು. ಅವನು ವೇದನೆಯಿಂದ ಮತ್ತನಾಗಿ ಕೈಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಒತ್ತಿಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಂದು ಕಂಪಿಸುತ್ತಾ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕಿದನು.

ಅತ್ತ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಕಲಹಮಾಡಿಕೊಂಡು, “ಏನೂ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ಜಗಳ ತೆಗೆಯುವೆನು” ಎಂದು ಒಂದೇ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ತಾಳೆಯ ಎಲೆಯನ್ನು ಅಲಂಕಾರವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಾಣಲಿಯ ಮಸಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು, ನಾಯನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಕೊಂಡು, ನೆರೆಯವರ ಮನೆಗೆ ಬಂದಳು.

ಆಗ ಅವಳ ಸಂಗಾತಿಯೊಬ್ಬಳು “ಇದೇನು ಒಂದೇ ಕಿವಿಗೆ ತಾಳೆಯೆಲೆ? ಒಂದೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ? ಮುದ್ದುಕಂದನಂತೆ ನಾಯನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವೆ? ಏನು ಹುಚ್ಚಿಯಾದೆಯಾ?” ಎಂದಳು.

"ನಾನೇನೂ ಹುಚ್ಚಿಯಲ್ಲ, ನೀನು ಅಕಾರಣವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಬೈದು, ನಿಂದಿಸುವೆ. ಈಗ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮಭೋಜಕನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ನಿನಗೆ ಎಂಟು ಹಣ ದಂಡ ಹಾಕಿಸುವೆನು" ಎಂದು ಹೀಗೆ ಕಲಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇಬ್ಬರೂ ಗ್ರಾಮಭೋಜಕನ ಬಳಿಗೆ ಹೋದರು.

ಕಲಹವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಲು, ಅವಳ ತಲೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ದಂಡ ಬಿತ್ತು. ಆಗ ಅವಳನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, 'ದಂಡ ಕೊಡು' ಎಂದು ಬಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು.

ವೃಕ್ಷದೇವತೆಯು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗಾದುದನ್ನೂ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅವಳ ಗಂಡನ ವ್ಯಸನವನ್ನೂ ಕಂಡು ಮರದ ಸೀಳಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು, "ಅಯ್ಯಾ, ನೀನು ನೆಲದಲ್ಲೂ ಕೆಟ್ಟ ನೀರಿನಲ್ಲೂ ಕೆಟ್ಟೆ, ಉಭಯತೋಭ್ರಷ್ಟನಾದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, "ಕಣ್ಣು ಒಡೆಯಿತು. ಬಟ್ಟೆ ಹೋಯಿತು. ಹೆಂಡತಿಗೆ ಬಂಧನವಾಗಿ ದಂಡ ಬಿತ್ತು. ಹೀಗೆ ನೀನು ನೀರಿನಲ್ಲೂ ಕೆಟ್ಟೆ, ನೆಲದಲ್ಲೂ ಕೆಟ್ಟೆ" ಎಂದಿತು.

ಮಹಾಸಾರ

ಹಿಂದೆ, ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲು, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಎಲ್ಲಾ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲೂ ಪ್ರವೀಣನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅಮಾತ್ಯನಾದನು.

ಆಗ ಒಂದು ದಿವಸ ರಾಜನು ಮಹತ್ತಾದ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ವನಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಾಡಲು ಬಯಕೆಯಾಗಿ, ಮಂಗಲಪುಷ್ಕರಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಇಳಿದು ಅಂತಃಪುರಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ಅವನ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ತಲೆ ಕೊರಳು ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ, ಮೇಲುಹೊದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ದಾಸಿಯರನ್ನು ಕಾವಲಿರಿಸಿ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಗೆ ಇಳಿದರು.

ಆಗ ಒಂದು ಉದ್ಯಾನಮರ್ಕಟವು ಕೊಂಬೆಯ ನಡುವೆ ಕುಳಿತು ದೇವಿಯು ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ಬಟ್ಟೆಗಳೊಡನೆ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿಡುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅವಳ ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಬಯಸಿ, ದಾಸಿಯು ಪ್ರಮತ್ತಳಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿತ್ತು.

ದಾಸಿಯೂ ಕಾಪಾಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನೋಡುತ್ತಾ, ಕುಳಿತಂತೆಯೇ ತೂಕಡಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಆಗ ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿ ಅವಳು ಎಚ್ಚರ ತಪ್ಪಿದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಇಳಿದು ಮಹಾಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಕೊರಳಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಗಾಳಿಯ ವೇಗದಿಂದ ಮೇಲೆ ಹಾರಿ, ಕೊಂಬೆಯ ನಡುವೆ ಕುಳಿತು, ಇತರ ಹೆಣ್ಣು ಕೋತಿಗಳು ಕಂಡಾವೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಂದು ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಏನೂ ಅರಿಯದಂತೆ ಅದನ್ನು ಕಾಯುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿತು.

ಆ ದಾಸಿಯೂ ಎಚ್ಚತ್ತು, ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಕಾಣದೆ ನಡುಗುತ್ತಾ, ಬೇರೆ ಉಪಾಯ ಕಾಣದೆ “ದೇವಿಯ ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಕೊಂಡು ಒಬ್ಬನು ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ” ಎಂದು ದೊಡ್ಡ ಕೂಗು ಕೂಗಿದಳು.

ಕಾವಲಿನ ಜನರು ಅಲ್ಲಲ್ಲೇ ಸೇರಿ, ಅವಳ ಕೂಗು ಕೇಳಿ, ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನು “ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ?” ಎಂದನು. ಅವರು ಉದ್ಯಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೊರಟು “ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ” ಎಂದು ಅತ್ತ ಇತ್ತ ನೋಡಿದರು.

ಆಗ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು, ದೇವತೆಗೆ ಬಲಿಕೊಡುವವನು, ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಓಡಿದನು. ಕಾವಲಿನವರು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, “ಇವನು ಕಳ್ಳನಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಹಿಂದೆ

ಓಡಿ, ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹೊಡೆದು, “ಎಲೋ, ಕೆಟ್ಟ ಕಳ್ಳ, ಮಹಾಸಾರವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಈ ಆಭರಣವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆಯಾ?” ಎಂದು ಪರಿಹಾಸ ಮಾಡಿದರು.

ಅವನು “ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೆಂದರೆ ಈ ಹೊತ್ತು ನಾನು ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ, ಹೊಡೆದೇ ನನ್ನನ್ನು ಸಾಯಿಸುವರು. ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಬಿಡುವೆನು” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, “ಹೌದು, ಸ್ವಾಮಿ. ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆ” ಎಂದನು.

ಅವನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಒಯ್ದರು. ರಾಜನೂ ಅವನನ್ನು “ಮಹಾಸಾರವೆಂಬ ಆಭರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆಯ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

“ಹೌದು ದೇವ” ಎಂದನು.

“ಅದೆಲ್ಲಿ ಈಗ?”

“ದೇವ ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಮಂಚವನ್ನಾಗಲಿ ಮಣೆಯನ್ನಾಗಲಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕಂಡುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮಹಾಬೆಲೆಯ ಆಭರಣವನ್ನು ತೆಗೆಯುವಂತೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ನನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ, ಅದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು” ಎಂದನು.

ರಾಜನು ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿ, “ಇವನ ಕೈಯಿಂದ ನೀನು ಈ ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಆಭರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೆಯ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

“ಹೌದು ದೇವ.”

“ಅದೆಲ್ಲಿ?”

“ಪುರೋಹಿತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.”

ರಾಜನು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿ, ಹಾಗೆಯೇ ಕೇಳಿದನು. ಅವನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, “ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟೆ” ಎಂದನು.

ರಾಜನು ಅವನನ್ನೂ ಕರಿಕಳುಹಿ, “ಪುರೋಹಿತನಿಂದ ನೀನು ಆಭರಣ ಪಡೆದೆಯ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

“ಹೌದು, ದೇವ” ಎಂದನು.

“ಅದು ಎಲ್ಲಿ?”

“ಕ್ಲೇಶವಶದಿಂದ ಅದನ್ನು ವರ್ಣದಾಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ.”

ರಾಜನು ಅವಳನ್ನೂ ಕರೆಕಳುಹಿ ಕೇಳಿದನು.

ಅವಳು “ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ” ಎಂದಳು.

ಅವರು ಐವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಿದನು. ರಾಜನು "ಈಗ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನಾಳೆ ತಿಳಿಯೋಣ" ಎಂದು ಐವರನ್ನೂ ಅಮಾತ್ಯರ ವಶಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಈ ಆಭರಣ ಪ್ರಾಕಾರದೊಳಗೆ ಹಾಳಾಯಿತು. ಈ ಗೃಹಪತಿ ಪ್ರಾಕಾರದ ಹೊರಗಿದ್ದನು. ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಲವಾದ ಕಾವಲಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಾಕಾರದೊಳಗಿದ್ದವರು ಇದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಂತೆಯೇ ಪ್ರಾಕಾರದ ಒಳಗಿದ್ದವರಾಗಲಿ ಉದ್ಯಾನದೊಳಗಿದ್ದವರಾಗಲಿ ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಉಪಾಯ ಕಾಣಿಸದು. ಈ ದಟ್ಟ ದರಿದ್ರನು ತಾನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ 'ಶ್ರೇಷ್ಠಿಗೆ ನಾನು ಕೊಟ್ಟೆ' ಎಂದು ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯೂ ಕೂಡ ಪುರೋಹಿತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಪಾರಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಪುರೋಹಿತನು ಕೂಡ ಸೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗೀತ ಕೇಳುತ್ತಾ ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಗಂಧರ್ವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಗಂಧರ್ವನು ಕೂಡ ಇವಳ ಸಹವಾಸ ತನಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಕ್ಕುವುದೆಂದು ವರ್ಣದಾಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆನೆಂದು ಹೇಳಿರಬೇಕು. ಈ ಐವರೂ ಕದ್ದಿರಲಾರರು. ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕೋತಿಗಳು ಬಹಳ. ಈ ಆಭರಣ ಒಂದು ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿಯ ಕೈಸೇರಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, ರಾಜನ ಬಳಿ ಸಾರಿ, "ಮಹಾರಾಜ, ಕಳ್ಳರನ್ನು ನನಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿರಿ, ಅವರು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನಾನು ಶೋಧಿಸುವೆನು" ಎಂದನು.

ರಾಜನು "ಒಳ್ಳೆಯದು, ಪಂಡಿತ, ಶೋಧಿಸು" ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ತನ್ನ ಸೇವಕರನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿ, "ಅವರೈವರನ್ನೂ ಒಂದೇ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಸುತ್ತಲೂ ಕಾವಲಿಟ್ಟು, ಅವರು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಆಡುವುದನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿಹೋದನು. ಅವರು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು.

ಆಗ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟು ಕೂಡಿದಾಗ, ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯು ಆ ಗೃಹಪತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, "ಎಲೋ ದುಷ್ಟ ಗೃಹಪತಿ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನಾಗಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನಾಗಲಿ ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಿ ಕಂಡಿದ್ದೆವೊ? ನೀನು ಎಂದು ನನಗೆ ಆಭರಣ ಕೊಟ್ಟೆಯೊ?" ಎಂದನು.

"ಸ್ವಾಮಿ, ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠಿ, ಸರಿಯಾದ ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಮಂಚಮಣೆಗಳನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಕಂಡವನಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುವುದೆಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೋಪ ಬೇಡ, ಸ್ವಾಮಿ."

ಆಗ ಪುರೋಹಿತನು ಶ್ರೇಷ್ಠಿಯನ್ನು ಕುರಿತು "ಮಹಾಶ್ರೇಷ್ಠಿ, ಇವನು ನಿನಗೆ ಕೊಡದುದನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟೆ?" ಎಂದನು.

“ನಾನು ಕೂಡ, ನಮ್ಮಂತಹ ಈಶ್ವರರಿಬ್ಬರು ಒಂದಾದರೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬೇಗ ಸರಿಪಡಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.”

ಗಂಧರ್ವನು ಕೂಡ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಕುರಿತು “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೀನಾವಾಗ ನನಗೆ ಆಭರಣ ಕೊಟ್ಟೆ?” ಎಂದನು.

“ನೀನು ಇಲ್ಲಿರುವಾಗ ನಾವು ಸುಖವಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆ.”

ವರ್ಣದಾಸಿಯೂ ಗಂಧರ್ವನನ್ನು ಕುರಿತು, “ಎಲವೋ ದುಷ್ಟ ಗಂಧರ್ವ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ಎಂದು ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೆ ? ನೀನು ಎಂದು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೆ? ನನಗೆ ಆಭರಣ ಯಾವಾಗ ಕೊಟ್ಟೆ ?” ಎಂದಳು.

“ತಂಗಿ ಕೋಪವೇಕೆ? ನಾವು ಐವರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಕೊರಗದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಇರೋಣವೆಂದು ಹೇಳಿದೆ.”

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ತಾನು ಕಳಿಸಿದ ಜನರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಅವರು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಕಳ್ಳರಲ್ಲನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, “ಹೆಣ್ಣು ಕೋತಿಕೊಂಡೊಯ್ದ ಆಭರಣವನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದಲೇ ಬೀಳಿಸುವೆನು” ಎಂದು ಮಣಿಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಕೈಕಾಲು ಕೊರಳುಗಳಿಗೆ ಮಣಿಯ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಬಿಡಿಸಿದನು.

ಆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಣ್ಣುಕೋತಿ ತಾನು ಕದ್ದ ಆಭರಣವನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು “ನೀವು ಹೋಗಿ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೋತಿಗಳನ್ನೂ ಗಮನಿಸಿರಿ. ಯಾವುದರ ಬಳಿಯಾದರೂ ಆಭರಣ ಕಂಡರೆ ಅದನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ ಆಭರಣವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಿರಿ” ಎಂದು ಜನರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದನು. ಆ ಇತರ ಹೆಣ್ಣು ಕೋತಿಗಳು “ನಮಗೆ ಆಭರಣ ದೊರಕಿತು” ಎಂದು ತೃಪ್ತಿಪಡುತ್ತಾ ಹರ್ಷದಿಂದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಕೋತಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ “ನಮ್ಮ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ನೋಡು” ಎಂದವು. ಆಗ ಅದು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದೆ, “ಇವೇನು, ಮಣಿಗಳ ಆಭರಣ!” ಎಂದು ಮುಕ್ತಾಹಾರವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿತು. ಅದನ್ನು ಆ ಜನ ಕಂಡು, ಅದು ಆಭರಣವನ್ನು ಬಿಸುಡುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟರು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ತಂದು ರಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, “ಇದೋ, ದೇವ, ನಿನ್ನ ಆಭರಣ. ಅವರೈವರೂ ಕಳ್ಳರಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಉದ್ಯಾನದ ಹೆಣ್ಣು ಕೋತಿ ಒಯ್ದಿತ್ತು” ಎಂದನು.

“ಹೆಣ್ಣು ಕೋತಿಯ ಕೈಗೆ ಇದು ಹೋದುದನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದೆ ಪಂಡಿತ? ನೀನು ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದೆ ?”

ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ “ಶೂರರಾದವರು ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು” ಎಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಮರ್ಯಾದೆ ಮಾಡಿದನು.

ಕುರುಧರ್ಮ

ಹಿಂದೆ, ಕುರುರಾಷ್ಟ್ರದ ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥ ನಗರದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲು, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದನು. ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದು, ತಕ್ಷಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತನು. ಬಳಿಕ ಅವನನ್ನು ಉಪರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮಾಡಿದರು. ತಂದೆ ಕಾಲವಾದ ಮೇಲೆ ಅವನು ರಾಜ್ಯ ಪಡೆದನು, ದಶರಾಜಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಪಂಚಶೀಲಗಳಿಗೆ ಕುರುಧರ್ಮವೆಂದು ಹೆಸರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ತಾಯಿ, ಅವನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ, ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಉಪರಾಜ, ಅವನ ಪುರೋಹಿತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಅವನ ರಜ್ಜುಗ್ರಾಹಕನಾದ ಅಮಾತ್ಯ, ಅವನ ಸಾರಥಿ, ಅವನ ಶ್ರೇಷ್ಠಿ, ಅವನ ದ್ರೋಣಮಾಪಕನಾದ ಮಹಾಮಾತ್ರ, ಅವನ ದ್ವಾರಪಾಲಕ, ಅವನ ನಗರಶೋಭನೆಯಾದ ವರ್ಣದಾಸಿ ಇವರೂ ಅವನಂತೆಯೇ ಇದ್ದರು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪಂಚಶೀಲಗಳನ್ನು ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ರಾಜನು ನಾಲ್ಕು ನಗರದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ, ನಗರಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ—ಹೀಗೆ ಆರು ದಾನಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ದಿವಸಕ್ಕೆ ಆರು ನೂರುಸಾವಿರಗಳನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಬಿಡುತ್ತಾ ಸಕಲ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹಬ್ಬಮಾಡುತ್ತಾ ದಾನಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ದಾನಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿದ್ದ ತೀವ್ರವಾದ ಆಸೆಯೂ ಪ್ರೀತಿಯೂ ಸಕಲಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹಬ್ಬಿತು.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಂಗ ರಾಷ್ಟ್ರದ ದಂತಪುರನಗರದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಂಗ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ, ಮಳೆ ಬೀಳದುದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷಾಮ ಹುಟ್ಟಿತು. ಆಹಾರ ದೊರಕದೆ ಜನರಿಗೆ ರೋಗ ಬಂತು. ಹೀಗೆ ದುರ್ವೃಷ್ಟಿಭಯ, ಕ್ಷಾಮಭಯ, ರೋಗಭಯಗಳೆಂಬ ಮೂರುಭಯಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತಿಕೊಂಡವು. ಜನರು ನಿಲ್ಲಲು ಮನೆಗಳಿಲ್ಲದೆ, ಮಕ್ಕಳ ಕೈಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆಗ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿದ್ದವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದಾಗಿ ದಂತಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಾಜದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕೂಗಾಡಿದರು.

ರಾಜನು ಕಿಟಿಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಇವರು ಏಕೆ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುವರು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಮಹಾರಾಜ, ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮೂರು ಭಯಗಳು ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಮಳೆ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ, ಸಸ್ಯೆಗಳು ನಾಶವಾಗಿವೆ, ಕ್ಷಾಮ ಹುಟ್ಟಿದೆ, ಜನರು ಊಟಕ್ಕಿಲ್ಲದೆ ರೋಗಕ್ಕೆ ವಶರಾಗಿ, ಮನೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವರು. ಮಳೆಯನ್ನು ಕರೆಸು, ಮಹಾರಾಜ."

"ಹಿಂದಿನ ರಾಜರುಗಳು, ಮಳೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು?"

"ದೇವ, ಮಳೆ ಬೀಳದಿದ್ದರೆ, ಹಿಂದಿನ ರಾಜರುಗಳು ದಾನಕೊಟ್ಟು, ಉಪವಾಸಮಾಡಿ, ಶೀಲಗಳನ್ನು ಕೈಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ಮಲಗುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದರ್ಭೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಏಳು ಹಗಲು ಮಲಗುವರು. ಆಗ ಮಳೆ ಬರುವುದು."

ರಾಜನು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಒಪ್ಪಿ ಹಾಗೆಯೇಮಾಡಿದನು. ಹಾಗಾದರೂ ಮಳೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ.

ರಾಜನು ಅಮಾತ್ಯರನ್ನು ಕುರಿತು "ನಾನು ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಮಳೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡೋಣ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಮಹಾರಾಜ, ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥನಗರದಲ್ಲಿ ಧನಂಜಯನೆಂಬ ಕೌರವ್ಯ ರಾಜನ ಬಳಿ ಅಂಜನವೃಷಭವೆಂಬ ಮಂಗಲಹಸ್ತಿಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ತರಿಸೋಣ. ಹಾಗಾದರೆ ಮಳೆ ಬರುವುದು."

"ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಹಾಗೆ ಸೈನ್ಯವಿದೆ. ಅವನನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ. ಅವನ ಆನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ತರಿಸೋಣ?"

"ಮಹಾರಾಜ, ಅವನ ಬಳಿ ಯುದ್ಧವೆಂಬ ಕಾರ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ರಾಜನಿಗೆ ದಾನಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಆಸೆ, ತೀವ್ರವಾದ ಪ್ರೀತಿ. ಬೇಡಿದರೆ, ಅಲಂಕರಿಸಿದ ತಲೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಯಾಗಲಿ, ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಾಗಲಿ, ರಾಜ್ಯವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಂದಾಗಲಿ ದಾನಕೊಡುವನು. ಆನೆಗಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೂ ಏನೂ ಇಲ್ಲ, ಬೇಡಿದರೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಕೊಡುವನು."

"ಅವನನ್ನು ಬೇಡಲು ಸಮರ್ಥರಾರು?"

"ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು, ಮಹಾರಾಜ".

"ರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗ್ರಾಮದಿಂದ ಎಂಟು ಜನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿ, ಅವರಿಗೆ ಸತ್ಕಾರ ಸನ್ಮಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಆನೆಯನ್ನು ಬೇಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರನ್ನು ಕಳಿಸಿದನು. ಅವರು ದಾರಿಯ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ದಾರಿಗರ ವೇಷ ತಾಳಿ, ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಒಂದೊಂದೇ ರಾತ್ರಿ ನಿಂತು, ತ್ವರಿತಗಮನದಿಂದ ಹೋಗಿ, ಕೆಲವು ಹಗಲು ನಗರದ್ವಾರದ ದಾನಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿ, ಶರೀರವನ್ನು ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ, "ರಾಜನು ದಾನಶಾಲೆಗೆ ಆವಾಗ ಬರುವನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು.

ಜನರು "ಪಕ್ಷದ ಮೂರು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ಹದಿನೈದನೆಯ ಮತ್ತು ಎಂಟನೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವನು. ನಾಳೆ ಹುಣ್ಣಿಮೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾಳೆಯೂ ಬರುವನು." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗೆಯೇ ಹೋಗಿ ಪೂರ್ವದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಂತರು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನೂ ಬೆಳಗ್ಗೆಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಸರ್ವ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಸೊಗಸಾದ ಆನೆಯ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ಮಹತ್ತಾದ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಪೂರ್ವದ ದ್ವಾರದಿಂದ ದಾನಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಇಳಿದು ಏಳೆಂಟು ಜನಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟು, "ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಕೊಡಿ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಆನೆಯನ್ನು ಏರಿ, ದಕ್ಷಿಣದ ದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪೂರ್ವದ ದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿನವರ ಬಲವಂತದಿಂದ ಅವಕಾಶ ದೊರಕದೆ ದಕ್ಷಿಣ ದ್ವಾರಕ್ಕೇ ಹೋಗಿ, ರಾಜನು ಬರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ ದ್ವಾರದಿಂದ ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ಎತ್ತರವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಕೈಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ 'ರಾಜನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲಿ' ಎಂದರು.

ರಾಜನು ವಜ್ರದ ಅಂಕುಶದಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಅವರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದು, "ಓ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ, ಏನು ಬಯಸುವಿರಿ?" ಎಂದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ಗುಣವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ "ಜನಾಧಿಪ, ನಿನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಶೀಲವನ್ನೂ ಕೇಳಿ, ಬಂದಿರುವೆವು. ಅಂಜನವರ್ಣದ ನಿನ್ನ ಆನೆಗಾಗಿ ಕಾಳಿಂಗದಿಂದ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವೆವು" ಎಂದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಓ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ, ಈ ಆನೆಗಾಗಿ ನೀವು ಹಣ ವೆಚ್ಚಮಾಡಿದ್ದರೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ. ಈ ಆನೆಗೆ ಹೇಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಸಂತೈಸಿ, "ಊಟಕ್ಕಿರಲಿ, ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಯಾರು ಬಂದರೂ ಅವರನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೆಂದು ಪೂರ್ವಾಚಾರ್ಯರು ನನಗೆ ಕಲಿಸಿರುವರು. ಈ ಆನೆಯನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುವೆನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆ, ಇದು ರಾಜನಿಗೆ ಅರ್ಹವಾದುದು, ರಾಜನು ಅನುಭವಿಸಲು ತಕ್ಕದ್ದು, ಯಶಸ್ವಿಯಾದುದು, ಚಿನ್ನದ ಬಲೆಯ ಹೊದಿಕೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದುದು. ಇದನ್ನು ಸಾರಥಿಯೊಡನೆ ನಿಮಗೆ ಕೊಡುವೆನು. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇಕಾದಂತೆ ಹೋಗಿರಿ" ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ ಆನೆಯ ಕತ್ತಿನ ಮೇಲೆಕುಳಿತೇ ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು ಮಾತಿನಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಅನಂತರ ಆನೆಯ ಕತ್ತಿನಿಂದ ಇಳಿದು, "ಅಲಂಕರಿಸದೆ ಇರುವ ಸ್ಥಾನವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದು ಮೂರು ಸಲ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡದ

ಯಾವ ಸ್ಥಾನವನ್ನೂ ಕಾಣದೆ, ಅದರ ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೈಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಸುವರ್ಣಭೃಂಗಾರದಿಂದ ಹೂವಿನ ಸುವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ನೀರನ್ನು ಸುರಿದು, ಕೊಟ್ಟನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆನೆಯನ್ನು ಅದರ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು, ಅದರ ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, ದಂತಪುರ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆನೆಯನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು.

ಆನೆ ಬಂದರೂ ಮಳೆ ಬೀಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

ರಾಜನು "ಇದಕ್ಕೇನು ಕಾರಣ?" ಎಂದು ಅನಂತರ ಕೇಳಿದನು.

"ಧನಂಜಯ ಕೌರವ್ಯರಾಜನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವನು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತೋ ಹದಿನೈದೋ ದಿವಸ ಮಳೆ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ರಾಜನ ಗುಣದ ಪ್ರಭಾವ ಹೀಗೆ. ಈ ಮೃಗದಲ್ಲಿ ಗುಣವಿದ್ದರೂ, ಎಷ್ಟರದು?" ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು.

ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜನು "ಹಾಗಾದರೆ, ಹೀಗೆಯೇ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿರುವಂತೆಯೇ ಸಪರಿವಾರವಾಗಿ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅವನು ಪಾಲಿಸುವ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತನ್ನಿರಿ" ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದನು.

ಅವರು ಹೋಗಿ, ರಾಜನಿಗೆ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, "ದೇವ, ಈ ಆನೆ ಹೋದರೂ ನಮ್ಮ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ನೀನು ಕುರುಧರ್ಮವೆಂಬುದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವೆ. ನಮ್ಮ ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ಬಯಸಿ, 'ಅದನ್ನು ಚಿನ್ನದ ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತನ್ನಿರಿ' ಎಂದು ಕಳಿಸಿರುವನು. ನಮಗೆ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಕೊಡು" ಎಂದರು.

"ಅಯ್ಯಾ, ನಿಜ, ನಾನು ಈ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವೆನು. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಈ ಕುರುಧರ್ಮದಿಂದ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದನು.

ಯಾವ ಶೀಲದಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ? ಆಗ ರಾಜರುಗಳು ಮೂರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಕಾರ್ತಿಕ ಮಾಸದಲ್ಲಿ, ಕಾರ್ತಿಕವೆಂಬ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆಗ ರಾಜರುಗಳು ಸರ್ವ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿ, ದೇವವೇಷವನ್ನು ತಾಳಿ, ಚಿತ್ರರಾಜನೆಂಬ ಯಕ್ಷನ ಬಳಿ ನಿಂತು, ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ತರತರದ ಬಣ್ಣದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಾಜನೂ ಆ ಕಾರ್ತಿಕಕ್ಷಣವನ್ನು ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾ ಒಂದು ತಟಾಕವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಚಿತ್ರರಾಜನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಬಣ್ಣದ ಬಾಣ ಬಿಟ್ಟನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಹೋದ ಮೂರು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಕಂಡನು, ನೀರಿನ ಬಳಿ ಬಿದ್ದ ಬಾಣವನ್ನು ಮಾತ್ರ

ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನಿಗೆ 'ನಾನು ಬಿಟ್ಟ ಬಾಣ ಯಾವುದಾದರೂ ಮೀನಿನ ಮೈಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತೋ?' ಎಂದು ಶಂಕೆಯಾಯಿತು. ಜೀವಹಿಂಸೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಶೀಲ ಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅಸಮಾಧಾನವಾಗಿತ್ತು.

ಅದಕ್ಕೇ ಅವನು "ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ನನ್ನ ತಾಯಿ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳಿಂದ ಪಡೆಯಿರಿ" ಎಂದನು.

"ಮಹಾರಾಜ, ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವೆನೆಂಬ ಚಿತ್ತ ನಿನಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ತವಿದ್ದ ಹೊರತು ಕೊಲೆಯೆಂಬುದು ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಕೊಡು."

"ಹಾಗಾದರೆ ಬರೆಯಿರಿ" ಎಂದು "ಜೀವವನ್ನು ಕೊಲ್ಲತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಕೊಡದೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಕೊಳ್ಳತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಕೆನ್ನಿಸಿದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಮಾಡತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳು ಹೇಳತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಮದ್ಯವನ್ನು ಕುಡಿಯತಕ್ಕುದಲ್ಲ" ಎಂದು ಬರೆಯಿಸಿ, ಪುನಃ "ಆದರೂ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ" ಎಂದನು.

ದೂತರು ರಾಜನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಅವನ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, "ದೇವಿ, ನೀನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವೆ. ಅದನ್ನು ನಮಗೆ ಕೊಡು" ಎಂದರು.

"ಅಪ್ಪಾ, ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವೆನೆಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಶಂಕೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಆ ಧರ್ಮದಿಂದ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ನಾನು ಕೊಡಲಾರೆ."

ಅವಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳು. ಹಿರಿಯವನು ರಾಜ, ಕಿರಿಯವನು ಉಪರಾಜ. ಆಗ ಒಬ್ಬರಾಜನು ನೂರು ಸಾವಿರ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಚಂದನ ಸಾರವನ್ನೂ ಸಾವಿರ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಕಾಂಚನಮಾಲೆಯನ್ನೂ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವನು 'ತಾಯಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವೆನು' ಎಂದು ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಾಯಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವಳು "ನಾನು ಚಂದನ ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ಮಾಲೆ ಧರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸೊಸೆಯರಿಗೆ ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅವಳು "ಹಿರಿಯ ಸೊಸೆ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾಗಿ ನನಗೆ ಒಡತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳಿಗೆ ಚಂದನಸಾರ ಕೊಡುವೆನು" ಎಂದುಕೊಂಡು, ರಾಜನ ದೇವಿಗೆ ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಯನ್ನುಕೊಟ್ಟು, ಉಪರಾಜನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಚಂದನಸಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಕೊಟ್ಟಬಳಿಕ ಅವಳಿಗೆ "ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವೆನು. ಇವರು ಧನವಂತರು, ಇವರು ಧನಹೀನರು ಎಂಬುದು ನನಗೇಕೆ? ಹಿರಿಯವಳಿಗೆ ಗೌರವಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಮಾತ್ರ ತಕ್ಕುದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡದಿದ್ದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲ ಭಂಗವಾಯಿತು" ಎಂದು ಶಂಕೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಹಾಗೆಂದಳು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು "ತನ್ನದನ್ನು ಬೇಕಾದಂತೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿನಗೆ ಶಂಕೆಯುಂಟಾದರೆ, ನೀನು ಬೇರೇನು ಪಾಪ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ಇಂತಹ ಶೀಲದಲ್ಲಿ ದೋಷ ತಲೆದೋರದು. ನಮಗೆ ಕುರು ಧರ್ಮ ಕೊಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವಳ ಬಳಿಯೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.

"ಅಪ್ಪಾ, ಹೀಗಿದ್ದರೂ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಸೊಸೆ ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ."

ಅವರು ಅನಂತರ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಬಳಿಸಾರಿ, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೆ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು. ಅವಳೂ ಮೊದಲಿನವರಂತೆಯೇ ಹೇಳಿ, " ನನಗೂ ಈ ಶೀಲದಿಂದ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದಳು.

ಅವಳು ಒಂದು ದಿನ ಸಿಂಹಪಂಜರದಂತಿರುವ ಕಿಟಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು ರಾಜನು ನಗರವನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಹಿಂದುಗಡೆ ಆನೆಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಉಪರಾಜನನ್ನು ಕಂಡು ಆಸೆಪಟ್ಟು, 'ನಾನು ಇವನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ, ಅಣ್ಣ ಸತ್ತು ಇವನು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅವಳಿಗೆ 'ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವಳು, ಸ್ವಂತ ಸ್ವಾಮಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿ ಅನ್ಯಪುರುಷನನ್ನು ಆಸೆಪಟ್ಟು ನೋಡಿದೆ. ನನ್ನ ಶೀಲಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಶಂಕೆಯುಂಟಾಯಿತು. ಅದರಿಂದ ಹಾಗೆಂದಳು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು "ಆರ್ಯೆ, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅತ್ಯಾಚಾರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಂಕೆಯುಂಟಾಗುವುದಾದರೆ ನೀನು ಏನು ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ? ಇಷ್ಟರಿಂದ ಶೀಲಭಂಗವಾಗದು. ನಮಗೆ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಕೊಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವಳಿಂದಲೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.

"ಅಪ್ಪಾ, ಹೀಗಾದರೂ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲ. ಉಪರಾಜನು ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವನು. ಅವನ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ."

ಅವರು ಅನಂತರ ಉಪರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿದರು.

ಅವನು ಸಾಯಂಕಾಲರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜಾಂಗಣಕ್ಕೆ ಬಂದು, ರಾಜನೊಡನೆ ಊಟಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಬಯಸಿದರೆ ಹಗ್ಗವನ್ನೂ ಬಾರುಕೋಲನ್ನೂ ನೊಗದ ಮೇಲೆಯೇ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಗುರುತಿನಿಂದ ಜನರು

ಹೊರಟುಹೋಗಿ, ಮಾರನೆಯ ದಿವಸ ಬೆಳಗ್ಗೆಯೇ ಬಂದು ಅವನು ಹೊರಡುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಸಾರಥಿಯೂ ರಥವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಗ್ಗೆ ರಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ರಾಜದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವನು. ಆದರೆ ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗಬಯಸಿದರೆ, ಹಗ್ಗವನ್ನೂ ಬಾರುಕೋಲನ್ನೂ ರಥದಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಕಿ, ರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗುವನು. ಜನರು ಆ ಗುರುತಿನಿಂದ 'ಈಗಲೇ ಹೊರಡುವನು' ಎಂದು ರಾಜದ್ವಾರದಲ್ಲೇ ನಿಲುವರು. ಅವನು ಒಂದು ದಿವಸ ಹೀಗೇ ಮಾಡಿ ರಾಜನ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕನು. ಹೊಕ್ಕೊಡನೆಯೆ ಮಳೆ ಬಂದಿತು. ರಾಜನು ಮಳೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅವನನ್ನು ಹೋಗಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಊಟಮಾಡಿ ಮಲಗಿದನು. ಮಹಾಜನರು ಈಗಲೇ ಬಂದು ಹೊರಡುವನೆಂದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲಾ ನೆನೆಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಉಪರಾಜನು ಎರಡನೆಯ ದಿವಸ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ನೆನೆಯುತ್ತಾ ನಿಂತಿದ್ದ ಮಹಾಜನರನ್ನು ನೋಡಿ, "ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು ಇಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ಕ್ಲೇಶಪಡಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ಶೀಲ ಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಶಂಕೆಗೊಂಡನು.

ಅದರಿಂದ ಆ ದೂತರನ್ನು ಕುರಿತು "ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವೆನು, ನಿಜ. ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಇದೇ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು "ದೇವ, 'ಇವರು ತೊಂದರೆಪಡಲಿ' ಎಂದು ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸುಮಾಡಿದ ಹೊರತು ಕರ್ಮವಾಗದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಂಕೆ ಪಡುವ ನಿನ್ನಿಂದ ಏನು ತಾನೆ ತಪ್ಪು ಆದೀತು?" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನ ಬಳಿಯೂ ಶೀಲಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.

"ಆದರೂ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಪುರೋಹಿತನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವನು, ಅವನ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ."

ಅದರಂತೆಯೇ ಅವರು ಪುರೋಹಿತನ ಬಳಿಸಾರಿ ಬೇಡಿದರು.

ಅವನೂ ಒಂದು ದಿವಸ ರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ, ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ರಾಜನು ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಕಳಿಸಿದ ಎಳೆಯ ಸೂರ್ಯನ ಬಣ್ಣದ ರಥವನ್ನು ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಡು, 'ಇದು ಯಾರ ರಥ?' ಎಂದು ಕೇಳಿ, 'ರಾಜನಿಗಾಗಿ ತಂದುದು' ಎಂದು ಹೇಳಲು, 'ನಾನು ವಯಸ್ಸಾದವನು. ರಾಜನು ನನಗೆ ಈ ರಥ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸುಖವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಏರಿ ತಿರುಗುವೆನು' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, ರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಜಯವಾಗಲೆಂದು ಹರಸಿ

ಕುಳಿತಿರುವಾಗ ರಥವನ್ನು ತಂದು ಕಾಣಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, “ಈ ರಥ ಅತಿ ಸುಂದರವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ಕೊಡಿರಿ” ಎಂದನು. ಪುರೋಹಿತನು ಅದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದರೂ ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. “ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರದಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಟ್ಟೆ, ನನಗೆ ಶೀಲಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಅವರಿಗೆನ್ನಿಸಿತು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, “ಅಪ್ಪಾ, ನನ್ನ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲ ನನಗೆ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಆ ಧರ್ಮದಿಂದ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕೊಡಲಾರೆ” ಎಂದನು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು “ಆರ್ಯನಿಗೆ ಆಸೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅವನ ಶೀಲಭಂಗವಾಗದು. ನೀವು ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಂಕೆಪಡುವವರು ಏನು ತಪ್ಪು ಮಾಡೀರಿ?” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನಿಂದಲೂ ಶೀಲವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದರು.

“ಆದರೂ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ರಜ್ಜುಗ್ರಾಹಕಾಮಾತ್ಯನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವನು. ಅವನ ಬಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿರಿ.”

ಅವರು ಅವನ ಬಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿದರು.

ಅವನು ಕೂಡ ಒಂದು ದಿವಸ ಒಂದು ಹೊಲವನ್ನು ಅಳೆಯುತ್ತಾ ಹಗ್ಗವನ್ನು ದೊಣ್ಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಿ, ಒಂದು ಕೊನೆಯನ್ನು ಹೊಲದ ಒಡೆಯನಿಂದ ಹಿಡಿಸಿ, ಒಂದನ್ನು ತಾನು ಹಿಡಿದನು. ಅವನು ಹಿಡಿದ ಹಗ್ಗದ ಕೊನೆಗೆ ಬಿಗಿದ ದೊಣ್ಣೆ ಒಂದು ಏಡಿಯ ಬಿಲದ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಅವನು “ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಇಳಿಸಿದರೆ, ಬಿಲದೊಳಗೆ ಏಡಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಲದಿಂದ ಮುಂದೆ ಇಟ್ಟರೆ, ರಾಜನ ಸ್ವತ್ತು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಿಲದ ಆಚೆ ಇಟ್ಟರೆ, ಮನೆಯವನ ಸ್ವತ್ತು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ. ಏನು ಮಾಡತಕ್ಕುದು?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದರು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ “ ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಏಡಿ ಇರಬಹುದು. ಇದ್ದರೆ ತಿಳಿಯುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯೇ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಇಳಿಸುವೆನು” ಎನ್ನಿಸಿತು. ಬಿಲದಲ್ಲಿ ದೊಣ್ಣೆಯನ್ನು ಇಳಿಸಿದರು. ಏಡಿ ಕಿರ್ರೆಂದು ಶಬ್ದಮಾಡಿತು. ಆಗ “ದೊಣ್ಣೆ ಏಡಿಯ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಇಳಿದಿರಬೇಕು. ಏಡಿ ಸತ್ತಿರಬೇಕು. ನಾನು ಕುರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲಭಂಗವಾಯಿತು” ಎಂದು ಅವನಿಗೆನ್ನಿಸಿತು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, “ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ” ಎಂದನು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು “ಏಡಿ ಸಾಯಲೆಂದು ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೇತನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಕರ್ಮವಾಗದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಂಕೆಪಡುವ ನೀನು ಏನು ತಪ್ಪುಮಾಡೀಯ?” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನ ಬಳಿಯೂ ಶೀಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡರು.

“ಆದರೂ ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಸಾರಥಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವನು. ಅವನ ಬಳಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ”.

ಅವರು ಅವನನ್ನೂ ಸಾರಿ ಯಾಚಿಸಿದರು.

ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ರಾಜನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಒಯ್ದನು. ರಾಜನು ಆ ಹಗಲು ಕ್ರೀಡೆಯಾಡಿ ಸಾಯಂಕಾಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ರಥವನ್ನು ಏರಿದನು. ಅವನು ನಗರವನ್ನು ಸೇರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಮೇಘವೆದ್ದಿತು. ರಾಜನು ನೆನೆಯುವನೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಸಾರಥಿಯು ಆ ಸಿಂಧೂದೇಶದ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಬಾರುಕೋಲಿನಿಂದ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಅವು ವೇಗವಾಗಿ ಓಡಿದುವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಪುನಃ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗಲೂ ಬರುವಾಗಲೂ ಆ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದೊಡನೆ ’ಈ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ತೊಂದರೆಯಾದೀತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರಥಿ ಬಾರುಕೋಲಿನಿಂದ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು’ ಎಂದು ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುವು. ಸಾರಥಿಗೂ “ರಾಜನು ನೆನೆಯಲಿ, ನೆನೆಯದಿರಲಿ, ನನ್ನದೇನೂ ದೋಷವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನಾನು ಸುಶಿಕ್ಷಿತವಾದ ಈ ಸೈಂಧವಗಳಿಗೆ ಬಾರುಕೋಲಿನ ಸನ್ನೆಯನ್ನು ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅದರಿಂದ ಇವು ಅಂದಿನಿಂದ ವೇಗವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಶ್ರಮಪಡುವುವು. ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕು” ಎಂದೆನ್ನಿಸಿತು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ “ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನನಗೆ ನನ್ನ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಂಕಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ” ಎಂದನು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು “ಸೈಂಧವಗಳಿಗೆ ಕ್ಲೇಶವಾಗಲೆಂದು ನಿನಗೆ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಕರ್ಮವಾಗದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಂಕೆಪಡುವ ನೀನು ಏನು ಪಾಪ ಮಾಡೀಯೆ?” ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನ ಬಳಿಯೂ ಶೀಲವನ್ನು ಕೊಂಡು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೂಂಡರು.

“ಆದರೂ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ, ಶ್ರೇಷ್ಠಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವನು. ಅವನ ಬಳಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ.”

ಅವರು ಅವನ ಬಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿದರು.

ಅವನು ಕೂಡ ಒಂದು ದಿವಸ ತನ್ನ ಬತ್ತದ ಗದ್ದೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಗರ್ಭದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬರುವ ಬತ್ತದ ತೆನೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ’ಬತ್ತದ ಗೊಂಚಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವೆನು’ ಎಂದು ಒಂದು ಹಿಡಿ ತೆನೆಯನ್ನು

ಹಿಡಿಸಿ ಗೂಟಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಆಗ "ಗದ್ದೆಯಿಂದ ನಾನು ರಾಜನಿಗೆ ಭಾಗಕೊಡಬೇಕು ಇನ್ನೂ ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡದ ಗದ್ದೆಯಿಂದ ಒಂದು ಹಿಡಿತೆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಸಿದೆ. ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಅವನಿಗೆನ್ನಿಸಿತು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ "ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನನಗೆ ನನ್ನ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಆ ದೂತರು "ನಿನಗೆ ಕದಿಯಬೇಕಂದು ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕೊಡದುದನ್ನು ಕೊಂಡರೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಿನಗೆ ಶಂಕೆಯುಂಟಾದರೆ ನೀನು ಇನ್ನೇನು ಅನ್ಯರದು ಕೊಂಡೀಯೆ?" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನಿಂದಲೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡರು.

"ಆದರೂ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಮಹಾಮಾತ್ರನಾದ ದ್ರೋಣಮಾಪಕನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಬಳಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ."

ಅವರು ಅವನ ಬಳಿಯೂ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿದರು.

ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ಕಣಜದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರಾಜನ ಭಾಗದ ಬತ್ತವನ್ನು ಅಳೆಸುತ್ತಾ ಅಮಿತವಾದ ಬತ್ತದ ರಾಶಿಯಿಂದ ಒಂದು ಬತ್ತ ತೆಗೆದು ಗುರುತಿಗೆ ಇಟ್ಟನು. ಅದೇ ಗಳಿಗೆ ಮಳೆ ಬಿತ್ತು. ಮಹಾಮಾತ್ರನು ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಿ, 'ಅಳೆದ ರಾಶಿ ಇಷ್ಟಾಯಿತು' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಗುರುತಿನ ಬತ್ತಗಳನ್ನು ಗುಡಿಸಿ, ಅಳೆದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ, ಬೇಗ ಹೋಗಿ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, "ಗುರುತಿಗಾಗಿ ಇಟ್ಟ ಬತ್ತಗಳನ್ನು ಅಳೆದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದೆನೋ? ಅಳೆಯದ ರಾಶಿಯಲ್ಲೋ?" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ "ನಾನು ಅಳೆದ ರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಎಸೆದಿದ್ದರೆ ಅಕಾರಣವಾಗಿ ರಾಜನ ಸ್ವತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು, ಮನೆಯವನ ಸ್ವತ್ತು ಹಾಳಾಯಿತು. ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದೆನ್ನಿಸಿತು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, "ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನನಗೆ ನನ್ನ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದನು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು "ನಿನಗೆ ಕದಿಯುವ ಮನಸ್ಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಇದ್ದ ಹೊರತು, ಕೊಡುದುದನ್ನು ಕೊಂಡನೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗದು. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಂಕಪಡುವ ನೀನು ಇನ್ನೇನು ಅನ್ಯರದನ್ನು ಕೊಂಡೀಯೆ?" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನ ಬಳಿಯೂ ಶೀಲಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೂಂಡರು.

"ಆದರೂ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ದ್ವಾರಪಾಲಕನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಬಳಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ."

ಅವರು ಅವನ ಬಳಿಯೂ ಹೋಗಿ ಬೇಡಿದರು.

ಅವನು ಕೂಡ ಒಂದು ದಿವಸ ನಗರದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಹಾಕುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಲ ಕೇಳಿಬರುವಂತೆ ಕೂಗಿದನು. ಆಗ ಒಬ್ಬ ದರಿದ್ರ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಚಿಕ್ಕ ತಂಗಿಯೊಡನೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಎಲೆಗಳಿಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದು ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ ತಂಗಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದನು. ಆಗ ದೌವಾರಿಕನು ಅವನನ್ನು ಕುರಿತು "ರಾಜನು ನಗರದಲ್ಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಸಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆ? ಈ ನಗರದ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಚ್ಚುವರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆ? ನಿನ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ರತಿಕ್ರೀಡೆಯಾಡುತ್ತಾ ತಿರುಗುವೆಯೊ?" ಎಂದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವನು " ಸ್ವಾಮಿ, ಇವಳು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲ ನನ್ನ ತಂಗಿ" ಎಂದನು. ಆಗ ದೌವಾರಿಕರು "ಅಕಾರಣವಾಗಿ ನಾನು ತಂಗಿಯನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದೆನು. ನಾನು ಕುರುಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲಭಂಗವಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದುಕೊಂಡನು.

ಅವನು ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, "ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನನ್ನ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದನು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು "ನೀನು ಹಾಗೆಂದುಕೊಂಡು ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೀಲಭಂಗವೇನಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಕ್ಕೇ ಶಂಕೆಪಡುವ ನೀನು ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳೆಂಬುದನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಆಡೀಯೆ?" ಎಂದು ಅವನ ಬಳಿಯೂ ಶೀಲಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು, ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡರು.

"ಆದರೂ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ವರ್ಣದಾಸಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಬಳಿ ಕೊಳ್ಳಿರಿ."

ಅವರು ಅವಳ ಬಳಿಯೂ ಹೋಗಿ ಯಾಚಿಸಿದರು. ಅವಳೂ ಹಿಂದಿನವರಂತೆಯೇ ಹಿಂದೆಗೆದಳು.

ದೇವೇಂದ್ರನಾದ ಶಕ್ರನು ಅವಳ ಶೀಲವನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಯುವಕನ ರೂಪಿನಿಂದ ಬಂದು ತಾನು ಬರುವೆನೆಂದು ಸಾವಿರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ದೇವಲೋಕಕ್ಕೇ ಹೋಗಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನ ಶೀಲಭಂಗವಾಗುವುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಮೂರುವರ್ಷ ಅನ್ಯಪುರುಷನ ಕೈಯಿಂದ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಕೂಡಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ದುರ್ಗತಿಗೆ ಬಂದು, "ನನಗೆ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟುಹೋದ ಪುರುಷನು ಮೂರು

ವರ್ಷವಾದರೂ ಬಾರದೆ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾನು ದುರ್ಗತಿಗೆ ಬಂದೆ. ಬದುಕುವುದಕ್ಕೂ ಆಗದಂತೆ ಇದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತೀರ್ಪುಕೊಡುವ ಮಹಾಮಾತ್ರನಿಗೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಪಡೆಯುವುದು ಆಗಬಹುದು" ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನದ ಎಡೆಗೆ ಹೋಗಿ, "ಸ್ವಾಮಿ, ನನಗೆ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟ ಪುರುಷನು ಹೋಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷವಾಯಿತು. ಸತ್ತನೋ, ಅದೂ ತಿಳಿಯೆ. ಬದುಕುವುದಕ್ಕೂ ನನಗೆ ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಏನು ಮಾಡಲಿ, ಸ್ವಾಮಿ?" ಎಂದಳು. "ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಏನು ಮಾಡುವೆ? ಇಂದಿನಿಂದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊ" ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು. ಅವಳು ಹೀಗೆ ತೀರ್ಪನ್ನು ಪಡೆದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡುವಾಗಲೇ ಒಬ್ಬನು ಸಾವಿರದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ತಂದನು. ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ಕೈಗಳನ್ನು ನೀಡಿದಾಗ ಶಕ್ರನು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವಳು ಅವನನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೆ "ಮೂರು ವರ್ಷದ ಮೊದಲು ನನಗೆ ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟವನು ಬಂದನು. ನಿನ್ನ ಹಣ ನನಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಶಕ್ರನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಶರೀರವನ್ನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡು ತರುಣಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ನಗರವೆಲ್ಲಾ ಬಂದು ಸೇರಿತು. ಶಕ್ರನು ಮಹಾಜನರ ಮಧ್ಯೆ ನಿಂತು, "ನಾನು ಇವಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮೂರುವರ್ಷದ ಮೊದಲು ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಶೀಲಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದಾದರೆ ಇವಳಂತೆ ಆಗಿ ಪಾಲಿಸಿರಿ" ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಕೊಟ್ಟು, ಅವಳ ಮನೆಯನ್ನು ಸಪ್ತರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿ, "ಇಂದಿನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಅಪ್ರಮತ್ತಳಾಗಿರು" ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅನುಶಾಸನೆಮಾಡಿ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಳು "ನಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಕೊಡಬಂದುದಕ್ಕೆ ಕೈ ನೀಡಿದೆ. ಇದರಿಂದ ನನ್ನ ಶೀಲದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡಲಾರೆ" ಎಂದು ಹಿಂದೆಗೆದಳು.

ಆಗ ಆ ದೂತರು "ಕೈನೀಡಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಶೀಲಭಂಗವಿಲ್ಲ. ಇಂತಹ ಶೀಲ ಪರಮ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವಳ ಬಳಿಯೂ ಶೀಲಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡರು.

ಹೀಗೆ ಆ ಹನ್ನೊಂದು ಜನರು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶೀಲಗಳನ್ನು ಅವರು ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬರೆದುಕೊಂಡು ದಂತಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಾಳಿಂಗ ರಾಜನಿಗೆ ಚಿನ್ನದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ನಡೆದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಆ ಕುರುಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಪಂಚಶೀಲಗಳನ್ನು

ಪೂರೈಸಿದನು. ಆಗ ಕಾಳಿಂಗ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಮಳೆಯಾಯಿತು. ಮೂರು ಭಯಗಳೂ ಶಾಂತವಾದವು, ರಾಷ್ಟ್ರ ಕ್ಷೇಮವಾಯಿತು, ಸುಭಿಕ್ಷವಾಯಿತು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಜೀವಿರುವವರೆಗೂ ದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪರಿವಾರ ಸಮೇತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಪದವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದನು.

ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡ

ಹಿಂದೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಧನೆಂಬವನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನ ಹಿರಿಯ ರಾಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೊಳೆದ ಚಿನ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಅವನ ಮುಖ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗಿತ್ತು, ಬಹಳ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಹೆಸರಿಡುವ ದಿವಸ ಅವನಿಗೆ ಆದರ್ಶಕುಮಾರನೆಂದು ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದರು.

ಏಳು ವರ್ಷವಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಅವನ ತಂದೆ ಅವನಿಗೆ ಮೂರುವೇದಗಳನ್ನೂ ಲೋಕದ ಎಲ್ಲಾ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಕಲಿಸಿ, ಅವನಿಗೆ ಏಳು ವರ್ಷವಾದಾಗ ಕಾಲವಾದನು. ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಹಾ ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಏಳನೆಯ ದಿವಸ ರಾಜಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದರು.

ಸೇರಿ, “ಕುಮಾರನು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವನು. ಅವನಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ರಾಜ್ಯದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡಿ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡೋಣ” ಎಂದು, ಒಂದು ದಿನ ನಗರವನ್ನು ಆಲಂಕರಿಸಿ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ಪರ್ಯಂಕವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿ, ಕುಮಾರನ ಬಳಿ ಸಾರಿ, “ದೇವ! ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೊರಡು” ಎಂದರು.

ಕುಮಾರನು ’ಒಳ್ಳೆಯದೆಂ’ದು ಮಹಾಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತನು. ಅವನು ಕುಳಿತಿರುವಾಗ, ಅಮಾತ್ಯರು, ಎರಡು ಕಾಲಿನಿಂದ ನಡೆಯುವ ಒಂದು ಕೋತಿಗೆ ವಸ್ತುವಿದ್ಯಾಚಾರ್ಯನ ವೇಷವನ್ನು ಹಾಕಿಸಿ, ವಿಮರ್ಶೆಯ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಒಯ್ದು, “ದೇವ! ಈ ಪುರುಷನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ಮಹಾರಾಜನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಸ್ತುವಿದ್ಯೆಯ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಇವನು ನಿಪುಣನು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಪ್ರಮಾಣಗಳವರೆಗೂ ದೋಷವನ್ನು ಕಾಣಬಲ್ಲನು. ಇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಸ್ಥಳ ಸಿಕ್ಕಿತು. ದೇವರು ಇವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಇವನಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಸ್ಥಾನ ಕೊಡಬೇಕು” ಎಂದರು.

ಕುಮಾರನು ಅದನ್ನು ಕೆಳಗೂ ಮೇಲೂ ನೋಡಿ, “ಇವನು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ, ಇದು ಕೋತಿ” ಎಂದು ತಿಳಿದು “ಕೋತಿಗಳು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಮುರಿಯಬಲ್ಲವು, ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಾಡಲರಿಯವು” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, “ಇದು ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲಿಯಲ್ಲ. ಇದು ಸುಕ್ಕುಮುಖದ ಕೋತಿ. ಮಾಡಿದುದನ್ನು ಇವು ಕೆಡಿಸಬಲ್ಲವು. ಇದು ಇವುಗಳ ಕುಲಧರ್ಮ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಮಾತ್ಯರು "ಇರಬೇಕು, ದೇವ" ಎಂದು ಅದನ್ನು ಒಯ್ದು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳನಂತರ ಪುನಃ ಅದಕ್ಕೆ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು, "ದೇವ! ಇವನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುವ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಇವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಇವನಿಂದ ನಡಸಬೇಕು" ಎಂದರು.

ಕುಮಾರನು ಅದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿ, "ಮನಸ್ಸೂ ಚಿತ್ರವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಕೂದಲು ಈ ರೀತಿಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಚಿತ್ತವಿಲ್ಲದ ಈ ವಾನರವು ಪರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಲಾರದು" ಎಂದು ತಿಳಿದು "ಚಿತ್ರವಂತನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಕೂದಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮೃಗದಿಂದ ಸಮಾಧಾನವಾಗದು. ಜನಸಂಧನು ನನಗೆ ಕಲಿಸಿರುವಂತೆ ಇದಕ್ಕೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಮಾತ್ಯರು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಹಾಗೇ ಇರಬೇಕು ದೇವ" ಎಂದು ಅದನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದು ಪುನಃ ಅದಕ್ಕೇ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು "ದೇವ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಪುರುಷನು ತಾಯಿತಂದೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿ, ಕುಲಗಳಿಗೆ ಹಿರಿಯರಾದವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇವನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕು" ಎಂದರು.

ಕುಮಾರನು ಅದನ್ನು ಪುನಃ ದೃಷ್ಟಿಸಿ, "ಕೋತಿಗಳ ಚಿತ್ತಚಂಚಲ. ಇಂತಹ ಸೇವೆಮಾಡುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಇಲ್ಲ" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, "ತಾಯನ್ನಾಗಲಿ, ತಂದೆಯನ್ನಾಗಲಿ, ಅಣ್ಣ ಅಕ್ಕ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನಾಗಲಿ ಇಂತಹ ಪುರುಷನು ಪೋಷಿಸಲಾರನು. ನನ್ನ ತಂದೆಯಾದ ದಶರಥನು ನನಗೆ ಇದನ್ನು ಕಲಿಸಿದ್ದಾನೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಅಮಾತ್ಯರು "ಹಾಗೆಯೆ ಇರಬೇಕು, ದೇವ" ಎಂದು ಆ ಕೋತಿಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ದರು.

ಅನಂತರ "ಕುಮಾರನು ಪಂಡಿತನು, ರಾಜ್ಯವಾಳಲು ಶಕ್ತನು" ಎಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿ, "ಇದು ಆದರ್ಶಕುಮಾರನ ಆಜ್ಞೆ" ಎಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಸಿದರು.

ಆ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ಅವನು ಪಂಡಿತನೆಂಬುದು ಸಕಲ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿತು. ಅವನ ಪಂಡಿತಭಾವವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಪಡಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗೋವು, ಮಗ, ಕುದುರೆ, ಮೇದರವನು, ಗ್ರಾಮಭೋಜಕ, ಗಣಿಕೆ, ತರುಣಿ, ಹಾವು, ಜಿಂಕೆ, ತಿತ್ತಿರ, ದೇವತೆ, ನಾಗರಾಜ, ತಪಸ್ವಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕರು—ಎಂಬ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವನ ಬಳಿ ತಂದರು.

ಅವುಗಳ ಕ್ರಮವಾದ ಕತೆ ಹೀಗೆ:

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕವಾದಮೇಲೆ, ಜನಸಂಧ ರಾಜನ ಪಾದಸೇವಕನಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನೆಂಬವನು "ಈ ರಾಜ್ಯವು ರಾಜನಿಗೆ ಸಮಾನವಯಸ್ಕರಿಂದಲೇ ಶೋಭಿಸುವುದು. ನನಗೆ ಮಹಾ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ. ನಾನು ಹರೆಯದ ಕುಮಾರನ ಊಳಿಗ ಮಾಡಲಾರೆ. ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕೃಷಿಕೆಲಸಮಾಡಿ ಜೀವಿಸುವೆನು" ಎಂದು ನಗರದಿಂದ ಮೂರು ಯೋಜನ ದೂರ ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

ಕೃಷಿಮಾಡಲು ಅವನ ಬಳಿ ಗೋವುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಳೆಯಾದ ಮೇಲೆ, ಅವನು ಜೊತೆಗಾರನೊಬ್ಬನಿಂದ ಎರಡು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿ ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ಕೃಷಿಮಾಡಿದನು. ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ಒಡೆಯನಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೊಡಲು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಅವನು ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಹೆಂಡತಿಯೊಡನೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತು ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಗೋವುಗಳು ಪರಿಚಯದಿಂದ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋದುವು. ಅವು ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಮನೆಯಾತನು ತನ್ನ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತುತ್ತಿದ್ದನು, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ತನ್ನ ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನು ಅವರು ತನ್ನನ್ನು ಊಟಕ್ಕೆ ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ ಕೊಡದೆಯೆ ಹೋದನು.

ಕಳ್ಳರು ರಾತ್ರಿ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕದ್ದರು.

ಗೋವುಗಳ ಒಡೆಯನು ಬೆಳಗ್ಗೆ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕಾಣದೆ ಕಳ್ಳರು ಒಯ್ದರೆಂದು ತಿಳಿದರು ಕೂಡ "ಇದನ್ನು ಗ್ರಾಮಣಿಯ ಕತ್ತಿಗೆ ತರುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಅವನ ಬಳಿ ಬಂದು, "ನನ್ನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡು" ಎಂದನು.

"ಗೋವುಗಳು ನಿನ್ನ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲವೆ?"

"ನೀನು ಅವುಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟೆಯೊ?"

"ಇಲ್ಲ."

"ಹಾಗಾದರೆ, ಇದೋ ಇದು ರಾಜದೂತ. ಬಾ."

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜನರು ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕಲ್ಲನ್ನೋ ಮಡಕೆಯ ಚೂರನ್ನೋ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು "ಇದು ರಾಜದೂತ, ಬಾ" ಎನ್ನುವರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಬಾರದವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗುವುದು. ಅದರಿಂದ, ಅವನು 'ದೂತ' ಎಂದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಗ್ರಾಮಣಿಯು ಅವನೊಡನೆ ಹೊರಟನು.

ಅವನೊಡನೆ ರಾಜನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಗ್ರಾಮಣಿಯ ಜೊತೆಗಾರನೊಬ್ಬನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗ್ರಾಮ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಗ್ರಾಮಣಿ "ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಸಿವು. ಈ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವವರೆಗೆ ಇಲ್ಲೇ ಇರು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಗೆ

ಹೋದನು. ಸ್ನೇಹಿತನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ "ಸ್ವಾಮಿ, ಪಕ್ವವಾದ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮುಹೂರ್ತ ತಡೆದರೆ, ಈಗಲೇ ಬೇಯಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಏಣಿ ತಂದು ಬೇಗನೆ ಅಕ್ಕಿಯ ಉಗ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಹತ್ತುತ್ತಾ ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಳು. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಏಳು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭ ಬಿದ್ದುಹೋಯಿತು. ಆ ಗಳಿಗೆಯೇ ಅವಳ ಗಂಡನು ಬಂದು ಅದನ್ನು ನೋಡಿ, "ನೀನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಗರ್ಭಪಾತಮಾಡಿಸಿದೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ರಾಜದೂತ. ಬಾ" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೊರಟನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗ್ರಾಮಣಿಯನ್ನು ನಡುವೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಆಗ ಒಂದು ಗ್ರಾಮದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಕುದುರೆ ಕಾಯುವವನು ತನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಲಾರದೆ ಗ್ರಾಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡು "ಮಾವ, ಚಂಡಗ್ರಾಮಣಿ! ಆ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಯಾವುದರಿಂದಲಾದರೂ ಹೊಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿಸು" ಎಂದನು. ಚಂಡನು ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಹಿಡಿದು ಎಸೆದನು. ಕಲ್ಲು ಕುದುರೆಯ ಕಾಲಿಗೆ ತಾಗಿ ಅದು ಏರಂಡದ ಕಡ್ಡಿಯಂತೆ ಮುರಿದುಹೋಯಿತು. ಆಗ ಕುದುರೆಯವನು "ನೀನು ನನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲು ಮುರಿದೆ. ಇದು ನಿನ್ನ ರಾಜದೂತ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು.

ಹೀಗೆ ಮೂವರೂ ಅವನನ್ನು ಒಯ್ಯುತ್ತಿರಲು, ಚಂಡನು "ಇವರು ನನ್ನನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕಾಣಿಸುವರು. ನಾನು ಗೋವುಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆ. ಗರ್ಭಪಾತದ ದಂಡವನ್ನಂತೂ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕುದುರೆಯ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಿಂದ ತರಲಿ? ನಾನು ಸಾಯುವುದೇ ಮೇಲು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ದಾರಿಯ ನಡುವೆ ಸಮೀಪದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವತದ ಕಮರಿಯನ್ನು ಕಂಡನು.

ಅದೇ ಪರ್ವತದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮೇದರವರು, ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳು, ಚಾಪೆ ಹೆಣೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.

ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನು "ನಾನು ದೇಹಬಾಧೆಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಲ್ಪ ಇಲ್ಲೇ ಇರಿ. ಈಗಲೆ ಬಂದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹತ್ತಿ, ಪ್ರಪಾತದ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಾ ತಂದೆಯಾದ ಮೇದರವನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಆ ಮೇದರವನು ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಪ್ರಾಣಬಿಟ್ಟನು. ಗ್ರಾಮಣಿಯು ಎದ್ದುನಿಂತನು. ಮಗನಾದ ಮೇದರವನು "ನೀನು ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕಳ್ಳ. ಇದು ನಿನ್ನ ರಾಜದೂತ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಗ್ರಾಮಣಿಯ ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಪೊದರಿನಿಂದ ಹೊರಟನು.

ಉಳಿದವರು "ಇದೇಕೆ?" ಎನ್ನಲು "ಇವನು ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕಳ್ಳ" ಎಂದನು.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಗ್ರಾಮಣಿಯನ್ನು ನಡುವೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕು ಜನರೂ ಅವನನ್ನು ಬಳಸಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗ್ರಾಮ ಭೋಜಕನು ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನನ್ನು ಕಂಡು, "ಮಾವ, ಚಂಡ! ಎಲ್ಲಿ ಹೋಗುವೆ?" ಎಂದನು.

"ರಾಜನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋಗುವೆನು."

"ಓ! ರಾಜನನ್ನು ಕಾಣಲು ಹೋಗುವೆಯ! ನಾನು ರಾಜನಿಗೆ ಒಂದು ಸುದ್ದಿ ಕೊಡುವೆನು. ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆಯ?"

"ಆಗಲಿ. ಒಯ್ಯುತ್ತೇನೆ."

"ನನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ರೂಪ ಚೆನ್ನಾಗಿದೆ, ಹಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ, ಯಶಸ್ಸು ತುಂಬಿದೆ ರೋಗವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ ನನಗೆ ದುರ್ಗತಿ ಬಂದು ಪಾಂಡುರೋಗವುಂಟಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳು. ಅವನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನನಗೆ ಬಂದು ತಿಳಿಸು."

ಚಂಡನು ಆಗಲೆಂದು ಒಪ್ಪಿದನು.

ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಗಣಿಕೆ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು, "ಮಾವ, ಚಂಡ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ?" ಎಂದಳು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ನನ್ನ ಸುದ್ದಿಯೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಹಣ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಬರಿಯ ತಾಂಬೂಲವೂ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ, ನನ್ನ ಬಳಿ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು."

ಮುಂದೆ ಇನ್ನೊಂದು ಗ್ರಾಮದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣಸ್ತ್ರೀ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು, "ಮಾವ, ಚಂಡ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ?" ಎಂದಳು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ನನ್ನದೊಂದು ಸುದ್ದಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ನಾನು ನನ್ನ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ನನ್ನ ತವರು ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ವಾಸಮಾಡಲಾರೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು."

ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಮೇಲೆ, ದೊಡ್ಡದಾರಿಯ ಬಳಿಯ ಹುತ್ತದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಂದು ಹಾವು "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ, ಚಂಡ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ನನ್ನ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗು. ನಾನು ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬಡವಾಗಿ ಹುತ್ತದಿಂದ ಹೊರಡುವೆನು; ಬಿಲದ ತುಂಬ ಮೈತುಂಬಿ, ಶರೀರವನ್ನು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು. ಸಂಚಾರಮುಗಿಸಿ ಬಂದಾಗ ತೃಪ್ತನಾಗಿರುವೆನು; ಮೈ ದಪ್ಪನಾದರೂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಾಗ ಬಿಲದ ಪಕ್ಕಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವೆನು. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು."

ಆಮೇಲೆ ಒಂದು ಜಿಂಕೆ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು, "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ, ಚಂಡ?" ಎಂದಿತು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ಸುದ್ದಿ ಕೊಂಡುಹೋಗು. ನಾನು ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಲಾರೆ; ಒಂದೇ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಬಲ್ಲೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳು" ಎಂದಿತು.

ಅನಂತರ, ಒಂದು ತಿತ್ತಿರಪಕ್ಷಿ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು, "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ, ಚಂಡ?" ಎಂದಿತು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ಸುದ್ದಿಕೊಂಡುಹೋಗು. 'ನಾನು ಒಂದೇ ಒಂದು ಹುತ್ತದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಧ್ವನಿಮಾಡಿ ವಾಸಿಸಬಲ್ಲೆ; ಮಿಕ್ಕ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೂಡಲಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳು."

ಮುಂದೆ, ಒಂದು ವೃಕ್ಷದೇವತೆ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು, "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ, ಚಂಡ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ಹಿಂದೆ ನನಗೆ ಬಹುಸತ್ಕಾರ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಚಿಗುರು ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳು."

ಅಲ್ಲಿಂದ ಆಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ನಾಗರಾಜನು ಚಂಡನನ್ನು ಕಂಡು, "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ, ಚಂಡ?" ಎಂದನು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ಸುದ್ದಿಕೊಂಡುಹೋಗು. ಈ ಸರೋವರದ ನೀರು ಹಿಂದೆ ತಿಳಿಯಾಗಿ ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿಯ ಬಣ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಇದು

ಕದಡಿಕೊಂಡು ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಕಸ ಕಡ್ಡಿ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳು."

ಆಮೇಲೆ, ನಗರದ ಬಳಿಯ ಒಂದಾನೊಂದು ಆರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಪಸ್ವಿಯೊಬ್ಬನು ಚಂಡನನ್ನು ಕಂಡು, "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ, ಚಂಡ?" ಎಂದನು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ರಾಜನು ಪಂಡಿತನು. ಅವನ ಬಳಿಗೆ ನನ್ನದೊಂದು ಸುದ್ದಿಕೊಂಡುಹೋಗು. ಹಿಂದೆ ಈ ಆರಾಮದಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾದ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲು ಆಗುತ್ತಿತ್ತು: ಈಗ ಒಣಗಿ ಸಪ್ಪೆಯಾಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳು."

ಅಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ, ನಗರದ ಬಾಗಿಲ ಬಳಿಯ ಒಂದು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕರು ಚಂಡನನ್ನು ಕಂಡು, "ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವೆ ಚಂಡ?" ಎಂದರು.

"ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ."

"ಹಾಗಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗು. ಹಿಂದೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಷಯ ಹಿಡಿದರೂ ನಮಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ, ಒಡೆದ ಮಡಕೆಯಲ್ಲಿನ ನೀರಿನಂತೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ, ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ, ಕತ್ತಲೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕ ಏನು ಕಾರಣವೆಂದು ರಾಜನನ್ನು ಕೇಳು."

ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನು ಆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ರಾಜನ ಬಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ರಾಜನು ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಗೋವುಗಳ ಒಡೆಯನು ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನನ್ನು ಹಿಡಿದು ರಾಜನ ಬಳಿಸಾರಿದನು.

ರಾಜನು ಚಂಡನನ್ನು ನೋಡಿ, ತಿಳಿದು, "ಇವನು ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಇದ್ದು ನನ್ನನ್ನು ಎತ್ತಿ ಆಡಿಸಿದವನು. ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ?" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, "ಓ ಚಂಡ! ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಎಲ್ಲಿದ್ದೆ? ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಏನು ಕಾರಣ ಬಂದೆ?" ಎಂದನು.

"ದೇವ! ನಮ್ಮ ದೇವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗಿನಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೃಷಿಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಈ ಪುರುಷನು ಗೋವುಗಳ ಕಾರಣದಿಂದ ರಾಜದೂತನನ್ನು ತೋರಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ ಎಳೆತಂದನು."

"ಅವನು ಎಳೆತರದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಳೆದು ತಂದುದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು. ನನಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡುವ ಲಾಭವಾಯಿತು. ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆತಂದ ಪುರುಷನು ಯಾರು?"

"ಇವನ್ನು ದೇವ!"

"ನಮ್ಮ ಚಂಡನಿಗೆ ದೂತನನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು ನಿಜವೆ?"

"ನಿಜ, ದೇವ."

"ಕಾರಣವೇನು?"

"ಇವನು ನನ್ನ ಎರಡು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡವೊಲ್ಲ."

"ನಿಜವೇ, ಚಂಡ?"

"ಹಾಗಾದರೆ, ದೇವ, ನನ್ನ ಮಾತನ್ನೂ ಕೇಳಿರಿ" ಎಂದು ಚಂಡನು ನಡೆದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ರಾಜನು ಆ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಕುರಿತು, "ನಿನ್ನ ಗೋವುಗಳು ಮನೆ ಹೊಕ್ಕುದನ್ನು ಕಂಡೆಯ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ದೇವ."

"ಏನು? ಆದರ್ಶಮುಖರಾಜನೆಂಬ ನಮ್ಮ ಹೆಸರನ್ನು ನೀನು ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿಲ್ಲವೊ? ಸತ್ಯ ಹೇಳು."

"ಕಂಡೆ ದೇವ!"

"ಓ, ಚಂಡ! ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೀನು ಒಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡದುದರಿಂದ ಗೋವುಗಳು ನಿನ್ನ ಕೊರಳಿಗೆ. ಇವನು ಕಂಡೂ 'ಕಾಣಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ತಿಳಿದೂ ಸುಳ್ಳಾಡಿದುದರಿಂದ ನೀನೇ ಇವನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು, ಇವನ ಗೋವುಗಳ ಬೆಲೆಯಾದ ಇಪ್ಪತ್ತುನಾಲ್ಕು ಹಣಗಳನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ರಾಜನು ಆ ಗೋಸ್ವಾಮಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿದನು.

ಅವನು "ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತಮೇಲೆ ಹಣದಿಂದ ಏನುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ?" ಎಂದು ಚಂಡನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು, "ಸ್ವಾಮಿ, ಚಂಡ, ಗೋವುಗಳ ಬೆಲೆಯ ಹಣವನ್ನೂ ನೀನೇ ಇಟ್ಟುಕೊ. ಇದನ್ನೂ ಹಿಡಿ" ಎಂದು ಬೇರೆ ಕೆಲವು ಹಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದನು.

ಆಗ ಎರಡನೆಯವನು "ದೇವ! ಇವನು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಗರ್ಭಪಾತಮಾಡಿಸಿದನು" ಎಂದನು.

"ನಿಜವೆ ಚಂಡ?"

"ಕೇಳು, ಮಹಾರಾಜ" ಎಂದು ಚಂಡನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ರಾಜನು "ಇವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಗರ್ಭಪಾತಮಾಡಿಸಿದೆಯ?" ಎಂದನು.

"ಇಲ್ಲ, ದೇವ."

"ಅಯ್ಯಾ! ಇವನಿಂದ ಆದ ಗರ್ಭಪಾತವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಬಲ್ಲೆಯ?"

"ಮಾಡಲಾರೆ, ದೇವ."

"ಇದಕ್ಕೇನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವೆ?"

"ನನಗೆ ಮಗ ಬೇಕು."

"ಹಾಗಾದರೆ, ಚಂಡ, ನೀನು ಇವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು. ಮಗು ಆದಾಗ ಆ ಮಗುವನ್ನು ತಂದು ಇವನಿಗೆ ಕೊಡು."

ಅವನು ಕೂಡ ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನ ಪಾದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದು "ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಮನೆ ಮಾತ್ರ ಮುರಿಯಬೇಡ" ಎಂದು ತಾನೂ ಹಣ ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದನು.

ಆಗ ಮೂರನೆಯವನು ಬಂದು, "ದೇವ! ಇವನು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ನನ್ನ ಕುದುರೆಯ ಕಾಲು ಮುರಿದ" ಎಂದನು.

"ನಿಜವೆ, ಚಂಡ?"

"ಕೇಳು ಮಹಾರಾಜ" ಎಂದು ಚಂಡನು ನಡೆದುದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, ರಾಜನು "ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿಸೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ನಿಜವೆ?" ಎಂದು ಆ ಕುದುರೆ ಕಾಯುವವನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಹೇಳಲಿಲ್ಲ ದೇವ!"

ಮೇಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಕೇಳಲು "ಹೌದು, ಹೇಳಿದೆ" ಎಂದನು.

ರಾಜನು ಚಂಡನನ್ನು ಕರೆದು, "ಓ ಚಂಡ! ಇವನು ಹೇಳಿಯೂ 'ಹೇಳಲಿಲ್ಲ' ಎಂದು ಸುಳ್ಳಾಡಿದನು. ನೀನು ಇವನ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಕುದುರೆಯ ಬೆಲೆಯಾದ ಸಾವಿರವನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಡು" ಎಂದನು.

ಕುದುರೆ ಕಾಯುವವನೂ ಬೇರೆ ಹಣಗಳನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದನು.

ಆಗ, ಮೇದರವನ ಮಗನು "ದೇವ! ಇವನು ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕೊಂದ ಕಳ್ಳ!" ಎಂದನು.

"ಸತ್ಯವೆ ಚಂಡ?"

"ಕೇಳು, ದೇವ" ಎಂದು ಚಂಡನು ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು.

ರಾಜನು ಮೇದರವನನ್ನು ಕರೆದು, "ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವೆ?" ಎಂದನು.

"ನನ್ನ ತಂದೆ ನನಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರಾಯಿತು, ದೇವ".

“ಓ, ಚಂಡ! ಇವನ ತಂದೆ ಇವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದರಾಯಿತು. ಸತ್ತವನನ್ನು ತರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಇವನ ತಾಯನ್ನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಇವನಿಗೆ ತಂದೆಯಾಗು.”

ಮೇದರವನ ಮಗನು “ಸ್ವಾಮಿ! ಸತ್ತ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಮನೆ ಮುರಿಯಬೇಡ” ಎಂದು ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನಿಗೆ ತಾನೂ ಹಣಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಓಡಿಹೋದನು.

ಹೀಗೆ ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನು ಜಯಹೊಂದಿ, ಸಂತೋಷಚಿತ್ತನಾಗಿ, “ದೇವ! ಕೆಲಕೆಲವರ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕು. ಹೇಳಬಹುದೆ?” ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆಂದನು.

“ಹೇಳು ಚಂಡ.”

ಚಂಡನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕರ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಲೋಮಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದೊಂದನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು. ರಾಜನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದನು.

ಮೊದಲನೆಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಅವರು ವಾಸಮಾಡುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೆ, ವೇಳೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಕೂಗುವ ಒಂದು ಕೋಳಿಯಿತ್ತು. ಅವರು ಆ ಶಬ್ದದಿಂದ ಎಚ್ಚರಹೊಂದಿ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಕಲಿಯುವ ವೇಳೆಗೆ ಅರುಣನು ಏಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಹಿಡಿದುದು ಹಾಳಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.. ಈಗ ಅವರ ವಾಸಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಅವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಗುವ ಒಂದು ಕೋಳಿಯಿದೆ. ಅದು ಅತಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಅತಿಬೆಳಗಿನಲ್ಲೋ ಕೂಗುತ್ತದೆ. ಅತಿರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎದ್ದು ಮಂತ್ರ ಗ್ರಹಿಸಿದಾಗ, ನಿದ್ದೆಗೆ ವಶರಾಗಿ ಕಲಿಯದೆ ಪುನಃ ಮಲಗುತ್ತಾರೆ. ಅತಿಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎದ್ದರೆ ಕಲಿತುದು ದಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವರು ಗ್ರಹಿಸಿದುದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದನು.

ಎರಡನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, “ಹಿಂದೆ, ಅವರು ಶ್ರಮಣರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಧ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಈಗ ಶ್ರಮಣಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಮಾಡಬಾರದುದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವರು. ಆರಾಮದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಬಳಿಯಿದ್ದವರಿಗೆ ಕೊಡುವರು. ಈಗ, ಒಬ್ಬನ ಪಾತ್ರೆಗೆ ಬಿದ್ದ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತಿನ್ನುವರು. ಅವರು ಜೀವಿಸುವ ರೀತಿ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅವರ ಹಣ್ಣುಹಂಪಲುಗಳು ಮಧುರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಎಲ್ಲರೂ ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಶ್ರಮಣಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರೆ, ಅವರ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳು ಪುನಃ ಸಿಹಿಯಾಗುವುವು. ಆ ತಾಪಸರಿಗೆ ರಾಜನ ಮನೆಯವರು ಪಂಡಿತರೆಂಬುದು ತಿಳಿಯದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಶ್ರಮಣಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡಸುವಂತೆ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳು” ಎಂದನು.

ಮೂರನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಅಲ್ಲಿರುವ ನಾಗರಾಜರು ಒಬ್ಬರೊಡನೆ ಒಬ್ಬರು ಜಗಳವಾಡುವರು. ಅದರಿಂದ ಆ ನೀರು ಕದಡುವುದು. ಅವರು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಒಂದಾದರೆ ಪುನಃ ತಿಳಿಯಾಗುವುದು" ಎಂದನು.

ನಾಲ್ಕನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಆ ವೃಕ್ಷದೇವತೆ ಹಿಂದೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ನಾನಾ ರೀತಿಯ ಬಲಿಕರ್ಮಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಅದು ಕಾಪಾಡುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಬಲಿಕರ್ಮ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಕಾಪಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಪುನಃ ಎಲ್ಲ ಲಾಭವೂ ದೊರಕುವುದು. ರಾಜರು ಇರುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂತೆ ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸು" ಎಂದನು.

ಐದನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಯಾವ ಹುತ್ತದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆ ತಿತ್ತಿರವು ಮನೋಹರವಾಗಿ ಕೂಗುವುದೋ, ಅದರ ಕೆಳಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹಣದ ಗಡಿಗೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೀನು ಎತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊ" ಎಂದನು.

ಆರನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಯಾವ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ಜಿಂಕೆ ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನಬಲ್ಲದೋ, ಆ ಮರದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಜೇನು ಗೂಡು ಇದೆ. ಆ ಜೇನು ಬಿದ್ದು ಅದೇ ಹುಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಅದಕ್ಕೆ ಆಸೆ; ಬೇರೆಯದನ್ನು ತಿನ್ನಲಾರದು. ನೀನು ಆ ಜೇನುಗೂಡನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನ ಜೇನನ್ನು ನನಗೆ ಕಳುಹು. ಉಳಿದುದನ್ನು ನೀನು ತಿನ್ನು" ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಏಳನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಆ ಹಾವು ವಾಸಮಾಡುವ ಹುತ್ತದ ಕೆಳಗೆ ದೊಡ್ಡ ಹಣದ ಗಡಿಗೆಯಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುವ ಅದು ಹೊರಗೆ ಬರುವಾಗ, ಧನಲೋಭದಿಂದ ಅದರ ಶರೀರವು ಹುತ್ತಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳುವುದು. ಆಹಾರ ಹಿಡಿದ ಮೇಲೆ, ಧನಸ್ನೇಹದಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ, ವೇಗದಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದು. ಆ ಹಣದ ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ನೀನು ಎತ್ತಿ ತೆಗೆದುಕೊ" ಎಂದನು.

ಎಂಟನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಆ ತರುಣ ಸ್ತ್ರೀಯ ಗಂಡನೂ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೂ ವಾಸಮಾಡುವ ಗ್ರಾಮಗಳ ನಡುವಿನ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಜಾರನು ಇದ್ದಾನೆ. ಅವಳು ಅವನನ್ನು ನೆನೆದು, ಅವನ ಮೇಲಿನ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲಾರಳು. ತಾಯಿತಂದೆಯರನ್ನು ನೋಡುವೆನೆಂದು ಜಾರನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿವಸ ವಾಸಿಸಿ, ಅನಂತರ ತಾಯಿತಂದೆಗಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವಳು. ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನವಿದ್ದು ಪುನಃ ಜಾರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಗಂಡನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವೆನೆಂದು ಪುನಃ ಜಾರನ ಮನೆಗೇ ಹೋಗುವಳು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ರಾಜನಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, 'ಗಂಡನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ವಾಸಮಾಡಬೇಕು. ವಾಸಮಾಡದಿದ್ದರೆ

ರಾಜನು ಹಿಡಿಸುವನು; ನೀನು ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಮರೆಯದೆ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಡು' ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳು" ಎಂದನು.

ಒಂಬತ್ತನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಹಿಂದೆ, ಆ ಗಣಿಕೆ ಒಬ್ಬನಿಂದ ಬೆಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸದೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಹಿಂದೆ ಅವಳಿಗೆ ಬಹಳ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಒಬ್ಬನ ಕೈಯಿಂದ ಪಡೆದುದಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸದೆಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಕೈಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವಳು; ಮೊದಲನೆಯವನನ್ನು ಕೇಳದೆ ಎರಡನೆಯವನನ್ನು ಸೇರುವಳು. ಅದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಬಳಿ ಯಾರೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ನಡಸಿದರೆ, ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಆಗುವುದು. ತನ್ನ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳು" ಎಂದನು.

ಹತ್ತನೆಯದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಹಿಂದೆ, ಆ ಗ್ರಾಮಭೋಜಕನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಸಮವಾಗಿ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದನು, ಮನೋಹರನಾದನು. ಸಮಾಧಾನ ಹೊಂದಿದ ಆ ಜನರು ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ತಂದರು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ರೂಪ ಚೆನ್ನಾಯಿತು, ಹಣ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು, ಯಶಸ್ಸು ಕೂಡಿತು. ಈಗ, ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅಧರ್ಮದಿಂದ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡುವನು. ಅದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಗತಿ ಹೊಂದಿ ಜಿಪುಣನಾಗಿ ಪಾಂಡುರೋಗದಿಂದ ನರಳುವನು. ಮೊದಲಿನಂತೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದರೆ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಆಗುವನು. ರಾಜರನಿರುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದಿಂದ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳು" ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ, ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನು ಆ ಎಲ್ಲಾ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಜನು, ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಬುದ್ಧನಂತೆ, ತನ್ನ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ಅವು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿ, ಗ್ರಾಮಣಿ ಚಂಡನಿಗೆ ಬಹಳ ಹಣಕೊಟ್ಟು, ಅವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗ್ರಾಮವನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ದಾನವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

ಚಂಡನು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಕೊಟ್ಟ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಾಲಕರಿಗೂ, ತಾಪಸರಿಗೂ, ನಾಗರಾಜ ವೃಕ್ಷದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಸಿದನು; ತಿತ್ತಿರಪಕ್ಷಿಯು ಕುಳಿತ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ನಿಧಿಯನ್ನು ತಾನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು; ಜಿಂಕೆಯು ಹುಲ್ಲು ತಿನ್ನುವ ಸ್ಥಳದ ಮರದ ಮೇಲಿನ ಜೇನುಗೂಡನ್ನು ತೆಗೆದು, ಅದರ ಜೇನನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಕಳುಹಿದನು; ಹಾವಿದ್ದ ಹುತ್ತವನ್ನು ಒಡೆಸಿ ಅಲ್ಲಿಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದನು; ಆ ತರುಣಿಗೂ ಗಣಿಕೆಗೂ ಗ್ರಾಮಭೋಜಕನಿಗೂ

ರಾಜನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ ಸುದ್ದಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಮಹಾಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಆಯುಸ್ಸು ಇರುವವರೆಗೂ ಇದ್ದು, ಅನಂತರ ತನ್ನ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೋದನು.

ಆದರ್ಶಮುಖರಾಜನು ಕೂಡ, ದಾನ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ, ಜೀವಿತವು ಕಡೆಯಾಗಲು, ಸ್ವರ್ಗದ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು ಹೋದನು.

ಅಲೀನ ಚಿತ್ತ

ಹಿಂದೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರುವಾಗ ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಅವಿದೂರದಲ್ಲಿ ಬಡಗಿಗಳ ಗ್ರಾಮವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಐನೂರು ಬಡಗಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ನಾವೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಮನೆಕಟ್ಟಲು ಬೇಕಾದ ಮರಗಳನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಡಿದು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದುಪ್ಪರಿಗೆ ಎರಡುಪ್ಪರಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಭೇದಗಳ ಮನೆಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, ಕಂಬ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಮರಕ್ಕೂ ಗುರುತುಮಾಡಿ, ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ತಂದು, ನಾವೆಯ ಮೇಲೇರಿಸಿ, ನದಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಗರಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಯಾರು ಎಂತಹ ಮನೆ ಬಯಸಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಂತಹವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಹಣ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತರುವರು.

ಹೀಗೆ ಜೀವನವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ಒಮ್ಮೆ ಗುಡಿಸಿಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮರಗಳನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತಿರಲು, ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆನೆ ಒಂದು ಖದಿರವೃಕ್ಷದ ಸಿವುರನ್ನು ತುಳಿಯಿತು. ಆ ಸಿವುರು ಅದರ ಕಾಲನ್ನು ಸೀಳಿತು, ಅದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ನೋವಾಯಿತು. ಕಾಲು ಊದಿಕೊಂಡು ಕೊಳೆಯತೊಡಗಿತು. ಅದು ವೇದನೆಯಿಂದ ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಅವರು ಮರ ಕಡಿಯುವ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ “ಈ ಬಡಗಿಯರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ನನಗೆ ಸ್ವಸ್ತವಾಗುವುದು” ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಮೂರು ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಅವರ ಬಳಿಹೋಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿತು. ಬಡಗಿಗಳು ಅದರ ಊದಿದ ಕಾಲನ್ನು ಕಂಡು ಬಳಿ ಸಾರಿ, ಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಿವುರನ್ನು ಕಂಡು, ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಬಾಚಿಯಿಂದ ಸಿವುರಿನ ಸುತ್ತಲೂ ಸೀಳಿ ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿದು, ಸಿವುರನ್ನು ಹೊರಗೆ ಎಳೆದು ತೆಗೆದು, ಕೀವನ್ನು ಕಳೆದು, ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದು, ಅದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಔಷಧಗಳಿಂದ ಬೇಗನೆ ಗಾಯವನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡಿದರು.

ಆನೆ ಆರೋಗ್ಯ ಹೊಂದಿ 'ನಾನು ಈ ಬಡಗಿಗಳ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಬದುಕಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇವರಿಗೆ ಉಪಕಾರಮಾಡುವುದು ತಕ್ಕುದು' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿತು. ಅದು ಅಂದಿನಿಂದ ಬಡಗಿಗಳೊಡನೆ ಮರಗಳನ್ನು ಎಳೆಯುವುದು, ಮರ ಕೆತ್ತುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನೂ ಬಾಚಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ತಂದುಕೊಡುವುದು, ಅಳೆಯುವ ಕಪ್ಪುದಾರದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿನಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು. ಬಡಗಿಗಳೂ ಅದರ ಊಟದ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ಅನ್ನದ ಮುದ್ದೆ ಕೊಡುತ್ತಾ ಐನೂರು ಮುದ್ದೆ ಕೊಡುವರು.

ಆ ಆನೆಗೆ ಒಂದು ಸರ್ವಶ್ವೇತವಾದ ಮರಿಯಿತ್ತು. ಅದು ಉತ್ತಮ ಜಾತಿಯ ಆನೆಮರಿ. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ "ನನಗಾದರೋ ವಯಸ್ಸಾಗಿದೆ. ನಾನು ಈಗ ಇವರ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೋಗುವುದು ಸರಿ" ಎಂದೆನ್ನಿಸಿತು. ಅದು ಬಡಗಿಗಳನ್ನು ಕೇಳದೆಯೇ ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಮಗನನ್ನು ಕರೆತಂದು, "ಈ ಆನೆಯ ಮರಿ ನನ್ನ ಮಗ. ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಬದುಕಿಸಿದಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ವೈದ್ಯದ ವೇತನಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುವೆನು. ಇದು ಇಂದಿನಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, "ಇಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ಮಾಡು" ಎಂದು ಮಗನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿ ಬಡಗಿಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ತಾನು ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು. ಅಂದಿನಿಂದ ಆನೆಮರಿ ಬಡಗಿಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯವಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೂ ಅದನ್ನು ಐನೂರು ಅನ್ನದ ಮುದ್ದೆಗಳಿಂದ ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದು ಕೆಲಸಮಾಡಿ ನದಿಗೆ ಇಳಿದು ಆಟವಾಡಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬಡಗಿಗಳ ಮಕ್ಕಳು ಅದರ ಸೊಂಡಿಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನೀರಿನಲ್ಲೂ ನೆಲದಲ್ಲೂ ಅದರೊಡನೆ ಆಡುವರು.

ಒಳ್ಳೆಯ ಜಾತಿಯ ಆನೆಯಾಗಲಿ ಕುದುರೆಯಾಗಲಿ ಪುರುಷನಾಗಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದು ಕೂಡ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲ ಮೂತ್ರ ಮಾಡದೆ ಹೊರಗೆ ನದೀತೀರದಲ್ಲೇ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಒಂದಾನೊಂದು ದಿವಸ ನದಿಯ ಮೇಲುಗಡೆ ಮಳೆ ಬಿತ್ತು. ಅರ್ಧ ಒಣಗಿದ ಆನೆಯ ಲದ್ದಿ ನೀರಿನೊಡನೆ ನದಿಗೆ ಇಳಿದು ಹೋಗುತ್ತಾ ವಾರಾಣಸಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಗೆ ಇಳಿಯುವ ಬಳಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿತು. ಆಗ ರಾಜನ ಆನೆ ಕಾಯುವವರು 'ಆನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸೋಣ' ಎಂದು ಐನೂರು ಆನೆಗಳನ್ನು ನಡಸಿದರು. ಜಾತಿ ಆನೆಯ ಲದ್ದಿಯ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಮೂಸಿ ಒಂದಾದರೂ ಆನೆ ನದಿಗೆ ಇಳಿಯಲು ಉತ್ಸಾಹಪಡಲಿಲ್ಲ, ಎಲ್ಲವೂ ಬಾಲವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಓಡತೊಡಗಿದವು. ಆನೆ ಕಾಯುವವರು ಹಸ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ಅವರು 'ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು' ಎಂದು ನೀರನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ಆ ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ಆನೆಯ ಲದ್ದಿಯನ್ನು ಕಂಡು, 'ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಕಾರಣ' ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಗಡಿಗೆಯನ್ನು ತರಿಸಿ, ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿ, ಅದನ್ನು ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಸುಕಿ, ಆನೆಗಳ ಮೈಮೇಲೆ ಚಿಮುಕಿಸಿದರು. ಮೈಗಳೆಲ್ಲಾ ಸುಗಂಧವಾದವು. ಅದೇ ಗಳಿಗೆಯೆ ಅವು ನದಿಗೆ ಇಳಿದು ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿದುವು. ಹಸ್ತ್ಯಾಚಾರ್ಯರು ರಾಜನಿಗೆ ಆ ನಡೆದುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, "ಆ ಜಾತಿ ಆನೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕರೆತರುವುದು ತಕ್ಕುದು, ದೇವ" ಎಂದರು. ರಾಜನು ನಾವೆಗಳನ್ನು

ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಹೊಳೆಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಹೋಗುವ ದೋಣಿಗಳಿಂದ ಬಡಗಿಗಳ ವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

ಆನೆಯ ಮರಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಾ ಭೇರೀಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿ, ಹೋಗಿ ಬಡಗಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಬಡಗಿಗಳು ರಾಜನನ್ನು ಎದುರುಗೊಂಡು, "ದೇವ, ಮರ ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ನೀನೇ ಏಕೆ ಬಂದೆ? ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಕಳಿಸಿ ತರಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ?" ಎಂದರು.

"ಅಯ್ಯಾ, ನಾನು ಮರಕ್ಕಾಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ನಾನು ಈ ಆನೆಗಾಗಿ ಬಂದೆ".

"ಹಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು, ದೇವ."

ಆನೆಯ ಮರಿ ಹೋಗಲು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ.

"ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ, ಅಯ್ಯಾ ಆನೆ?"

"ನನ್ನನ್ನು ಪೊಷಿಸಿದುದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಬಡಗಿಗಳಿಗೆ ತರಿಸಿಕೊಡು, ದೇವ."

'ಒಳ್ಳೆಯದಪ್ಪ' ಎಂದು ರಾಜನು ಆನೆಯ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಬಳಿಯೂ ಸೊಂಡಿಲು ಬಾಲಗಳ ಬಳಿಯೂ ನೂರುಸಾವಿರ ನೂರು ಸಾವಿರ ಕಾರ್ಷಾಪಣಗಳನ್ನು ಇಡಿಸಿದನು. ಆನೆ ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಬಡಗಿಗಳಿಗೂ ಎರಡೆರಡು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನೂ, ಬಡಗಿಗಳ ಹೆಂಡಿರಿಗೆ ಉಡುವ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು, ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಡಿದ ಮಕ್ಕಳ ಪಾಲನೆಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗಲು ಬಡಗಿಗಳನ್ನೂ ಅವರ ಹೆಂಡಿರು ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ತಿರುತಿರುಗಿ ನೋಡುತ್ತಾ ರಾಜನೊಡನೆ ಹೋಯಿತು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕೊಂಡು ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ನಗರವನ್ನೂ ಗಜಶಾಲೆಯನ್ನೂ ಅಲಂಕಾರಗೊಳಿಸಿ, ಆನೆಯನ್ನು ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ಮಾಡಿಸಿ, ಗಜಶಾಲೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದು, ಸರ್ವಾಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕಗೈದು, ಪಟ್ಟದಾನೆ ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಅರ್ಧ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟು, ಅದನ್ನೂ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದು. ಆನೆ ಬಂದ ಕಾಲದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಕಲ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ರಾಜ್ಯವೂ ರಾಜನ ಹಸ್ತಗತವೇ ಆಯಿತು.

ಹೀಗೆ ಕಾಲವಾಗುತ್ತಿರಲು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಆ ರಾಜನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದನು. ಅವಳ ಗರ್ಭ ಪರಿಪಕ್ವವಾಗುವಾಗ ರಾಜನು ಕಾಲವಾದನು. ರಾಜನು ಕಾಲವಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದರೆ ಆನೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಎದೆಯೊಡೆಯುವುದೆಂದು ಅದನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸದೆಯೇ ಅದನ್ನು ಎಂದಿನಂತೆ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ನೆರೆಯವನಾದ ಕೋಸಲ ರಾಜನು ಆ ರಾಜನು ಕಾಲವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ರಕ್ಷಣೆಯಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಮಹತ್ತಾದ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಬಂದು ನಗರವನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡನು.

ನಗರದವರು ನಗರದ್ವಾರಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ, "ನಮ್ಮ ರಾಜನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣಗರ್ಭ. ಇಂದಿನಿಂದ ಏಳನೆಯ ದಿವಸ ಅವಳು ಮಗನನ್ನು ಹೆರುವಳೆಂದು ಲಕ್ಷಣಜ್ಞರು ಹೇಳುವರು. ಅವಳು ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತರೆ, ಏಳನೆಯ ದಿವಸ ಯುದ್ಧವಾಡುವೆವು, ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಡೆವು. ಇಷ್ಟು ಕಾಲ ಬರದೆ ಇರು" ಎಂದು ಬರೆದು ಕಳಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಒಪ್ಪಿದನು.

ದೇವಿಯು ಏಳನೆಯ ದಿವಸ ಮಗನನ್ನು ಹೆತ್ತಳು. ಅವನಿಗೆ ಹೆಸರಿಡುವ ದಿವಸ "ಮಹಾಜನಗಳ ಅಲೀನವಾದ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಬಿಗಿಹಿಡಿಯುತ್ತಾ ಇವನು ಹುಟ್ಟಿದವನು" ಎಂದು ಅಲೀನಚಿತ್ತಕುಮಾರನೆಂದೇ ಅವನಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವಸದಿಂದಲೇ ಮೊದಲಾಗಿ ನಗರದವರೆಲ್ಲಾ ಕೋಸಲ ರಾಜನೊಡನೆ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದರು. ನಾಯಕನಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಲ ಮಹತ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ಕೊಂಚಕೊಂಚವಾಗಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಾ ಬಂತು. ಅಮಾತ್ಯರು ದೇವಿಗೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, "ನಾವು ಹೀಗೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಾ ಸೋಲುವೆವೆಂದು ಹೆದರುವೆವು. ನಮ್ಮ ರಾಜನು ಕಾಲವಾದುದೂ, ಅವನಿಗೆ ಮಗ ಹುಟ್ಟಿದುದೂ, ಕೋಸಲರಾಜ ಬಂದು ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೂ ರಾಜನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಪಟ್ಟದಾನೆಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಅದಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸೋಣವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅವಳು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಒಪ್ಪಿ, ಮಗನಿಗೆ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಿ ಬಟ್ಟೆಯ ಸಿಂಬಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಅರಮನೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, ಅಮಾತ್ಯಗಣಪರಿವೃತಳಾಗಿ ಗಜಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಆನೆಯ ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, "ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನ ಸಹಾಯಕನು ಕಾಲವಾದನು. ನಿನ್ನ ಎದೆಯೊಡೆಯುವುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ನಾವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಇದು ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮಗು. ಕೋಸಲರಾಜನು ಬಂದು ನಗರವನ್ನು ಬಳಸಿ ನಿನ್ನ ಮಗನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವನು. ಸೇನೆ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ನೀನೇ ಕೊಲ್ಲು, ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಡು" ಎಂದಳು.

ಆಗ ಆನೆ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಸವರಿ, ಎತ್ತಿ ಕುಂಭದ ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅತ್ತು ಗೋಳಾಡಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಇಳಿಸಿ, ದೇವಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, "ಕೋಸಲರಾಜನನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆನು" ಎಂದು ಗಜಶಾಲೆಯಿಂದ ಹೊರಟಿತು. ಅಮಾತ್ಯರು ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಗರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಅಲಂಕಾರಮಾಡಿ, ನಗರದ್ವಾರವನ್ನು ತೆರೆದು, ಅದನ್ನು ಬಳಸಿ ಹೊರಟರು. ಆನೆ ನಗರದಿಂದ ಹೊರಟು ಘೀಂಕಾರ ಮಾಡಿ, ಮಹಾಜನರನ್ನು ಭಯಗೊಳಿಸಿ ಓಡಿಸಿ, ಪಾಳೆಯವನ್ನು ಮುರಿದು, ಕೋಸಲರಾಜನನ್ನು ಜುಟ್ಟು ಹಿಡಿದು ತಂದು, ಬೋದಿಸತ್ತ್ವನ

ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಸಿ, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಎದ್ದವರನ್ನು ತಡೆದು, “ಇಂದಿನಿಂದ ತೊಡಗಿ ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರು. ಕುಮಾರನು ಚಿಕ್ಕವನೆಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ” ಎಂದು ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಸಕಲ ಜಂಬೂದ್ವೀಪದ ರಾಜ್ಯವೂ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೇ ಹಸ್ತಗತವಾಯಿತು, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಪ್ರತಿಶತ್ರುವೆಂಬವನು ಮೇಲೇಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಏಳನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕ ಪಡೆದು, ಅಲೀನಚಿತ್ತರಾಜನೆಂಬವನಾಗಿ, ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು, ಬದುಕು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಪದವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದನು.

ವೈದರ್ಭ

ಹಿಂದೆ, ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲು ಒಂದಾನೊಂದು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೈದರ್ಭವೆಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಆ ಮಂತ್ರ ಮಹಾ ಬೆಲೆಯಳ್ಳುದು, ಯೋಗ್ಯತೆಯುಳ್ಳುದು. ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗ ಲಭಿಸಿದಾಗ ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿ ಆಕಾಶವನ್ನು ತಲೆಯೆತ್ತಿ ನೋಡಿದರೆ, ಆಕಾಶದಿಂದ ಸಪ್ತರತ್ನಗಳ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಬೋದಿಸತ್ತ್ವನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಬಳಿ ವಿದ್ಯೆ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆಗ ಒಂದು ದಿನ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಏನೋ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹೊರಟು ಬೇರೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ನಡುದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದಾನೊಂದು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ 'ಕಳುಹುವ ಕಳ್ಳ'ರೆಂದು ಹೆಸರಾದ ಐನೂರ್ವರು ದಾರಿಗರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನೂ ವೈದರ್ಭಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ಹಿಡಿದರು.

ಅವರನ್ನು 'ಕಳುಹುವ ಕಳ್ಳ'ರೆಂದು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದರೆ: ಅವರು ಇಬ್ಬರನ್ನು ಹಿಡಿದರೆ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಹಣ ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದ ಅವರನ್ನು 'ಕಳುಹುವ ಕಳ್ಳ'ರೆನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹಿಡಿದು, "ನೀನು ನಮಗೆ ಹಣ ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಮಗನನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗು?" ಎಂದು ತಂದೆಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತಾಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು, ಹಿರಿಯ ಕಿರಿಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿರಿಯಣ್ಣನನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು, ಗುರುಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಆಗಲೂ ವೈದರ್ಭಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದರು. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಆಚಾರ್ಯನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, "ನಾನು ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳೊಳಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಹೆದರಬೇಡ. ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನೀನು ನಡೆ. ಇಂದು ಧನದ ಮಳೆ ಬರಿಸುವ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗವಾಗುವುದು. ನೀನು ದುಃಖವನ್ನು ತಾಳಲಾರದೆ ಮಂತ್ರ ಹೇಳಿ ಧನದ ಮಳೆಗರೆಸಬೇಡ. ಮಳೆಗರೆಸಿದರೆ ನೀನು ಈ ಐನೂರು ಕಳ್ಳರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಿನಾಶಹೊಂದುವೆ" ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಅವನು ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಟನು. ಕಳ್ಳರು ಕೂಡ ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನಲೋಕಧಾತುವಿನಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಚಂದ್ರಮಂಡಲವೆದ್ದಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು

ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಾ "ಹಣದ ಮಳೆಗರೆಸುವ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗ ಸಿಕ್ಕಿತು. ನಾನು ಏಕೆ ದುಃಖ ಅನುಭವಿಸಬೇಕು? ಮಂತ್ರಹೇಳಿ, ರತ್ನದ ಮಳೆಗರೆಸಿ, ಕಳ್ಳರಿಗೆ ಧನಕೊಟ್ಟು, ಯಥಾಸುಖವಾಗಿ ಹೋಗುವೆನು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಕರೆದು, "ಓ ಕಳ್ಳರೆ, ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಏಕೆ ಹಿಡಿದಿರಿ?" ಎಂದನು.

"ಧನಕ್ಕಾಗಿ, ಅಯ್ಯಾ."

"ನಿಮಗೆ ಧನ ಬೇಕಾದರೆ ಬೇಗ ನನ್ನ ಕಟ್ಟನ್ನು ಕಳೆದು, ತಲೆಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ಒಣಗದ ಬಟ್ಟೆ ಹೊದೆಸಿ, ಗಂಧವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿ, ಹೂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ."

ಕಳ್ಳರು ಅವನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗವನ್ನು ತಿಳಿದು, ಮಂತ್ರಹೇಳಿ, ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ನೋಡಿದನು. ಆಗಲೇ ಆಕಾಶದಿಂದ ರತ್ನಗಳು ಬಿದ್ದುವು. ಕಳ್ಳರು ಆ ಧನವನ್ನು ರಾಶಿಮಾಡಿ ಹೊದ್ದ ಹೊದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಹೋದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋದನು.

ಆಗ ಆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಬೇರೆ ಐನೂರು ಕಳ್ಳರು ಹಿಡಿದರು. "ನಮ್ಮನ್ನೇಕೆ ಹಿಡಿದಿರಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಲು, "ಧನಕ್ಕಾಗಿ" ಎಂದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಅವರು "ನಿಮಗೆ ಧನ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಡಿಯಿರಿ. ಇವನು ಆಕಾಶದ ಕಡೆ ನೋಡಿ ಧನದ ಮಳೆಗರೆಸುವನು. ನಮಗೂ ಇದನ್ನು ಇವನು ಹೀಗೇ ಕೊಟ್ಟನು" ಎಂದರು.

ಆ ಕಳ್ಳರು ಆ ಕಳ್ಳರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, "ನಮಗೂ ಧನ ಕೊಡು" ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಡಿದರು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು "ನಾನು ನಿಮಗೆ ಧನ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ಧನದ ಮಳೆಗರೆಸುವ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗ ಇಂದಿನಿಂದ ವರ್ಷದ ಕಡೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಧನ ಬೇಕಾದರೆ ತಾಳಿರಿ ಆಗ ಧನದ ಮಳೆಗರೆಸುವೆನು" ಎಂದನು.

ಕಳ್ಳರು ಕ್ರುದ್ಧರಾಗಿ, "ಓವೋ ದುಷ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಇತರರಿಗೆ ಈಗ ತಾನೆ ಧನದ ಮಳೆಗರೆಸಿ, ನಮಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವರ್ಷ ತಡೆಯ ಹೇಳುವೆಯಾ?" ಎಂದು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾದ ಕತ್ತಿಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ಸೀಳಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸುಟು, ವೇಗದಿಂದ ಬೆಂಬತ್ತಿ, ಆ ಕಳ್ಳರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿ, ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಾಯಿಸಿ, ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಪುನಃ ಎರಡು ಗುಂಪಾಗಿ ಒಬ್ಬರೊಡನೊಬ್ಬರು ಯುದ್ಧಮಾಡಿ ಇನ್ನೂರೈವತ್ತು ಜನರನ್ನು ಕೊಂದರು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಉಳಿಯುವವರೆಗೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದರು.

ಹೀಗೆ ಇಬ್ಬರ ಹೊರತು ಎಲ್ಲರೂ ನಾಶವಾದರು. ಉಳಿದ ಇಬ್ಬರು ಉಪಾಯದಿಂದ ಆ ಧನವನ್ನು ತಂದು ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪದ ಪೊದೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟರು. ಒಬ್ಬನು ಖಡ್ಗ ಹಿಡಿದು ಅದರ ಕಾವಲಿಗೆ ಕುಳಿತನು, ಒಬ್ಬನು ಅಕ್ಕಿ ತೆಗೆದು ಅನ್ನ ಬೇಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

'ಲೋಭವೆಂಬುದು ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಮೂಲ' ಎಂಬಂತೆ ಧನದ ಬಳಿ ಕುಳಿತವನು "ಅವನು ಬಂದರೆ ಈ ಧನ ಎರಡು ಪಾಲಾಗುವುದು. ಅವನು ಬಂದೊಡನೆಯೇ ನಾನು ಅವನನ್ನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುವೆನು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, ಖಡ್ಗವನ್ನು ಸನ್ನಾಹಮಾಡಿ ಅವನ ಬರವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು.

ಇನ್ನೊಬ್ಬನೂ "ಆ ಧನ ಎರಡು ಪಾಲಾಗುವುದು. ನಾನು ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ವಿಷ ಹಾಕಿ, ಅವನಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಿ, ಸಾಯಿಸಿ, ಒಬ್ಬನೇ ಧನ ಪಡೆಯುವೆನು" ಎಂದು ತಾನು ತಿಂದು ಉಳಿದುದರಲ್ಲಿ ವಿಷ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

ಅವನು ಅನ್ನವನ್ನು ಇಳಿಸಿದೊಡನೆಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಖಡ್ಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಎರಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಿ, ಆ ಮುಚ್ಚಿದ್ದೆಡೆ ಅವನನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿ, ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು ತಾನೂ ಅಲ್ಲೇ ಸತ್ತನು.

ಹೀಗೆ ಆ ಧನ ಕಾರಣವಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ವಿನಾಶವಾದರು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನೂ ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಧನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಅಲ್ಲಿ ಆಚಾರ್ಯನನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಸುತ್ತಲೂ ಚೆದರಿದ್ದ ಧನವನ್ನು ಕಂಡು, "ಆಚಾರ್ಯನು ನನ್ನ ಮಾತು ನಡಸದೆ ಧನದ ಮಳೆಗರೆಸಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ವಿನಾಶವಾಗಿರಬೇಕು" ಎಂದು ಮಹಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋದನು. ಹೋಗುತ್ತಾ ಆಚಾರ್ಯನು ಮಹಾಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎರಡಾಗಿ ಸೀಳಿಬಿದ್ದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, "ನನ್ನ ಮಾತು ನಡೆಸದೆ ಸತ್ತ"ನೆಂದು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಚಿತೆಮಾಡಿ, ಆಚಾರ್ಯನನ್ನುಸುಟ್ಟು, ವನಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ, ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಸತ್ತ ಐನೂರ್ವರನ್ನೂ ಅನಂತರ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಬ್ಬರವರೆಗೂ ಸತ್ತವರನ್ನೂ ಕಂಡು, "ಇಬ್ಬರ ಹೊರತು ಈ ಸಾವಿರ ಜನ ವಿನಾಶವಾದರು. ಇನ್ನಿಬ್ಬರೂ ಕಳ್ಳರಾಗಿರಬೇಕು. ಅವರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದಿರಲಾರರು. ಅವರೆಲ್ಲಿ ಹೋದರು?" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಅವರು ಹಣವನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಪೊದೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕ ದಾರಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಹೋಗಿ, ಬಿಗಿದಿಟ್ಟ ಗಂಟನ್ನೂ ಧನದ ರಾಶಿಯನ್ನೂ ಕಂಡು, ಒಬ್ಬನು ಊಟದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಉರುಳಿಸಿ ಸತ್ತು ಬಿದ್ದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಆಗ 'ಇವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿರಬೇಕು' ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದು, 'ಅವನು ಎಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅವನೂ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಕಡೆ ಗಾಯಗೊಂಡು ಬಿದ್ದಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡು, "ನನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನು ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು

ನಡಸದೆ ತನ್ನ ವಾಚಾಲತ್ವದಿಂದ ತಾನು ನಾಶವಾದನು, ಅಲ್ಲದೆ ಸಾವಿರ ಜನರನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದನು. ಅನುಪಾಯದಿಂದ ಅಕಾರಣವಾಗಿ ತನ್ನ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನೇ ಬಯಸುವವನು ನನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನಂತೆ ಮಹಾನಾಶವನ್ನೇ ಪಡೆಯುವನು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, "ಅನುಪಾಯದಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಇಷ್ಟ ಪಡುವವನು ನಾಶವಾಗುವನು. ಕಳ್ಳರು ವೈದರ್ಭನನ್ನು ಕೊಂದರು, ಎಲ್ಲರೂ ವ್ಯಸನಹೊಂದಿದರು" ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ನನ್ನ ಆಚಾರ್ಯನು ಹೇಗೆ ಅನುಪಾಯದಿಂದ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮಮಾಡುತ್ತಾ ಧನದ ಮಳೆಗರೆಸಿ ತಾನೂ ಸಾವುಪಡೆದು ಇತರರ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಇತರರೂ ಅನುಪಾಯದಿಂದ ತಮ್ಮ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಾ ವ್ಯಾಯಾಮ ಮಾಡಿದರೆ, ತಾವೂ ಹಾಳಾಗುವರು, ಇತರರನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡುವರು" ಎಂದು ವನ ದನಿಕೊಡುವಂತೆ, ದೇವತೆಗಳು ಸಾಧುಕಾರ ಕೊಡುವಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಆ ಧನವನ್ನು ಉಪಾಯದಿಂದ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತರಿಸಿ ದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಆಯುಸ್ಸಿರುವವರೆಗೆ ಇದ್ದು ಜೀವ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಸ್ವರ್ಗಪದವನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ಹೋದನು.

ಸುಪಾರಗ

ಹಿಂದೆ, ಭರು ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಭರು ರಾಜನೆಂಬವನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ಭರುಕಚ್ಛವೆಂಬ ಪಟ್ಟಣಗ್ರಾಮವಿತ್ತು. ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಭರುಕಚ್ಛದಲ್ಲಿ ಹಡಗು ನಡಸುವ ಹಿರಿಯನ ಮಗನಾಗಿ, ಪ್ರಸನ್ನಮುಖನಾಗಿ, ಸುವರ್ಣವರ್ಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದನು. ಸುಪಾರಗಕುಮಾರನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೆಸರಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಮಹತ್ತಾದ ಪರಿವಾರದೊಡನೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ವೇಳೆಗೇ ಹಡಗು ನಡಸುವ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವೀಣನಾಗಿ, ತಂದೆ ಸತ್ತ ಬಳಿಕ ಹಡಗು ನಡಸುವ ಹಿರಿಯನಾಗಿ, ಹಡಗು ನಡಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದನು; ಪಂಡಿತನೂ ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನನೂ ಆದನು. ಅವನು ಏರಿದ ನಾವೆಗೆ ವಿಪತ್ತೆಂಬುದು ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಅವನಿಗೆ ಕೆಲವು ಕಾಲದನಂತರ ಉಪ್ಪು ನೀರಿನ ಏಟು ಬಿದ್ದು ಎರಡು ಕಣ್ಣೂ ನಾಶವಾದವು. ಅವನು ಅಂದಿನಿಂದ ಹಡಗು ನಡಸುವ ಹಿರಿಯನಾದರೂ ಹಡಗು ನಡಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡದೆ "ರಾಜನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಜೀವಿಸುವೆನು" ಎಂದು ರಾಜನ ಬಳಿ ಸೇರಿದನು. ಅವನನ್ನು ರಾಜನು ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ಅಂದಿನಿಂದ ರಾಜನ ಹಸ್ತಿರತ್ನ ಅಶ್ವರತ್ನ ಮುಕ್ತಾಸಾರ ಮಣಿಸಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಅವನು ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟುವನು.

ಆಗ ಒಂದು ದಿನ "ರಾಜನಿಗೆ ಇದು ಮಂಗಲಹಸ್ತಿಯಾಗುವುದು" ಎಂದು ಕಾಳಪಾಷಾಣಕೂಟವರ್ಣದ ಒಂದು ವಾರಣವನ್ನು ತಂದರು. ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, "ಪಂಡಿತನಿಗೆ ತೋರಿಸಿರಿ" ಎಂದನು. ಆಗ ಅದನ್ನು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಒಯ್ದರು. ಅವನು ಕೈಯಿಂದ ಅದರ ಮೈಯನ್ನು ಸವರಿ, "ಇದು ಮಂಗಳಹಸ್ತಿಯಾಗಲು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ. ಇದರ ಹಿಂಭಾಗ ಮೋಟಾಗಿದೆ. ಇದರ ತಾಯಿ ಇದನ್ನು ಹಡೆದಾಗ ಹೆಗಲ ಮೇಲೆ ಕೊಳ್ಳಲಾರದೆ, ನೆಲದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಹಿಂಗಾಲು ಮೋಟಾಯಿತು" ಎಂದನು. ಆನೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಬಂದವರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು 'ಪಂಡಿತನು ಸತ್ಯ ಹೇಳುವನು' ಎಂದರು. ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ತುಷ್ಟನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಂಟು ಕಾರ್ಷಾಪಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದನು.

ಪುನಃ ಒಂದು ದಿನ 'ಇದು ರಾಜನ ಮಂಗಲಾಶ್ವವಾಗುವುದೆಂ'ದು ಒಂದು ಕುದುರೆಯನ್ನು ಕರೆತಂದರು. ಅದನ್ನೂ ರಾಜನು ಪಂಡಿತನ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವನು ಕೈಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಸವರಿನೋಡಿ, "ಇದು ಮಂಗಲಾಶ್ವವಾಗಲು ತಕ್ಕುದಲ್ಲ. ಇದು ಹುಟ್ಟಿದ ದಿವಸವೇ ಇದರ ತಾಯಿ ಸತ್ತಿತು. ಅದರಿಂದ ತಾಯಿಹಾಲು ದೊರಕದೆ ಇದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದಿಲ್ಲ" ಎಂದನು. ಆ

ಮಾತೂ ಸತ್ಯವೇ ಆಯಿತು. ರಾಜನು ಅದನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಿಸಿ ಎಂಟೇ ಕಾರ್ಷಾಪಣಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದನು.

ಇನ್ನೊಂದು ದಿನ 'ಇದು ಮಂಗಲರಥವಾಗುವುದೆಂ'ದು ರಥವನ್ನು ತಂದರು. ರಾಜನು ಅದನ್ನೂ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಸವರಿ, "ಈ ರಥವು ಟೊಳ್ಳುಮರದಿಂದಾದುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜನಿಗೆ ಅನುರೂಪವಲ್ಲ" ಎಂದನು. ಅವನ ಆ ಮಾತೂ ಸತ್ಯವೇ ಆಯಿತು. ರಾಜನು ಅದನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಎಂಟೇ ಕಾರ್ಷಾಪಣಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಮಹಾರ್ಘವಾದ ಕಂಬಳರತ್ನವನ್ನು ತಂದರು. ರಾಜನು ಅದನ್ನೂ ಅವನಿಗೇ ಕಳಿಸಿದನು. ಅವನು ಅದನ್ನೂ ಕೈಯಿಂದ ಸವರಿ, "ಇದರಲಿ ಇಲಿ ಕಡಿದುದೊಂದು ಸ್ಥಾನವಿದೆ" ಎಂದನು. ಶೋಧಿಸಿದವರು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು. ರಾಜನು ಸಂತೋಷಿಸಿ ಎಂಟೇ ಕಾರ್ಷಾಪಣಗಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಿಸಿದನು.

ಆಗ ಸುಪಾರಗನು "ಈ ರಾಜನು ಇಂತಹ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡರೂ ಎಂಟೇ ಕಾರ್ಷಾಪಣ ಕೊಡಿಸಿದನು. ಇವನು ಕೊಡುವುದು ನಾಪಿತನಿಗೆ ಕೊಡುವಂತಹದು. ಇವನು ನಾಪಿತನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವನಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ರಾಜನ ಸೇವೆಯಿಂದ ನನಗೇನು? ನನ್ನ ವಾಸ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೇ ಹೋಗುವೆನು" ಎಂದು ಅವನು ಭರುಕಚ್ಛ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದನು.

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದ್ದ ವಾಣಿಜರು ನಾವೆಯನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ, 'ಯಾರನ್ನು ಹಡಗು ನಡಸುವವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡೋಣ'? ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ, "ಸುಪಾರಗ ಪಂಡಿತನು ಏರಿದ ನಾವೆ ವಿಪತ್ತಿಗೊಳಗಾಗದು. ಈ ಪಂಡಿತನು ಉಪಾಯಕುಶಲಿ. ಕುರುಡನಾದರೂ ಸುಪಾರಗ ಪಂಡಿತನೇ ಉತ್ತಮ" ಎಂದು, ಅವನ ಬಳಿಸಾರಿ, "ನೀನು ನಮ್ಮ ಹಡಗು ನಡಸುವವನಾಗು" ಎಂದರು.

"ಅಯ್ಯಾ, ನಾನು ಕುರುಡ. ಹಡಗನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡಸಲಿ?"

"ಸ್ವಾಮಿ, ಕುರುಡನಾದರೂ ನೀನೇ ನಮಗೆ ಉತ್ತಮ."

ಪುನಃ ಪುನಃ ಬೇಡಲು, "ಒಳ್ಳೆಯದಯ್ಯಾ, ನೀವು ತಿಳಿಸಿದಂತೆಯೆ ಹಡಗು ನಡಸುವವನಾಗುವೆನು" ಎಂದು ಸುಪಾರಗನು ಅವರ ನಾವೆಯನ್ನು ಹತ್ತಿದನು.

ಅವರು ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ಹೋದರು. ನಾವೆ ಏಳು ದಿವಸ ಉಪದ್ರವವಿಲ್ಲದೆ ಹೋಯಿತು. ಆಮೇಲೆ ಅಕಾಲದ ಗಾಳಿಯೆದ್ದಿತು. ನಾವೆ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಪ್ರಕೃತಿಸಮುದ್ರದ ಮೇಲೆ ತಿರುಗಾಡಿ, ಕ್ಷುರಮಾಲ ಸಮುದ್ರವೆಂಬುದನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು. ಅಲ್ಲಿ

ಮನುಷ್ಯರಂತೆ ಮೈಯೂ ಕುರದಂತೆ ಮೂಗೂ ಉಳ್ಳ ಮತ್ಸ್ಯಗಳು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದೆದ್ದು ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದುವು.

ವಾಣಿಜರು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ಮಹಾಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕುರಿತು, "ಕ್ಷುರದಂತೆ ಮೂಗುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರು ಏಳುವರು, ಮುಳುಗುವರು. ಸುಪಾರಗ, ಇದು ಯಾವ ಸಮುದ್ರ? ಹೇಳು" ಎಂದು ಆ ಸಮುದ್ರದ ಹೆಸರು ಕೇಳಿದರು.

ಹೀಗೆ ಅವರು ಕೇಳಲು, ಸುಪಾರಗನು ತನ್ನ ಹಡಗು ನಡಸುವ ಸೂತ್ರವನ್ನು ತಿರುವಿ ಹಾಕಿ, "ಹಣ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭರುಕಚ್ಛದಿಂದ ಹೊರಟ ವಾಣಿಜರೆ, ನಿಮ್ಮ ನಾವೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿ ಬಂದಿರುವ ಇದನ್ನು ಕ್ಷುರಮಾಲಾ ಎನ್ನುವರು" ಎಂದನು.

ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ವಜ್ರ ದೊರಕುವುದು. ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು "ಇದು ವಜ್ರ ಸಮುದ್ರವೆಂದು ಇವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದರೆ, ಲೋಭದಿಂದ ಇವರು ಬಹು ವಜ್ರವನ್ನು ಕೊಂಡು ನಾವೆಯನ್ನು ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುವರು"ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸದೆಯೇ ನಾವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ, ಉಪಾಯದಿಂದ ಒಂದು ಹಗ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮೀನು ಹಿಡಿಯುವ ರೀತಿಯಿಂದ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಳಗೊಳಿಸಿ, ವಜ್ರಸಾರವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಇತರ ಅಲ್ಪ ಬೆಲೆಯ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಿಸಾಡಿಸಿದನು.

ನಾವೆ ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ಅನಂತರ ಅಗ್ನಿಮಾಲೀ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಅದು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಸ್ಕಂಧದಂತೆ, ಮಧ್ಯಾಂತಿಕ ಸೂರ್ಯನಂತೆ, ಬೆಳಗು ಬಿಡುತ್ತಾ ಇತ್ತು.

ವಾಣಿಜರು "ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಂಡುಬರುವ ಈ ಸಮುದ್ರ ಯಾವುದು, ಸುಪಾರಗ?" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು ಅದಕ್ಕೆ "ಹಣ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭರುಕಚ್ಛದಿಂದ ಹೊರಬರುವ ವಾಣಿಜರೆ. ನಿಮ್ಮ ನಾವೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿರುವ ಇದನ್ನು ಅಗ್ನಿಮಾಲೀ ಎನ್ನುವರು" ಎಂದನು.

ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಆಗಲೂ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆಸಿ ನಾವೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟನು. ನಾವೆ ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ದಾಟಿ ಹಾಲಿನಂತೆ ಮೊಸರಿನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ದಧಿಮಾಲಿಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು.

ವಾಣಿಜರು "ಈ ಸಮುದ್ರ ಹಾಲಿನಂತೆ, ಮೊಸರಿನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರ ಯಾವುದು, ಸುಪಾರಗ?" ಎಂದು ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು "ಹಣ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭರುಕಚ್ಛದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವ ವಾಣಿಜರೆ, ನಾವೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿರುವ ಇದನ್ನು ದಧಿಮಾಲಿಯೆನ್ನುವರು" ಎಂದನು.

ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಾದರೋ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಹಳ. ಅವನು ಅದನ್ನೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ತೆಗೆಸಿ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿದನು.

ನಾವೆ ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ದಾಟಿ ನೀಲಕುಶತೃಣದಂತೆ, ಸಂಪನ್ನ ಸಸ್ಯದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ನೀಲವರ್ಣಕುಶಮೂಲವೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು.

ವಾಣಿಜರು "ಕುಶದಂತೆ, ಸಸ್ಯದಂತೆ, ಈ ಸಮುದ್ರ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರ ಯಾವುದು, ಸುಪಾರಗ?" ಎಂದು ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಅವನು "ಹಣ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭರುಕಚ್ಛದಿಂದ ಹೊರಟ ವಾಣಿಜರೆ, ನಾವೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿರುವ ಇದನ್ನು ಕುಶಮಾಲೀಯೆಂದು ಹೇಳುವರು" ಎಂದನು.

ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಾದರೋ ನೀಲಮಣಿರತ್ನ ಬೇಕಾದಷ್ಟು. ಅವನು ಅದನ್ನೂ ಉಪಾಯದಿಂದ ತೆಗೆಸಿ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿದನು.

ನಾವೆ ಆ ಸಮುದ್ರವನ್ನೂ ದಾಟಿ, ನಳವನದಂತೆ, ವೇಣುವನದಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ನಳಮಾಲಿಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು.

ವಾಣಿಜರು "ನಳದಂತೆ, ವೇಣುವಿನಂತೆ ಈ ಸಮುದ್ರ ಕಣ್ಣೊಳಿಸುವುದು. ಇದು ಯಾವ ಸಮುದ್ರ, ಸುಪಾರಗ?" ಎಂದು ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು "ಧನ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭರುಕಚ್ಛದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವ ವಾಣಿಜರೆ, ನಾವೆ ದಾರಿತಪ್ಪಿರುವ ಇದನ್ನು ನಳಮಾಲೀ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು" ಎಂದನು.

ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಬಿದಿರಿನ ಬಣ್ಣದ ವೈಡೂರ್ಯ ಅಧಿಕ. ಅವನು ಅದನ್ನೂ ತೆಗೆಸಿ ನಾವೆಯಲ್ಲಿ ಇಡಿಸಿದನು.

ವಾಣಿಜರು ನಳಮಾಲಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಬಡಬಾಮುಖಸಮುದ್ರವೆಂಬುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಅಲ್ಲಿ ನೀರು ಸೆಳೆದು ಸೆಳೆದು ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಮೇಲೇಳುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ನೀರು ಮೇಲೆದ್ದು, ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ದಡ ಮುರಿದ ಮಹಾಬಿಲದಂತೆ ಕಾಣುವುದು. ಅಲೆಗಳು ಎದ್ದು ಪ್ರಪಾತದಂತಾಗುವುದು. ಭಯ ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಶಬ್ದ ಎದ್ದು ಕಿವಿಗಳನ್ನು ಬಿರಿಯುವುದು, ಹೃದಯವನ್ನು ಸೀಳುವುದು.

ಅದನ್ನು ಕಂಡು ವಾಣಿಜರು ಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿ, "ಮಹಾಭಯವೂ ಭೀಷಣಕವೂ ಆದ ಈ ಸಮುದ್ರವು ಅಮಾನುಷವಾಗಿ ಸುಯ್ಯುಡುತ್ತದೆ. ಪಾತಾಳದಂತೆ ಪ್ರಪಾತದಂತೆ ಈ ಸಮುದ್ರ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಸಮುದ್ರ ಎಂತಹದೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುವೆವು, ಸುಪಾರಗ?" ಎಂದರು.

“ಹಣ ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಭರುಕಚ್ಛದಿಂದ ಹೊರಟಿರುವ ವಾಣಿಜರೆ, ನಾವೆ ದಾರಿ ತಪ್ಪಿರುವ ಇದನ್ನು ಬಡಬಾಮುಖೀ ಎಂದು ಕರೆಯುವರು” ಎಂದು ಅದರ ಹೆಸರನ್ನು ತಿಳಿಸಿ “ಅಯ್ಯಾ, ಈ ಬಡಬಾಮುಖಿಯೆಂಬ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರಿ ಹಿಂದಿರುಗಲು ಸಮರ್ಥವಾದ ನಾವೆಯೆಂಬುದಿಲ್ಲ. ಈ ನಾವೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರೆ ಮುಳುಗಿ ವಿನಾಶವಾಗುವುದು” ಎಂದನು.

ಆ ನಾವೆಯನ್ನು ಏಳುನೂರು ಮನುಷ್ಯರು ಏರಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಮರಣಭಯದಿಂದ ಹೆದರಿ, ಅವೀಚೀನರಕದಲ್ಲಿ ಸುಡುತ್ತಿರುವವರಂತೆ ಒಂದೇ ಕೂಗಿನಿಂದ ಅತಿ ಕರುಣಸ್ವರವನ್ನು ಕೂಗಿದರು. ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು “ನನ್ನ ಹೊರತು ಇವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದುಂಟುಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥರಾದವರಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಕರೆದು, “ಅಯ್ಯಾ ನನಗೆ ಬೇಗ ಗಂಧೋದಕದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿ, ಹೊಸ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊದೆಸಿ, ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರವನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಿ ನಾವೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ” ಎಂದನು.

ಅವರು ಬೇಗನೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು ಎರಡೂ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಪಾತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಾವೆಯ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಸತ್ಯಕ್ರಿಯೆ ಮಾಡುತ್ತಾ “ನನಗೆ ನೆನಪಿರುವಂತೆ, ನನಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಬಂದ ಕಾಲದಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ, ಒಂದು ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೂ ನಾನು ಹಿಂಸಿಸಿಲ್ಲ. ಈ ಸತ್ಯದ ಮಾತಿನಿಂದ ನಾವೆ ಸ್ವಸ್ತವಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಲಿ” ಎಂದನು.

ನಾಲ್ಕು ಮಾಸ ವಿದೇಶದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ನಾವೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಋದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದಂತೆ ಋದ್ಧಿಯ ಅನುಭಾವದಿಂದ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಭರುಕಚ್ಛ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು; ನೆಲದ ಮೇಲೂ ಹೋಗಿ, ಎಂಟು ವೃಷಭಗಳ ದೂರ ಹಾರಿ, ನಾವಿಕರ ಮನೆಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು.

ಮಹಾಸತ್ತ್ವನು ಆ ವಾಣಿಜರಿಗೆ ಸುವರ್ಣ ರಜತಮಣಿ ಪ್ರವಾಳ ವಜ್ರಗಳನ್ನು ಭಾಗಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. “ನಿಮಗೆ ಈ ರತ್ನಗಳು ಸಾಕು. ಪುನಃ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬೇಡಿರಿ” ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿ ಹೇಳಿ ಜೀವವಿರುವತನಕ ದಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದು ದೇವಪುರವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದನು.

ದಧಿವಾಹನ

ಹಿಂದೆ, ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕಾಶೀರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರಿದ್ದರು. ಅವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು; ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಋಷಿಗಳಾಗಿ, ಹಿಮವಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಲಾಗಿ ಪರ್ಣಶಾಲೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯ ಸಹೋದರನು ಸತ್ತಮೇಲೆ ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಆಗ ತಾನು ಯಾರೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಏಳೆಂಟು ದಿವಸಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಬಾರಿ ಇತರರನ್ನು ಬಂದು ಕಂಡು, ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಒಂದು ದಿನ, ಇಂದ್ರಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದವನು ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನಾದವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ, ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತು, “ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆ ತಪಸ್ವಿಗೆ ಪಾಂಡುರೋಗವಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು “ನನಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬೇಕು?” ಎಂದನು.

ಇಂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದವನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಕತ್ತಿಯಾಗಿಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು ಕೊಡಲಿಯಂತೆಯೂ ಉಪಯೋಗಿಸಿಬಹುದು.

ತಾಪಸನು “ಇದನ್ನು ಕೊಂಡುಹೋಗಿ ನನಗೆ ಕಟ್ಟಿಗೆ ತರುವವರು ಯಾರು?” ಎಂದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಶಕ್ರನು “ಸ್ವಾಮಿ ನಿನಗೆ ಸೌದೆ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆದು, ’ಸೌದೆ ತಂದು ಬೆಂಕಿಮಾಡು’ ಎಂದು ಹೇಳು. ಇದು ಸೌದೆಯನ್ನು ತಂದು ಬೆಂಕಿ ಮಾಡುವುದು” ಎಂದನು.

ಹೀಗೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಆ ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಎರಡನೆಯವನ ಬಳಿ ಸಾರಿ, “ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯು ಆನೆಗಳು ಬಂದುಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು “ಆನೆಗಳಿಂದ ನನಗೆ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ಓಡಿಸು” ಎಂದನು.

ಶಕ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಭೇರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, "ಸ್ವಾಮಿ, ಭೇರಿಯ ಈ ಕಡೆ ಹೊಡೆದರೆ, ನಿನ್ನ ಶತ್ರುಗಳು ಓಡುವರು; ಭೇರಿಯ ಈ ಕಡೆ ಹೊಡೆದರೆ ಅವರು ಮಿತ್ರರಾಗಿ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಓಲೈಸುವರು" ಎಂದನು.

ಹೀಗೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಆ ಭೇರಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಕೊನೆಯವನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, "ಸ್ವಾಮಿ ನಿನಗೇನು ಬೇಕು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅವನಿಗೆ ಕೂಡ ಪಾಂಡುರೋಗವಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನು "ನನಗೆ ಮೊಸರು ಬೇಕು?" ಎಂದನು.

ಶಕ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಮೊಸರಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, "ನಿನಗೆ ಮೊಸರು ಬೇಕಾದರೆ ಇದನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸು; ಮಹಾನದಿಯಾಗಿ ಮಹಾಪ್ರವಾಹವಾಗಿ ಹೊರಟು ನಿನಗೆ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಡಲು ಕೂಡ ಇದು ಸಮರ್ಥವಾಗುವುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು.

ಅನಂತರ, ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯು ಹಿರಿಯ ಸಹೋದರನಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಭೇರಿಯ ಒಂದು ಕಡೆ ಹೊಡೆದರೆ, ಆನೆ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಡೆಯವನು ಮೊಸರು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹಂದಿ ಹಾಳುಬಿದ್ದ ಗ್ರಾಮವೊಂದರಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಾ ದಿವ್ಯವಾದ ಒಂದು ಮಣಿಯನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಅದು ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿ. ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಏರಿ, ಸಮುದ್ರದ ನಡುವಿನ ಒಂದು ದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ತಾನು ವಾಸಿಸುವೆನೆಂದು ಇಳಿದು, ಒಂದು ಉದುಂಬರ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಸೊಗಸಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಮನೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಒಂದು ದಿನ, ಅದು ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ಎದುರಿಗೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಆ ಮರದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿತು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾಶೀರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅವನ ತಾಯಿತಂದೆಗಳು 'ಇವನಿಂದ ನಮಗೆ ಉಪಕಾರವಿಲ್ಲ'ವೆಂದು ಮನೆಯಿಂದ ಅಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವನು ಸಮುದ್ರತೀರದ ಗ್ರಾಮವೊಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಾವಿಕರಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರನಾಗಿ ನಾವೆಯನ್ನು ಏರಿದನು. ನಡುಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಡಗು ಒಡೆಯಲು ಅದರ ಹಲಗೆಗಳೊಡನೆ ತೇಲಿ ಆ ಹಂದಿಯಿದ್ದ ದ್ವೀಪವನ್ನು ಸೇರಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣು ಹಂಪಲುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಆ ಹಂದಿ ಮಲಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಉದುಂಬರ ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತನು. ಕುಳಿತು, "ಈ ಹಂದಿ ಈ ಮಣಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವುದೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನಾನು ಮೊದಲು ಇದನ್ನು ಕೊಂದು ಇದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು ಆಮೇಲೆ ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಒಂದು ಕಡ್ಡಿಯನ್ನು ಮುರಿದು ಅದರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸಿದನು. ಹಂದಿ ಎಚ್ಚೆತ್ತು, ತನ್ನ ಮಣಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಾ ಓಡಾಡಿತು. ಮರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ನಕ್ಕನು. ಹಂದಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ, ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಮರಕ್ಕೆ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತಿತು.

ಆಗ ಆ ಪುರುಷನು ಇಳಿದು, ಬೆಂಕಿಮಾಡಿ, ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ತಿಂದು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಏರಿದನು.

ಹಿಮವಂತದ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯ ಆಶ್ರಮ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಂಡು, ಹಿರಿಯ ತಪಸ್ವಿಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ಮೂರು ಹಗಲು ವಾಸಮಾಡಿ, ಆ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ತಾನು ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಆ ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು, ತಾನು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ತನ್ನ ಮಣಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ, "ಸ್ವಾಮಿ, ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿನ್ನ ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೊಡು" ಎಂದನು. ತಪಸ್ವಿಯು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಬಯಸಿ, ಆ ಮಣಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕೊಂಚ ದೂರ ಹೋಗಿ, ಆ ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆದು, "ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿ! ತಪಸ್ವಿಯ ತಲೆ ಒಡೆದು ನನ್ನ ಮಣಿ ತಾ!" ಎಂದನು. ಅದು ಹೋಗಿ ಆ ತಾಪಸನ ತಲೆ ಒಡೆದು ಮಣಿ ತಂದಿತು.

ಅವನು ಆ ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಮಧ್ಯಮ ತಾಪಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲವು ಹಗಲು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಭೇರಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು, ತನ್ನ ಮಣಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆ ಭೇರಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು -ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಒಡೆಸಿದನು.

ಅನಂತರ ಕಡೆಯವನ ಬಳಿಸಾರಿ, ಅವನ ಮೊಸರಿನ ಪಾತ್ರೆಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಕಂಡು ಮಣಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಮೊಸರಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕೊಂಡು, ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನೂ ಒಡೆಸಿದನು.

ಹೀಗೆ ಮಣಿ ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿ ಭೇರಿ ಮತ್ತು ಮೊಸರಿನಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, "ನನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡು; ಇಲ್ಲವೆ ರಾಜ್ಯ ಕೊಡು" ಎಂದು ವಾರಾಣಸಿಯ ರಾಜನಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆದು ಕಳುಹಿದನು.

ರಾಜನು ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ, 'ಕಳ್ಳನನ್ನು ಹಿಡಿಯೋಣ'ವೆಂದು ಹೊರಟನು. ಅವನು ಭೇರಿಯ ಒಂದು ಕಡೆ ಬಡಿಯಲು ರಾಜನ ಚತುರಂಗ ಸೇನೆ ಅವನನ್ನೇ ಓಲೈಸಿತು. ರಾಜನು ಪರಿವಾರ ಹೀನನಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಮೊಸರಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸಿದನು. ದೊಡ್ಡ ನದಿ ಹರಿಯಿತು. ಅನೇಕ ಜನರು ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೊರಗೆ ಬರಲಾರದೆಹೋದರು. ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯನ್ನು ಕೈಯಿಂದ ಹೊಡೆದು, 'ರಾಜನ ತಲೆ ತಾ' ಎಂದನು. ಕತ್ತಿಗೊಡಲಿಯು ಹೋಗಿ ರಾಜನ ತಲೆಯನ್ನು ತಂದು ಅವನ ಕಾಲ ಬಳಿ ಇಟ್ಟಿತು. ಒಬ್ಬನಿಗಾದರೂ ಆಯುಧನವೆತ್ತಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಹೀಗೆ ದೊಡ್ಡ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸುತ್ತಾ ಕೂಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ನಗರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಅಭಿಷೇಕಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ದಧಿವಾಹನನೆಂಬ ರಾಜನಾಗಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು.

ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಮಹಾನದಿಯಲ್ಲಿ ಬಲೆಯಿಂದ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ, ದೇವತೆಗಳು ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಒಂದು ಪಕ್ವವಾದ ಮಾವಿನಹಣ್ಣು ಕರ್ಣಮುಂಡವೆಂಬ ಕೊಳದಿಂದ ಬಂದು ಆ ಬಲೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಬಲೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿದವರು ಅದನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದರು. ಅದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು, ಮಡಕೆಯ ಗಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು, ಗುಂಡಾಗಿತ್ತು, ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣವಾಗಿತ್ತು. 'ಇದು ಎಂತಹ ಫಲ?' ಎಂದು ರಾಜನು ವನಚಾರಕರನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವರು 'ಇದು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು' ಎನ್ನಲು, ಅದನ್ನು ತಿಂದು, ಅದರ ಬೀಜವನ್ನು ತನ್ನ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ನೆಡಿಸಿ, ಹಾಲುನೀರು ಚಿಮುಕಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಮರ ಹುಟ್ಟಿ, ಮೂರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಫಲ ಕಂಡಿತು. ಆ ಮಾವಿಗೆ ಮಾಡುವ ಸತ್ಕಾರ ಬಹಳವಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕ ಹಾಲುನೀರು ಚಿಮುಕಿಸುವರು, ಐದು ವಾಸನೆಯ ಹೂಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕುವರು, ಮಾಲೆಯ ಎಳೆಗಳನ್ನು ಅದರ ಸುತ್ತಾ ಇಡುವರು ಸುವಾಸನೆಯ ತೈಲದ ದೀಪವನ್ನು ಅದರ ಮುಂದೆ ಉರಿಸುವರು. ಅಲ್ಲದೆ, ಅದರ ಸುತ್ತಾ ಒಂದು ಬಟ್ಟೆಯ ತೆರೆಯೂ ಆಯಿತು. ಹಣ್ಣುಗಳು ಮಧುರವಾದುವು, ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣವಾದುವು.

ದಧಿವಾಹನ ರಾಜನು ಇತರ ರಾಜರಿಗೆ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಕಳುಹಿಸುವಾಗ, ಅದರ ಬೀಜದಿಂದ ಮರ ಹುಟ್ಟುವುದೆಂದು ಹೆದರಿ, ಮೊಳಕೆ ಹುಟ್ಟುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಮುಳ್ಳಿನಿಂದ ಮುರಿದು ಕಳಿಸುವನು. ಅವರು ಆ ಮಾವನ್ನು ತಿಂದು ಬೀಜ ನೆಟ್ಟರೆ, ಒಳಕೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೇನು ಕಾರಣವೆಂದು ಕೇಳಿ, ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದರು.

ಆಗ ಒಬ್ಬ ರಾಜನು ತನ್ನ ತೋಟಗಾರನನ್ನು ಬರಹೇಳಿ, "ದಧಿವಾಹನನ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣುಗಳ ರಸವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿ ಕಹಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲು ಆಗುವುದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಅವನು “ಆಗುವುದು,” ಎನ್ನಲು, “ಹಾಗಾದರೆ ಹೋಗು?” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿದನು.

ಆ ತೋಟಗಾರನು ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಹೋಗಿ ಉದ್ಯಾನಪಾಲಕನೊಬ್ಬನು ಬಂದಿರುವನೆಂದು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು. ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ಅವನು ಒಳಗೆ ಬಂದು ರಾಜನಿಗೆ ವಂದಿಸಲು “ನೀನು ತೋಟಗಾರನೆ?” ಎಂದು ರಾಜನು ಕೇಳಿದನು. “ಹೌದು ದೇವ” ಎಂದು ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಲು, “ಹೋಗು ನಮ್ಮ ಉದ್ಯಾನಪಾಲಕನ ಬಳಿ ಹೋಗು” ಎಂದು ರಾಜನು ಅವನನ್ನು ಕಳುಹಿದನು. ಅವರು ಇಬ್ಬರೂ ಆ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಹೊಸದಾಗಿ ಬಂದ ತೋಟಗಾರನು ಅಕಾಲದ ಹೂಗಳನ್ನೂ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನೂ ಗಿಡಮರಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಸಿ, ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ರಮಣೀಯವಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ರಾಜನು ಅದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಹಳೆಯ ತೋಟಗಾರನನ್ನು ತೆಗೆದು ತೋಟವನ್ನು ಅವನಿಗೇ ಕೊಟ್ಟನು.

ಉದ್ಯಾನವು ತನ್ನ ಕೈಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ಅವನು ಆ ಮಾವಿನ ಮರದ ಸುತ್ತಾ ಬೇವಿನ ಮರವನ್ನೂ ಕಹಿ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ ನೆಟ್ಟನು. ಅವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬೆಳೆದುವು, ಬುಡಗಳಲ್ಲಿ ಬುಡವೂ ಕೊಂಬೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಬೆಯೂ ಕಳಗೂ ಮೇಲೂ ಹೆಣೆದುಕೊಂಡವು. ಹೀಗೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿ ಕಹಿಯಾದವುಗಳ ಜೊತೆಯಿಂದ ಸಿಹಿಯಾದ ಮಾವಿನಹಣ್ಣೂ ಬೇವಿನೆಲೆಯ ರಸದಂತೆ ಕಹಿಯಾಯಿತು. ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಕಹಿಯಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು, ತೋಟಗಾರನು ಓಡಿಹೋದನು.

ದಧಿವಾಹನನು ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂದು ಬಾಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟು, ಮಾವಿನ ರುಚಿಯು ಬೇವಿನ ರಸದಂತೆ ಅಸಹ್ಯವಾಗಿರಲು, ಸಹಿಸಲಾರದೆ ಕೆಮ್ಮುತ್ತಾ ಉಗುಳಿದನು.

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನಿಗೆ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ರಾಜನು ಆ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕರೆದು, “ಪಂಡಿತ! ಈ ಮರವನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಕಾಪಾಡುವರು; ಏನೂ ಕಡಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದರ ಹಣ್ಣು ಕಹಿಯಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ “ಹಿಂದೆ ಈ ಮಾವು ವರ್ಣ ಗಂಧರಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು. ಅದೇ ಪೂಜೆ ಈಗಲೂ ಲಭಿಸುತ್ತಿದೆ; ಆದರೂ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣೇಕೆ ಕಹಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ಕುರಿತು “ದಧಿವಾಹನ, ನಿನ್ನ ಮಾವಿನ ಸುತ್ತಾ ಬೇವಿನ ಪರಿವಾರ. ಬುಡದೊಡನೆ ಬುಡ, ಕೊಂಬೆಯೊಡನೆ ಕೂಂಬೆ ಬೆರೆತಿದೆ. ಅಸಹ್ಯವಾದುದರ ಸಂಗದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ಕಹಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ರಾಜನು ಆ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಆ ಬೇವು ಕಹಿಬಳ್ಳಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಡಿಸಿ, ಬೇರುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕ ಎತ್ತಿಸಿ, ಕಹಿಯಾದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತೆಗೆಯಿಸಿ, ಸಿಹಿಯಾದ ಮಣ್ಣು ಹಾಕಿಸಿ, ಹಾಲುನೀರು ಸಕ್ಕರೆ ನೀರು ಸುವಾಸನೆಯ ನೀರುಗಳಿಂದ ಮಾವಿನ ಮರವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಣಿಸಿದನು. ಆ ಸಿಹಿಯಾದ ರಸಗಳ ಜೊತೆಯಿಂದ ಮಾವು ಪುನಃ ಸಿಹಿಯೇ ಆಯಿತು. ರಾಜನು ಮೊದಲಿನ ತೋಟಗಾರನನ್ನೇ ತೋಟದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆಯುಸ್ಸು ಇರುವವರೆಗೆ ಇದ್ದು ತನ್ನ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೋದನು.

ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರ

ಹಿಂದೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲು, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿ, ಮೂರು ವೇದಗಳಲ್ಲೂ ಹದಿನೆಂಟು ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲೂ ಪಾರಂಗತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಪೃಥ್ವೀಜಯ ಮಂತ್ರವೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಪೃಥ್ವೀಜಯಮಂತ್ರವನ್ನು ಆವರ್ಜನ ಮಂತ್ರವೆಂದೂ ಹೇಳುವರು.

ಆಗ ಒಂದು ದಿವಸ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವೆನು" ಎಂದು ಒಂದು ಏಕಾಂಶವಾದ ಕಡೆ ಕಲ್ಲಿನ ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದನು. ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ವಿಧಿರಹಿತವಾಗಿ ಅನ್ಯರ ಕಿವಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವುದಾಗದು; ಅದರಿಂದ ಅವನು ಅದನ್ನು ಅಂತಹ ಕಡೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆಗ ಅವನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೃಗಾಲವು ಒಂದಾನೊಂದು ಬಿಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಆ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ಅದನ್ನು ಹೃದ್ಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಅದು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀಜಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿತ್ತು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ಎದ್ದು 'ಮಂತ್ರ ನನಗೆ ಹೃದ್ಗತವಾಯಿತು' ಎಂದನು. ಸೃಗಾಲವೂ ಬಿಲದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು, "ಓವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಈ ಮಂತ್ರ ನಿನಗಿಂತ ನನಗೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೃದ್ಗತವಾಗಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಓಡಿಹೋಯಿತು. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಈ ಸೃಗಾಲ ಮಹಾ ಅಕುಶಲ ಮಾಡುವುದು. ಹಿಡಿಯಿರಿ, ಹಿಡಿಯಿರಿ" ಎಂದು ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರ ಅದನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದನು. ಸೃಗಾಲವು ಓಡಿಹೋಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕಿತು.

ಅದು ಹೋಗಿ ಒಂದು ಸೃಗಾಲಿಯ ಮೈಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಚ್ಚಿ, "ಏನು, ಸ್ವಾಮಿ?" ಎನ್ನಲು, "ನನ್ನನ್ನು ಬಲ್ಲೆಯೋ? ಇಲ್ಲವೊ?"ಎಂದಿತು. ಅದು "ಬಲ್ಲೆ" ಎಂದು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿತು. ಆಗ ಅದು ಪೃಥ್ವೀಜಯ ಮಂತ್ರವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಹೇಳಿ, ಅನೇಕ ನೂರು ಸೃಗಾಲಗಳಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲಾ ಆನೆ ಕುದುರೆ ಸಿಂಹ ಹುಲಿ ಹಂದಿ ಜಿಂಕೆ ಮೊದಲಾದ ಚತುಷ್ಪಾದಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಬಳಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರನೆಂಬ ರಾಜನಾಗಿ, ಒಂದು ಸೃಗಾಲಿಯನ್ನು ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಎರಡು ಆನೆಗಳ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಂಹ ನಿಲ್ಲುವುದು ಸಿಂಹದ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರ ಸೃಗಾಲ ರಾಜನು ತನ್ನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯೊಡನೆ ಕುಳ್ಳಿರುವುದು. ಹೀಗೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸಾಯಿತು.

ಯಶಸ್ಸಿನ ಮಹತ್ತ್ವದಿಂದ ಅದು ಪ್ರಮತ್ತವಾಯಿತು, ಅದಕ್ಕೆ ಮಾನವುಂಟಾಯಿತು. 'ವಾರಾಣಸಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆನು' ಎಂದು ಸರ್ವಚತುಷ್ಪಾದ ಪರಿವೃತವಾಗಿ ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದವರೆಗೂ ಹೋಯಿತು. ಅದರ ಪರಿಸೆ ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನವಾಯಿತು. ಅದು ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡೇ "ರಾಜ್ಯ ಕೊಡಲಿ, ಇಲ್ಲವೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲಿ" ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿತು. ವಾರಾಣಸಿ ವಾಸಿಗಳು ಭಯದಿಂದ ಬೆದರಿ ನಗರದ ಬಾಗಿಲುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ನಿಂತರು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ರಾಜನ ಬಳಿಸೇರಿ, "ಹೆದರಬೇಡ, ಮಹಾರಾಜ. ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರ ಸೃಗಾಲದೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದು ನನ್ನ ಭಾರ. ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅದರೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಸಮರ್ಥನಾದವನು ಬೇರೊಬ್ಬನಿಲ್ಲ" ಎಂದು ಆ ರಾಜನನ್ನೂ ನಗರದವರನ್ನೂ ಸಂತೈಸಿ, "ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರನು ಏನು ಮಾಡಿ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದೆಂದು ಅದನ್ನು ಕೇಳುವೆನು" ಎಂದು ಬಾಗಿಲ ಅಟ್ಟಳಿಗೆಯ ಮೇಲೇರಿ, "ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರ ಏನು ಮಾಡಿ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಕೂಗಿಸಿ ಮಹಾಜನರನ್ನು ಶಬ್ದದಿಂದ ಬೆದರಿಸಿ, ಹಿಡಿಯುವೆನು."

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು 'ಇದಕ್ಕೆ ಇದೆ' ಎಂದು ತಿಳಿದು, ಅಟ್ಟಳಿಗೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, "ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನಗಳ ವಾರಾಣಸಿ ನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಉದ್ದಿನ ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ತಮ್ಮ ಕಿವಿಯ ತೂತುಗಳಿಗೆ ಲೇಪಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ" ಎಂದು ಭೇರಿ ತಿರುಗಿಸಿದನು.

ಮಹಾಜನರು ಭೇರಿಯ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಬೆಕ್ಕಿನಿಂದ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಸರ್ವಚತುಷ್ಪಾದಗಳ ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಕಿವಿಯ ತೂತುಗಳಿಗೆ ಉದ್ದಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಲೇಪಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಲು ಕೂಡ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಪುನಃ ಅಟ್ಟಳಿಗೆಯನ್ನೇರಿ, "ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರಾ!" ಎಂದನು.

"ಏನು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ?"

"ಏನು ಮಾಡಿ ಈ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆ?"

"ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಕೂಗಿಸಿ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಬೆದರಿಸಿ, ಜೀವವನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಿ, ಹಿಡಿಯುವೆನು."

"ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ನೀನು ಕೂಗಿಸಲಾರೆ. ಉತ್ತಮಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕೆಂಪಾದ ಕೈಕಾಲುಗಳಿರುವ ಈ ಕೇಸರಸಿಂಹರಾಜರು ನಿನ್ನಂತಹ ಮುದಿಸೃಗಾಲದ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನಡಸುವುದಿಲ್ಲ."

ಸೃಗಾಲವು ಮಾನದಿಂದ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ, "ಇತರ ಸಿಂಹಗಳು ಇರಲಿ, ನಾನು ಯಾವುದರ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುವೆನೋ ಅದರಿಂದಲೇ ನಾದ ಮಾಡಿಸುವೆನು" ಎಂದಿತು.

"ಹಾಗಾದರೆ, ನಿನ್ನ ಕೈಲಾದರೆ, ಕೂಗಿಸು."

ಅದು ತಾನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸಿಂಹವನ್ನು ಕುರಿತು "ಕೂಗು" ಎಂದು ಕಾಲಿನಿಂದ ಸನ್ನೆಮಾಡಿತು.

ಸಿಂಹವು ಆನೆಯ ಕುಂಭದ ಮೇಲೆ ಮುಖವನ್ನು ಒರಗಿಸಿ, ಮೂರುಬಾರಿ ದನಿಯುಡುಗಿಸದೆ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿತು. ಆನೆಗಳು ಬಿರು ಬೆದರಿ ಸೃಗಾಲವನ್ನು ಕಾಲಬಳಿ ಬೀಳಿಸಿ, ಕಾಲಿನಿಂದ ಅದರ ತಲೆಯನ್ನು ತುಳಿದು ಚೂರ್ಣ ವಿಚೂರ್ಣಮಾಡಿದುವು. ಸರ್ವದಂಷ್ಟ್ರನ ಜೀವ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕೊನೆಗಂಡಿತು.

ಆನೆಗಳು ಕೂಡ ಸಿಂಹನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮರಣಭಯದಿಂದ ಹೆದರಿ ಒಂದನ್ನೊಂದು ತಿವಿಯುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸತ್ತವು. ಸಿಂಹಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಉಳಿದ ಜಿಂಕೆ ಹಂದಿಗಳು ಮೊದಲಾಗಿ ಮೊಲ ಬೆಕ್ಕುಗಳವರೆಗಿನ ಸರ್ವಚತುಷ್ಪಾದಗಳೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವಬಿಟ್ಟವು. ಸಿಂಹಗಳು ಓಡಿಹೋಗಿ ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕವು. ಮಾಂಸರಾಶಿ ಹನ್ನೆರಡು ಯೋಜನದಷ್ಟಾಯಿತು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅಟ್ಟಳಿಗೆಯಿಂದ ಇಳಿದು, ನಗರದ್ವಾರಗಳನ್ನು ತೆರೆಸಿ, "ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಉದ್ದಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ಹೊರತೆಗೆಯಲಿ. ಮಾಂಸ ಬೇಕಾದವರು ಮಾಂಸ ಕೊಳ್ಳಲಿ" ಎಂದು ನಗರದಲ್ಲಿ ಭೇರಿಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿದನು. ಜನರು ಹಸಿಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದು, ಉಳಿದುದನ್ನು ಒಣಗಿಸಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಮಾಂಸ ಒಣಗಿಸುವುದು ಆ ಕಾಲದಲ್ಲೇ ಹುಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುವರು.

ವರ್ಧಕಿಸೂಕರ

ಹಿಂದೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲು, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೃ ಕ್ಷದೇವತೆಯಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು. ಆಗ ವಾರಾಣಸಿಯ ಬಳಿಯ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಡಗಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಬ್ಬ ಬಡಗಿ ಒಂದು ದೋಣ್ಣೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಹಂದಿಯಮರಿಯನ್ನು ಕಂಡು, ಮನೆಗೆ ತಂದು ಪಾಲಿಸಿದನು. ಅದು ಬೆಳೆದು ಮಹಾಶರೀರವನ್ನೂ ವಕ್ರದಂಷ್ಟ್ರವನ್ನೂ ಪಡೆಯಿತು. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯ ನಡತೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಿತು. ಬಡಗಿಯಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಹೊಂದಿ, ಅದು 'ಬಡಗಿಯ ಹಂದಿ'ಯೆಂದೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಪರಿಚಿತವಾಯಿತು. ಬಡಗಿ ಮರವನ್ನು ಕೆತ್ತುವಾಗ ಅದು ಮೂತಿಯಿಂದ ಮರವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವುದು, ಬಾಚಿಕೊಡಲಿಗಳನ್ನೂ ಉಳಿ ಸುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚಿತರುವುದು, ಅಳೆಯುವ ಕಪ್ಪುದಾರದ ಕೊನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿಯುವುದು.

ಆಗ ಆ ಬಡಗಿ "ಯಾರಾದರೂ ಇದನ್ನು ತಿಂದಾರು" ಎಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಕರೆದುಕೂಂಡು ಹೋಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟನು.

ಅದಾದರೋ ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ವಾಸಮಾಡಬಹುದಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಪರ್ವತದೊಳಗಿನ ಮಹತ್ತಾದ ಗುಹೆಯನ್ನು ಕಂಡಿತು. ಆ ವಾಸಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಂದಮೂಲ ಫಲಗಳು ಹೇರಳವಾಗಿದ್ದುವು.

ನೂರಾರು ಹಂದಿಗಳು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಅದರ ಬಳಿಗೆ ಬಂದವು. ಅದು ಅವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು "ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ನೋಡಿಕೊಂಡು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೆ. ಈ ಎಡೆ ರಮಣೀಯವಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲೇ ವಾಸಮಾಡುವೆನು" ಎಂದಿತು.

"ಈ ಸ್ಥಾನ ರಮಣೀಯವೆಂಬುದೇನೋ ಸತ್ಯ. ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಅಪಾಯವಿದೆ."

"ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡು ಹಾಗೇ ತಿಳಿದೆ. 'ಇಂತಹ ಆಹಾರ ತುಂಬಿದ ಈ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಇವರ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸರಕ್ತವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೇನು ಭಯವಿದ್ದೀತು?' ಎಂದು ನನಗೆನ್ನಿಸಿತು."

"ಒಂದು ಹುಲಿ ಬೆಳಗ್ಗೆಯೇ ಬಂದು ಕಂಡುಕಂಡದ್ದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು."

"ಅದು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಡಿಯುವುದೋ? ಅಥವಾ ಆಗಾಗ ಮಾತ್ರವೋ?"

"ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಡಿಯುವುದು."

"ಹಾಗಾದರೆ, ಹುಲಿಗಳು ಎಷ್ಟಿವೆ?"

"ಒಂದೇ ಒಂದು."

"ಒಂದಕ್ಕೆ ನೀವು ಇಷ್ಟು ಮಂದಿ ಸಾಲದೆ?"

"ಇಲ್ಲ, ಸಾಲೆವು."

"ನಾನು ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆನು. ನೀವು ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿರಿ. ಆ ಹುಲಿ ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತದೆ?"

"ಅದೋ, ಆ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ."

ಅದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲೇ ಹಂದಿಗಳನ್ನು ನಡೆದಾಡಿಸಿ, ಯುದ್ಧವನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಾ, 'ಯುದ್ಧವೆಂಬುದು ಪದ್ಮವ್ಯೂಹ, ಚಕ್ರವ್ಯೂಹ, ಶಕಟವ್ಯೂಹಗಳೆಂದು ಮೂರುವಿಧ' ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಪದ್ಮವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ಯುದ್ಧಭೂಮಿಯ ಅನುಕೂಲವಾದ ಎಡೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ 'ಈ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ನಡಸುವುದು ಸರಿ' ಎಂದು ಎಳೆಹಂದಿಮರಿಗಳನ್ನೂ ತಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಾ ಬಂಜೆಹಂದಿಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಾ ಮರಿಹಂದಿಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಾ ಯುವಕಹಂದಿಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಾ ಉದ್ದಕೋರೆಯ ಹಂದಿಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಸುತ್ತಾ ಯುದ್ಧ ಸಮರ್ಥವಾಗಿ ಬಲಬಲವಾದ ಸೂಕರಗಳನ್ನೂ ಹತ್ತುಹತ್ತರಂತೆ, ಇಪ್ಪತ್ತುಇಪ್ಪತ್ತರಂತೆ ಸಾಲುಸಾಲಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿತು. ತಾನು ನಿಲ್ಲುವ ಸ್ಥಾನದ ಮುಂದುಗಡೆ ಒಂದು ಗುಂಡಾದ ಹಳ್ಳ ತೋಡಿಸಿತು; ಹಿಂದುಗಡೆ ಮೊರದಂತೆ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ ಇಳಿಜಾರಾದ ಹಳ್ಳ ತೋಡಿಸಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಅರುವತ್ತು ಎಪ್ಪತ್ತು ಸೂಕರಯೋಧರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಆಯಾ ಎಡೆಗಳಲ್ಲಿ "ಹೆದರಬೇಡಿ"ರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅರುಣನು ಮೇಲೆದ್ದನು.

ಹುಲಿ ಎದ್ದು ವೇಳೆಯಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಹೋಗಿ, ಹಂದಿಗಳ ಎದುರಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಪರ್ವತತಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅರಳಿಸಿ ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿತು. ಬಡಗಿಯ ಹಂದಿ "ನೀವೂ ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ನೋಡಿರಿ" ಎಂದು ಹಂದಿಗಳಿಗೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿತು. ಅವು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ದಿಟ್ಟಿಸಿದವು. ಹುಲಿ ಬಾಯಿ ತೆಗೆದು ಉಸಿರು ಒಳಗೆಳೆದುಕೊಂಡಿತು. ಹಂದಿಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದುವು. ಹುಲಿ ಮೂತ್ರಮಾಡಿತು. ಹಂದಿಗಳೂ ಮಾಡಿದುವು. ಹೀಗೆ, ಅದು ಏನೇನು ಮಾಡಿದರೂ ಅವು ಅದದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಮಾಡಿದುವು.

ಹುಲಿ, "ಹಿಂದೆ, ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡಾಗ ಹಂದಿಗಳಿಗೆ ಓಡಿಹೋಗಲೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಓಡಿಹೋಗದೆ ನನಗೆ ಪ್ರತಿಶತ್ರುಗಳಾಗಿ ನಾನು ಮಾಡಿದುದನ್ನೇ ಪ್ರತಿಮಾಡುತ್ತವೆ. ಒಂದು ಹಂದಿ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮುಂದುಗಡೆ ನಿಂತು ಇವುಗಳನ್ನು ನಡಸುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ಜಯಿಸುವಂತೆ ಕಾಣೆ" ಎಂದು ಹಿಂದಿರುಗಿ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು.

ಆ ಹುಲಿ ಹಿಡಿದು ತಂದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಕಳ್ಳ ಸನ್ಯಾಸಿಯಿದ್ದನು. ಅವನು ಅದು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲೇ ಬಂದುದನ್ನು ಕಂಡು, "ಹಿಂದೆ ನೀನು ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಸೋಲಿಸಿ ಒಳ್ಳೆ ಒಳ್ಳೆಯವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇಂದು ನೀನು ಬರಿಗೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಖಿನ್ನನಾಗಿರುವೆ. ಈ ದಿನ ನಿನ್ನ ಶಕ್ತಿ ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ಅದಕ್ಕೆ ಹುಲಿ "ಹಿಂದೆ ಅವು ಭಯದಿಂದ ದಿಕ್ಕುದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಬಿಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುವು. ಇಂದು ಅವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿ ಡುರುಕುಕೂಗುತ್ತವೆ. ಅವು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಲಾರೆ" ಎಂದಿತು.

ಆಗ ಆ ಕಳ್ಳಸನ್ಯಾಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ಸಾಹವುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ "ಹೆದರಬೇಡ, ಹೋಗು. ನೀನು ಗರ್ಜಿಸಿ ಹಾರಿದಾಗ ಎಲ್ಲವೂ ಭಯಗೊಂಡು ಹೆದರಿ ಓಡುವುವು" ಎಂದನು.

ಹುಲಿ ಅವನಿಂದ ಉತ್ಸಾಹಗೊಂಡು ಶೂರನಾಗಿ, ಪುನಃ ಹೋಗಿ ಪರ್ವತತಲದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿತು. ಬಡಗಿಯ ಹಂದಿ ಎರಡೂ ಹೆಳ್ಳಗಳ ನಡುವೆ ನಿಂತಿತು.

ಹಂದಿಗಳು "ಸ್ವಾಮಿ, ದೊಡ್ಡಕಳ್ಳ ಪುನಃ ಬಂತು" ಎಂದವು.

"ಹೆದರಬೇಡಿ. ಈಗ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿಯುವೆನು".

ಹುಲಿ ಗರ್ಜಿಸಿ ವರ್ಧಕಿಸೂಕರದ ಮೇಲೆ ಬಿತ್ತು. ಸೂಕರವು ಹುಲಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವಾಗ ಸರಕ್ಕನೆ ತಿರುಗಿ, ವೇಗದಿಂದ ಎದುರಿಗೆ ಅಗೆದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಹುಲಿ ವೇಗವನ್ನು ತಡೆಯಲಾರದೆ ಉರುಳುರುಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಮೊರದಂತೆ ಅಗೆದಿದ್ದ ಹಳ್ಳದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಕಡೆ ಬಿದ್ದು ರಾಶಿಹಾಕಿದಂತಾಯಿತು. ಹಂದಿಯು ಹಳ್ಳದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಮಿಂಚಿನ ವೇಗದಿಂದ ಹೋಗಿ, ಹುಲಿಯ ಒಳತೊಡೆಯನ್ನು ಕೋರೆಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ಕರುಳನ್ನು ಬಗೆದು, ಅದರ ಮಧುರವಾದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೋರಿಗೆ ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು, ಹುಲಿಯ ತಲೆಯನ್ನು ಸೀಳಿ, "ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಿ ನಿಮ್ಮ ಶತ್ರುವನ್ನು" ಎಂದು ಅದನ್ನು ಹಳ್ಳದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಎಸೆಯಿತು.

ಮೊದಲು ಬಂದವಕ್ಕೆ ಹುಲಿಯಮಾಂಸ ಸಿಕ್ಕಿತು, ಅನಂತರ ಬಂದವು "ಹುಲಿಯಮಾಂಸ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?" ಎಂದು ಅವುಗಳ ಮುಖವನ್ನು ಮೂಸುತ್ತಾ ತಿರುಗಾಡಿದವು.

ಆದರೂ ಹಂದಿಗಳಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ವರ್ಧಕಿಸೂಕರವು ಅವುಗಳ ಇಂಗಿತವನ್ನು ಕಂಡು, "ನಿಮಗೇಕೆ ತೃಪ್ತಿಯಾಗಿಲ್ಲ?" ಎಂದಿತು.

"ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಹುಲಿಯನ್ನು ಹೊಡೆದುದರಿಂದ ಏನು? ಇತರ ಹತ್ತು ಹುಲಿಗಳನ್ನು ಕರೆತರುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವ ಕಳ್ಳಸನ್ಯಾಸಿಯಿರುವನಲ್ಲ?"

"ಯಾರವನು?"

"ಒಬ್ಬ ಕೆಟ್ಟನಡತೆಯ ತಾಪಸ".

"ಹುಲಿಯನ್ನಾದರೂ ನಾನು ಹೊಡೆದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅವನೇನು ಮಾಡಿಯಾನು? ಈಗ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯೋಣ" ಎಂದು ಹಂದಿಗಳ ಗುಂಪಿನೊಡನೆ ವರ್ಧಕಿಸೂಕರ ಹೋಯಿತು.

ಕಳ್ಳಸಂನ್ಯಾಸಿ ಹುಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತಾದರೂ ಬರದಿರಲು, "ಏನು, ಹಂದಿಗಳು ಹುಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದವೋ?" ಎಂದು ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಾ ಹಂದಿಗಳು ಬರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓಡಿದನು. ಅವು ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು, ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು, ಬೇಗನೆ ಉದುಂಬರ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹತ್ತಿದನು.

ಹಂದಿಗಳು "ನಷ್ಟವಾಯಿತು, ಸ್ವಾಮಿ. ತಪಸ್ವಿ ಓಡಿ ಮರವನ್ನು ಏರಿದನು" ಎಂದವು.

"ಎಂತಹ ವೃಕ್ಷ?"

"ಉದುಂಬರ ವೃಕ್ಷ"

"ಹೆಣ್ಣು ಹಂದಿಗಳು ನೀರು ತರಲಿ. ಹಂದಿಮರಿಗಳು ಅಗೆಯಲಿ. ಉದ್ದಕೋರೆಯ ಹಂದಿಗಳು ಬುಡವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲಿ. ಉಳಿದವು ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತು ಕಾವಲಿರಲಿ" ಎಂದು ವರ್ಧಕಿಸೂಕರವು ನಿಯಮಿಸಿ ಅವು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಲು, ತಾನು ಉದುಂಬರದ ನೇರವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ದಪ್ಪ ಬುಡವನ್ನು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿದಂತೆ ಒಂದೇ ಏಟಿಗೆ ಹೊಡೆದು ಕೆಡವಿತು.

ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತಿದ್ದ ಹಂದಿಗಳು ಕಳ್ಳ ತಾಪಸನನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕೆಡವಿಕೊಂಡು ಖಂಡಾಖಂಡ ಮಾಡಿ, ಮೂಳೆಯವರೆಗೂ ತಿಂದವು. ವರ್ಧಕಿಸೂಕರವನ್ನು ಉದುಂಬರದ ಮೋಟಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ, ಕಳ್ಳ ಸನ್ಯಾಸಿ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಂಖದಲ್ಲಿ ನೀರು ತಂದು ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ, ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದುವು. ಒಂದು ತರುಣಸೂಕರಿಗೆ ಅಭಿಷೇಕ ಮಾಡಿ ಅದರ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯಾಗಿಸಿದುವು. ಅಂದಿನಿಂದ ಮೊದಲಾಗಿ ಇದುವರೆಗೂ ರಾಜರನ್ನು ಉದುಂಬರದ ಭದ್ರಪೀಠದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮೂರು ಶಂಖಗಳಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಮಾಡುವರು.

ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ದೇವತೆ ಆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು, ಒಂದು ಪೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಹಂದಿಗಳಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ನಿಂತು, "ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸೇರಿದ ಸೂಕರಸಂಘಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕಾರ. ಅದ್ಭುತವಾದ

ಸಖ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಇಂದು ಕಂಡೆ. ಕೋರೆಯುಳ್ಳ ಮೃಗಗಳು ಹುಲಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿದವು. ದವಡೆಯ ಬಲದ ಹಂದಿಗಳು ಒಗ್ಗಟ್ಟಾದುದರಿಂದ ಮರಣಭಯವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವು" ಎಂದಿತು.

ಆಭ್ಯಂತರ

ಹಿಂದೆ, ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತನು ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿರಲು, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಕಾಶಿಗ್ರಾಮದ ಒಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದನು. ವಯಸ್ಸು ಬಂದ ಮೇಲೆ ತಕ್ಷಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕಲಿತು, ಮನೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ತಾಯಿತಂದೆ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿ, ಋಷಿಯಾಗಿ, ಹಿಮವಂತ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅಭಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನೂ ಸಮಾಪತ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಋಷಿಗಣ ಪರಿವೃತನಾಗಿ, ಗಣಕ್ಕೆ ಗುರುವಾಗಿ, ದೀರ್ಘಕಾಲ ಕಳೆದ ಬಳಿಕ ಉಪ್ಪು ಹುಳಿಗಳ ರುಚಿನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪರ್ವತಪಾದದಿಂದ ಇಳಿದು ಬಂದು, ಸಂಚಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ವಾರಾಣಸಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ, ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ವಾಸ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಆಗ ಅವನ ಋಷಿಗಣದ ಶೀಲದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಶಕ್ರನ ಭವನ ಕಂಪಿಸಿತು. ಶಕ್ರನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು, "ಈ ತಾಪಸರ ಆವಾಸವನ್ನು ಕುರಿತು ಒಂದು ಪ್ರಯೋಗ ನಡಸುವೆನು. ಇವರು ನಿಲ್ಲಲು ಎಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಉಪದ್ರವಗೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುವರು. ಇವರಿಗೆ ಆಗ ಚಿತ್ತದ ಏಕಾಗ್ರತೆ ದೊರಕದು. ಹೀಗೆ ನನಗೆ ಹಿತವಾಗುವುದು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, "ಇದಕ್ಕೇನು ಉಪಾಯ?" ಎಂದು ವಿಮರ್ಶೆಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡನು.

"ಮಧ್ಯಮಯಾಮ ಸಮಯದ ನಡುವೆ ರಾಜನ ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿಯ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, 'ಭದ್ರೆ, ನೀನು ಪಕ್ವವಾದ ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಮಗನನ್ನು ಪಡೆಯುವೆ, ಅವನು ಚಕ್ರವರ್ತಿ ರಾಜನಾಗುವನು' ಎಂದು ಹೇಳುವೆನು. ರಾಜನು ದೇವಿಯು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ, ಪಕ್ವವಾದ ಮಾವಿಗಾಗಿ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸುವನು. ಆಗ ನಾನು ಮಾವುಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಧಾನ ಮಾಡುವೆನು. ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಮ್ರಗಳು ಇಲ್ಲವಾದ್ದನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸುವರು. 'ಅವುಗಳನ್ನು ಯಾರು ತಿನ್ನುವರು?' ಎಂದರೆ, 'ತಾಪಸರು ತಿನ್ನುವರು' ಎಂದು ಹೇಳುವರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ತಾಪಸರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಅಟ್ಟಿಸುವನು. ಹೀಗೆ ಅವರಿಗೆ ಉಪದ್ರವವಾಗುವುದು" ಎಂದು ಅವನು ಮಧ್ಯಮಯಾಮ ಸಮಯದ ನಡುವೆ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ತನ್ನ ದೇವರಾಜಭಾವವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸಿ ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ "ಆಭ್ಯಂತರವೆಂಬ ಮರವುಂಟು. ಅದರ ದಿವ್ಯವಾದ ಫಲವನ್ನು ಬಯಸಿ ತಿಂದ ಹೆಂಗುಸು ಚಕ್ರವರ್ತಿಯನ್ನು ಹಡೆಯುವಳು. ಭದ್ರೆ, ನೀನು ಪಟ್ಟದ ರಾಣಿ, ನಿನ್ನ

ಪತಿಗೆ ನೀನು ಪ್ರಿಯಳಾದವಳು. ಈ ಆಭ್ಯಂತರ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ರಾಜನು ನಿನಗೆ ತರಿಸಿಕೊಡುವನು" ಎಂದನು.

ಶಕ್ರನು ಹೀಗೆ ದೇವಿಯೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ, "ನೀನು ಅಪ್ರಮತ್ತಳಾಗು. ಇತರ ವಿಷಯದ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗಬೇಡ. ಬೆಳಗ್ಗೆ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸು" ಎಂದು ಅವಳಿಗೆ ಅನುಶಾಸನೆಮಾಡಿ ತನ್ನ ವಾಸಸ್ಥಾನಕ್ಕೇ ಹೋದನು.

ಅವಳು ಮರುದಿವಸ ಕಾಯಿಲೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಪರಿಚಾರಿಯರಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿ ಸನ್ನೆಮಾಡಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು.

ರಾಜನು ಎತ್ತಿದ ಬೆಳ್ಗೊಡೆಯ ಕೆಳಗೆ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ನಾಟಕಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ದೇವಿಯನ್ನು ಕಾಣದೆ. 'ದೇವಿ ಎಲ್ಲಿ?' ಎಂದು ಪರಿಚಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಕಾಯಿಲೆ, ದೇವ."

ಅವನು ಅವಳ ಬಳಿಸಾರಿ, ಹಾಸಿಗೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬೆನ್ನು ಸವರುತ್ತಾ "ಏನು ಭದ್ರೆ, ಸ್ವಸ್ಥವಿಲ್ಲವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ಮಹಾರಾಜ, ಬೇರೆ ಏನೂ ಅ ಅಸ್ವಸ್ಥತೆಯಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗಿದೆ."

"ನಿನಗೆ ಏನು ಇಷ್ಟ, ಭದ್ರೆ?"

"ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರಫಲ, ದೇವ."

"ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ?"

"ಆಭ್ಯಂಶರ ಆಮ್ರ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು, ದೇವ. ಅದರ ಹಣ್ಣು ನನಗೆ ದೊರಕಿದರೆ ನಾನು ಬದುಕುವೆನು, ದೊರಕದಿದ್ದರೆ ಬದುಕುವುದಿಲ್ಲ."

"ಹಾಗಾದರೆ ತರಿಸುವೆನು. ಚಿಂತಿಸಬೇಡ" ಎಂದು ರಾಜನು ದೇವಿಯನ್ನು ಸಂತೈಸಿ, ಎದ್ದು ಹೋಗಿ, ರಾಜಪರ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಅಮಾತ್ಯರಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿ, "ದೇವಿಗೆ ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯಾಗಿದೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ದೇವ, ಎರಡು ಆಮ್ರಗಳ ನಡುವಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಆಮ್ರಕ್ಕೆ ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರವೆಂದು ಹೆಸರು. ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ನಡುವೆ ನಿಂತ ಆಮ್ರಫಲವನ್ನು ತರಿಸಿ ದೇವಿಗೆ ಕೊಡೋಣ."

ರಾಜನು 'ಒಳ್ಳೆಯದು' ಎಂದು 'ಇಂತಹ ಆಮ್ರವನ್ನು ತನ್ನಿರಿ' ಎಂದು ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದನು.

ಶಕ್ರನು ತನ್ನ ಅನುಭಾವದಿಂದ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಮ್ರಗಳನ್ನು ತಿಂದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮರೆಯಾಗಿಸಿದನು. ಮಾವಿಗಾಗಿ ಹೋದವರು ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಾಡಿ, ಒಂದು ಮಾವೂ ದೊರಕದೆ, ಹೋಗಿ, ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಮ್ರಗಳು ಇಲ್ಲದುದನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

"ಮಾವನ್ನು ಯಾರು ತಿನ್ನುವರು?"

"ತಾಪಸರು ದೇವ."

"ತಾಪಸರನ್ನು ಉದ್ಯಾನದಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹೊರಗಟ್ಟಿರಿ."

ಜನರು 'ಒಳ್ಳೆಯದು' ಎಂದು, ಹೇಳಿ, ಹೊರಗಟ್ಟಿದರು. ಶಕ್ರನ ಮನೋರಥ ಪೂರೈಸಿತು.

ದೇವಿ ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಹಟಮಾಡಿ ಮಲಗಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ರಾಜನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಕಾಣದೆ ಅಮಾತ್ಯರನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ "ಅಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರ ಇರುವುದನ್ನು ಬಲ್ಲಿರಾ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು "ದೇವ, 'ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರವೆಂಬುದು ದೇವತೆಗಳು ತಿನ್ನುವಂತಹದು. ಹಿಮವಂತದ ಕಾಂಚನಗುಹೆಯ ಒಳಗೆ ಇದೆ' ಎಂದು ನಾವು ಪರಂಪರೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ" ಎಂದರು.

"ಆ ಮಾವನ್ನು ತರಲು ಯಾರಿಗೆ ಶಕ್ಯ?"

"ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರು ಹೋಗಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಗಿಳಿಮರಿಯನ್ನು ಕಳುಹಬಹುದು."

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಜನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಗಿಳಿಮರಿಯಿತ್ತು. ರಾಜಕುಮಾರರ ಗಾಡಿಯ ಚಕ್ರದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಶರೀರ ಅದಕ್ಕೆ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವೂ ಪ್ರಜ್ಞೆಯೂ ತುಂಬಾ ಇತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಉಪಾಯಗಳೆಲ್ಲಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನು ತರಿಸಿ "ಅಪ್ಪಾ ಗಿಳಿಮರಿ, ನಾನು ನಿನಗೆ ಬಹು ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಚಿನ್ನದ ಪಂಜರದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ವಾಸ. ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಅರಳು ತಿನ್ನುವೆ. ಸಕ್ಕರೆ ಪಾನಕ ಕುಡಿಯುವೆ. ನೀನು ನನಗೆ ಒಂದು ಕೆಲಸ ನಡಸಿಕೊಡಬಹುದಲ್ಲ" ಎಂದನು.

"ಹೇಳು, ದೇವ."

"ಅಪ್ಪಾ, ದೇವಿಗೆ ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರದಲ್ಲಿ ಬಯಕೆಯಾಗಿದೆ. ಆ ಆಮ್ರ ಹಿಮವಂತದ ಕಾಂಚನಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಇದೆ. ಅದು ದೇವತೆಗಳು ತಿನ್ನುವಂಥದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಷ್ಯರು ಹೋಗಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ನೀನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಣ್ಣನ್ನು ತರಬಹುದು."

"ಒಳ್ಳೆಯದು, ದೇವ. ತರುತ್ತೇನೆ."

ಆಗ ರಾಜನು ಅದಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಅರಳು ತಿನ್ನಿಸಿ, ಸಕ್ಕರೆನೀರು ಕುಡಿಸಿ ಶತಪಾಕತೈಲದಿಂದ ಅದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಒಳಗನ್ನು ಸವರಿ, ಎರಡು ಕೈಗಳಲ್ಲೂ ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಕಿಟಿಕಿಯ ಬಳಿ ನಿಂತು, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟನು.

ಅದಾದರೋ ರಾಜನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾರುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯಪಥವನ್ನು ಮೀರಿ, ಹಿಮವಂತದ ಮೊದಲ ಪರ್ವತಗಳೊಳಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಳಿಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, "ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ? ಆ ಎಡೆಯನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿ" ಎಂದಿತು.

"ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಎರಡನೆಯ ಪರ್ವತದೊಳಗಣ ಗಿಳಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು."

ಅದು ಅವುಗಳ ಮಾತು ಕೇಳಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಎದ್ದು ಎರಡನೆಯ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಂತು. ಹಾಗೆಯೇ ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು, ಐದು, ಆರನೆಯದಕ್ಕೂ ಬಂತು. ಅಲ್ಲಿಯ ಗಿಳಿಗಳೂ "ನಮಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಏಳನೆಯ ಪರ್ವತದೊಳಗಿನ ಗಿಳಿಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತು" ಎಂದವು.

ಅದು ಅಲ್ಲಿಗೂ ಹೋಗಿ, "ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರವೆಂಬುದು ಎಲ್ಲಿ ಇದೆ?" ಎಂದು ಕೇಳಿತು.

"ಇಂತಹ ಕಡೆ, ಕಾಂಚನ ಪರ್ವತದೊಳಗೆ."

"ನಾನು ಅದರ ಹಣ್ಣಿಗಾಗಿ ಬಂದೆ. ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ದು ನನಗೆ ಆ ಹಣ್ಣನ್ನು ಕೊಡಿಸಿರಿ."

"ಅದು ವೈಶ್ರವಣ ಮಹಾರಾಜನು ತಿನ್ನುವಂತಹದು. ಅದರ ಬಳಿ ಸಾರಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬುಡದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮರದ ತುಂಬಾ ಏಳು ಲೋಹಜಾಲಗಳನ್ನು ಸುತ್ತು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಕೋಟಿಸಹಸ್ರ ಕುಂಭಾಂಡ ರಾಕ್ಷಸರು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾವಲಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಕಂಡರೆ ನಾವು ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ. ಆ ಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಾಂತಕಾಲದ ಅಗ್ನಿಯಂತಹದು, ಅವೀಚೀ ಮಹಾನರಕದಂತಹದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗೆಂದು. ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಡ."

"ನೀವು ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ನನಗೆ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಸಿರಿ."

"ಹಾಗಾದರೆ, ಇಂತಹ ಇಂತಹ ಸ್ಥಾನಗಳ ಮೇಲೆ ಹೋಗು."

ಅದು ಅವು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟು, ಆ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಹಗಲು ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ, ಮಧ್ಯಮಯಾಮ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ರಾಕ್ಷಸರು ನಿದ್ರೆಮಾಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರದ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಒಂದಾನೊಂದು ಬುಡದ ನಡುವೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹತ್ತತೊಡಗಿತು. ಲೋಹಜಾಲ ಕಿಳೀ ಎಂದು ಶಬ್ದಮಾಡಿತು. ರಾಕ್ಷಸರು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು, ಗಿಳಿಮರಿಯನ್ನು ಕಂಡು, "ಮಾವಿನ ಕಳ್ಳ" ಎಂದು ಹಿಡಿದು, ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರು.

ಒಬ್ಬನು "ಬಾಯಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನುಂಗಿಬಿಡುವೆನು" ಎಂದನು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು "ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಸುಕಿ ಉಂಡೆಮಾಡಿ ತೂರಿಬಿಡುವೆನು" ಎಂದನು. ಮತ್ತೊಬ್ಬನು "ಎರಡಾಗಿ ಸೀಳಿ, ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವೆನು" ಎಂದನು.

ಅವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರಿಸುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಅದು ಹೆದರದೆಯೇ ಆ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಕುರಿತು "ಓ ರಾಕ್ಷಸರೆ, ನೀವು ಯಾರ ಆಳುಗಳು?" ಎಂದಿತು.

"ವೈಶ್ರವಣ ಮಹಾರಾಜನವರ."

"ಓವೋ, ನೀವೂ ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಆಳುಗಳು. ನಾನೂ ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಆಳು. ವಾರಾಣಸಿರಾಜನು ನನ್ನನ್ನು ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿದನು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾಜನಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಜೀವ ಕೊಟ್ಟು ಬಂದೆ. ತಾಯಿತಂದೆಗಾಗಿಯೂ ಒಡೆಯನಿಗಾಗಿಯೂ ಜೀವ ತೊರೆಯುವವನು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟುವನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಕೂಡ ಈ ಹಕ್ಕಿಯ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವೆನು."

ಹೀಗೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೋರಿಸಿತು. ಅವರು ಅದರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತರಾಗಿ, "ಇದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ ಗೊತ್ತು. ಇದನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲಾಗದು. ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಿ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಗಿಳಿಮರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, "ಓ, ಗಿಳಿಮರಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವೆವು. ನಮ್ಮ ಕೈಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಹೋಗು" ಎಂದರು.

"ನಾನು ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಬರಿಗೈ ಮಾಡಬೇಡಿ. ಒಂದು ಮಾವಿನ ಹಣ್ಣು ನನಗೆ ಕೊಡಿ."

"ಗಿಳಿಮರಿ, ನಿನಗೆ ಒಂದು ಹಣ್ಣು ಕೊಡುವುದೇನೂ ಭಾರವಲ್ಲ. ಈ ಮರದಲ್ಲಿರುವ ಮಾವುಗಳಿಗೆ ಗುರುತುಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಹಣ್ಣು ಕಡಮೆಯಾದರೂ ನಮಗೆ ಉಳಿವಿಲ್ಲ. ವೈಶ್ರವಣನು ಕೋಪಗೊಂಡು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು, ಕಾದ ಕಾವಲಿಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿದ ಎಳ್ಳಿನಂತೆ ಸಾವಿರಾರು ಕುಂಭಾಂಡರು ಚೂರುಚೂರಾಗಿ ಸಿಡಿದುಹೋಗುವರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಕೊಡಲಾರೆವು. ಆದರೆ ದೊರಕುವ ಸ್ಥಳವನ್ನು ತಿಳಿಸುವೆವು."

"ಯಾರಾದರೂ ಕೊಡಲಿ. ನನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದು ಹಣ್ಣು. ದೊರಕುವ ಸ್ಥಳ ತಿಳಿಸಿರಿ."

"ಬಲೆಯಂತಿರುವ ಕಾಂಚನಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿರಸನೆಂಬ ತಾಸಸನು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾ ಕಾಂಚನಪತ್ರಿಯೆಂಬ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನು. ಅವನು ವೈಶ್ರವಣಸಿಗೆ ಬೇಕಾದವನು. ವೈಶ್ರವಣನು ಅವನಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ನಾಲ್ಕು ಹಣ್ಣು ಕಳುಹುವನು. ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗು."

ಅದು 'ಒಳ್ಳೆಯದು' ಎಂದು ಒಪ್ಪಿ, ತಾಪಸನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ವಂದಿಸಿ, ಒಂದು ಕಡೆ ಕುಳಿತಿತು.

ಆಗ ಆ ತಾಪಸನು "ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದೆ?" ಎಂದನು.

"ವಾರಾಣಸಿರಾಜನ ಬಳಿಯಿಂದ."

"ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆ?"

"ಸ್ವಾಮಿ, ನಮ್ಮ ರಾಜನ ದೇವಿಗೆ ಆಭ್ಯಂತರ ಆಮ್ರದ ಮೇಲೆ ಬಯಕೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದೆ. ರಾಕ್ಷಸರು ತಾವು ನನಗೆ ಪಕ್ವವಾದ ಮಾವನ್ನು ಕೊಡದೆ ನಿಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದರು."

"ಹಾಗಾದರೆ ಕುಳಿತುಕೊ, ಪಡೆಯುವೆಯಂತೆ."

ಆಗ ವೈಶ್ರವಣನು ನಾಲ್ಕು ಹಣ್ಣು ಕಳುಹಿದನು. ತಾಪಸನು ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ತಿಂದನು, ಒಂದನ್ನು ಗಿಳಿಮರಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಕೊಟ್ಟನು. ಅದನ್ನು ಅದು ತಿನ್ನಲು, ಒಂದು ಹಣ್ಣನ್ನು ದಾರದಲ್ಲಿ ಕೋದು ಗಿಳಿಯ ಕತ್ತಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ, "ಇನ್ನು ಹೋಗು" ಎಂದು ಗಿಳಿಮರಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದನು.

ಅದು ಅದನ್ನು ತಂದು ದೇವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿ ತು. ಅವಳು ಅದನ್ನು ತಿಂದು ಬಯಕೆ ತೀರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಮಗನಾಗಲಿಲ್ಲ.

ಧರ್ಮಧ್ವಜ

ಹಿಂದೆ, ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಯಶಪಾಣಿಯೆಂಬ ರಾಜನು ರಾಜ್ಯವಾಳಿದನು. ಕಾಳಕನೆಂಬವನು ಅವನ ಸೇನಾಪತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಧರ್ಮಧ್ವಜನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವನ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಛತ್ರಪಾಣಿಯೆಂಬವನು ರಾಜನ ತಲೆಯೊಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗಿದ್ದನು.

ರಾಜನು ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಸೇನಾಪತಿಯಾದರೋ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾ ಲಂಚ ತಿನ್ನುವನು, ಇತರರ ಬೆನ್ನುಮಾಂಸದಿಂದ ಬೆಳೆಯುವನು; ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಒಡೆಯರಲ್ಲದವರನ್ನು ಒಡೆಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು.

ಆಗ ಒಂದು ದಿವಸ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಸೋತವನೊಬ್ಬನು ತೋಳುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಗೋಳಾಡುತ್ತಾ ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನದಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದು ರಾಜನ ಸೇವೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕಂಡು, ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದು "ಸ್ವಾಮಿ, ನಿನ್ನಂತಹವನು ರಾಜನಿಗೆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಅನುಶಾಸನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಕಾಳಕಸೇನಾಪತಿಯು ಲಂಚ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಒಡೆಯರಲ್ಲದವರನ್ನು ಒಡೆಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು" ಎಂದು ತನ್ನ ಸೋಲನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಕನಿಕರಪಟ್ಟು, "ಬಾ ಅಪ್ಪ, ನಿನ್ನ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚೈಸುವೆನು" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ನ್ಯಾಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಮಹಾಜನರು ನೆರೆದರು. ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಪುನಃ ನಿಶ್ಚೈಸಿ, ಒಡೆಯನಾದವನನ್ನೇ ಒಡೆಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಮಹಾಜನರು 'ಸಾಧು! ಸಾಧು!' ಎಂದರು. ಅದು ಮಹಾಶಬ್ದವಾಯಿತು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ಇದೇನು, ಶಬ್ದ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ದೇವ, ತಪ್ಪುತೀರ್ಪನ್ನು ಧರ್ಮಧ್ವಜಪಂಡಿತನು ಪುನಃ ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಇದು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೂಗಿದ ಶಬ್ದ."

ರಾಜನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿ, "ಆಚಾರ್ಯ, ನೀನು ನ್ಯಾಯವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆಯ?" ಎಂದನು.

"ಹೌದು, ಮಹಾರಾಜ. ಕಾಳಕನು ತಪ್ಪಾಗಿ ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟುದನ್ನು ಪುನಃ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ."

ರಾಜನು "ಆದ್ದರಿಂದ ಇಂದು ಮೊದಲಾಗಿ ನೀನೇ ನ್ಯಾಯ ತೀರಿಸು. ನನಗೂ ಕರ್ಣಸುಖವಾಗುವುದು, ಲೋಕಕ್ಕೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಅವನು

ಇಷ್ಟಪಡದಿದ್ದರೂ "ಜನರ ಮೇಲಿನ ಅನುದಯೆಯಿಂದ ನೀನು ತೀರ್ಪಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊ" ಎಂದು ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿ ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ತೀರ್ಪಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವನು, ಒಡೆಯನನ್ನೇ ಒಡೆಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವನು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಕಾಳಕನು ಲಂಚ ದೊರಕದೆ, ಲಾಭವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು, "ಮಹಾರಾಜ, ಧರ್ಮಧ್ವಜಪಂಡಿತನು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಆಸೆಪಡುವನು" ಎಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ರಾಜನಲ್ಲಿ ದೂರಿದನು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನು ನಂಬದೆ, "ಹಾಗೆ ಹೇಳಬೇಡ" ಎಂದು ತಳ್ಳಿ, ಪುನಃ ಅವನು "ನನ್ನನ್ನು ನಂಬದಿದ್ದರೆ, ಅವನು ಬರುವಾಗ ಕಿಟಕಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡು. ನಗರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ಕೈವಶಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಆಗ ಕಾಣುವೆ" ಎನ್ನಲು, ತೀರ್ಪನ್ನು ಬಯಸಿ ಅವನ ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದವರನ್ನು ಕಂಡು, "ಇದೇ ಇವನ ಪರಿಷೆ" ಎಂದು ಮನಸ್ಸು ಮುರಿದು "ಏನು ಮಾಡೋಣ, ಸೇನಾಪತಿ?" ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

"ದೇವ, ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸಬಹುದು."

"ದೊಡ್ಡ ದೋಷವನ್ನು ಕಾಣದೆ, ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಿಸೋಣ?"

"ಒಂದು ಉಪಾಯವಿದೆ."

"ಎಂತಹ ಉಪಾಯ?"

"ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಇವನಿಗೆ ಹೇಳೋಣ. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಆಗದ ದೋಷಕ್ಕೆ ಕೊಲ್ಲಿಸೋಣ."

"ಇವನಿಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯವಾವುದು?"

"ಮಹಾರಾಜ, ಉದ್ಯಾನವೆಂಬ ಸಾರವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನೆಟ್ಟು ಪಾಲಿಸಿದುದು ಎರಡೋ ನಾಲ್ಕೋ ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಫಲ ಕೊಡುತ್ತದೆ. ನೀನು ಇವನನ್ನು ಕರೆಕಳುಹಿ, 'ನಾಳೆಯೇ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸಬೇಕು. ನನಗೆ ಉದ್ಯಾನ ರಚಿಸು' ಎಂದು ಹೇಳು. ಇವನು ರಚಿಸಲಾರ. ಆಗ ಆ ದೋಷಕ್ಕಾಗಿ ಇವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಿಸೋಣ."

ರಾಜನು ಬೋದಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕರೆಸಿ, "ಪಂಡಿತ, ನಾನು ಹಳೆಯ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಕ್ರೀಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಹೊಸ ಉದ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಿಸಲು ಆಸೆಯಾಗಿದೆ. ನಾಳೆ ಕ್ರೀಡಿಸುವೆವು, ನಮಗೆ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸು. ರಚಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೆ ನೀನು ಉಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಕಾಳಕನಿಗೆ ಲಂಚ ದೊರಕದುದರಿಂದ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸು ಮುರಿದಿರಬೇಕು" ಎಂದು ತಿಳಿದು, "ಕೈಲಾದರೆ ನೋಡುವೆನು, ಮಹಾರಾಜ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಊಟ ಉಂಡು, ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದನು.

ಶಕ್ರನ ಮನೆ ಬಿಸಿಯಾಯಿತು. ಶಕ್ರನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ಪೀಡೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ವೇಗದಿಂದ ಬಂದು, ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಂತು, "ಏನು ಚಿಂತಿಸುವೆ, ಪಂಡಿತ?" ಎಂದನು.

"ನೀನು ಯಾರು?"

"ನಾನು ಶಕ್ರ."

"ರಾಜನು ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸೆಂದನು. ಅದನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ."

"ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಪಂಡಿತ. ನಾನು ನಿನಗೆ ನಂದನವನ ಚಿತ್ರಲತಾವನಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾವ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲಿ?"

"ಇಂತಹ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸು."

ಶಕ್ರನು ರಚಿಸಿ, ದೇವಪುರಕ್ಕೇ ಹೋದನು.

ಮರುದಿವಸ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು, ಹೋಗಿ, "ಉದ್ಯಾನ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ, ಮಹಾರಾಜ, ಕ್ರೀಡಿಸು" ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದರು.

ರಾಜನು ಹೋಗಿ, ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ಕಂಡನು. ಅದರ ಸುತ್ತಲೂ ಹದಿನೆಂಟು ಹಸ್ತಗಳ ಮನೋಶಿಲಾವರ್ಣದ ಪ್ರಾಕಾರವಿತ್ತು, ದ್ವಾರ ಅಟ್ಟಾಲಕಗಳಿತ್ತು. ಪುಷ್ಪ ಫಲಭಾರದಿಂದ ತುಂಬಿದ ನಾನಾವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಉದ್ಯಾನ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, "ಪಂಡಿತನು ನಮ್ಮ ಮಾತು ಮಾಡಿದನು. ಈಗೇನು ಮಾಡೋಣ?" ಎಂದು ಕಾಳಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಮಹಾರಾಜ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉದ್ಯಾನ ರಚಿಸಲು ಶಕ್ತನಾದವನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆ?"

"ಇದಕ್ಕೇನು ಮಾಡೋಣ?"

"ಪುನಃ ಇವರಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸೋಣ.?"

"ಎಂತಹ ಕರ್ಮ?"

"ಸಪ್ತರತ್ನಮಯವಾದ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸೋಣ."

ರಾಜನು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕರೆಸಿ, "ಆಚಾರ್ಯ, ನೀನು ಉದ್ಯಾನವನ್ನು ರಚಿಸಿದೆ. ಅದರ ಕಾಂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಸಪ್ತರತ್ನಮಯದ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯನ್ನು ರಚಿಸು. ರಚಿಸಲಾರೆಯಾದರೆ, ನೀನು ಉಳಿಯುವಂತಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಒಳ್ಳೆಯದು, ಮಹಾರಾಜ. ಕೈಲಾದರೆ ರಚಿಸುವೆನು" ಎಂದನು.

ಆಗ ಶಕ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ನೂರು ಇಳಿಯುವ ಘಟ್ಟಗಳು, ಸಾವಿರ ಮೂಲೆಗಳು. ಐದು ಬಣ್ಣದ ಪದ್ಮಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿ, ಅದು ನಂದನಪುಷ್ಕರಿಣಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿತ್ತು.

ಮರುದಿವಸ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅದನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಂಡು, "ನಿನ್ನ ಪುಷ್ಕರಿಣಿ ರಚಿಸಿಯಾಯಿತು ದೇವ" ಎಂದು ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನೂ ಕಂಡು, "ಈಗೇನು ಮಾಡೋಣ?" ಎಂದು ಕಾಳಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಉದ್ಯಾನದ ಕಾಂತಿಗೆ ತಕ್ಕ ಮನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಲು ಆಜ್ಞೆಮಾಡು, ದೇವ."

ರಾಜನು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕರೆಸಿ, "ಆಚಾರ್ಯ, ಈ ಉದ್ಯಾನಕ್ಕೂ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಗೂ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಸರ್ವದಂತಮಯವಾದ ಮನೆಯನ್ನು ರಚಿಸು. ರಚಿಸದಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಉಳಿಗಾಲವಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ಆಗ ಶಕ್ರನು ಅವನಿಗಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಮರುದಿವಸ ಅದನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡಿ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನು ಕಂಡು, "ಈಗೇನು ಮಾಡೋಣ?" ಎಂದು ಕಾಳಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಮನೆಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಮಣಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವಂತೆ ಆಜ್ಞೆಮಾಡು, ಮಹಾರಾಜ."

ರಾಜನು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕರೆಸಿ, "ಪಂಡಿತ, ಈ ದಂತಮಯವಾದ ಮನೆಗೆ ಅನುರೂಪವಾದ ಮಣಿಯನ್ನು ರಚಿಸು. ಮಣಿಯ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವೆನು. ರಚಿಸಲಾರೆಯಾದರೆ, ನೀನು ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ಆಗ ಶಕ್ರನು ಅವನಿಗಾಗಿ ಮಣಿಯನ್ನೂ ರಚಿಸಿದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಮರುದಿವಸ ಅದನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಮಾಡಿ ರಾಜನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದನು.

ರಾಜನು ಅದನ್ನೂ ಕಂಡು, "ಈಗೇನು ಮಾಡೋಣ?" ಎಂದು ಕಾಳಕನನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

"ಮಹಾರಾಜ, ಧರ್ಮಧ್ವಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬಯಸಿಬಯಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡುವ ದೇವತೆಯಿದೆಯೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಆ ದೇವತೆ ಕೂಡ ರಚಿಸಲಾರದುದನ್ನು ಈಗ ಅಜ್ಞೆಮಾಡು. ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೇವತೆಯಾದರೂ ರಚಿಸಲಾರದು. ಆದ್ದರಿಂದ

'ಚತುರಂಗದಿಂದ ಕೂಡಿದಂತಹ ಉದ್ಯಾನಪಾಲನನ್ನು ನನಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡು' ಎಂದು ಇವನಿಗೆ ಹೇಳು."

ರಾಜನು ಬೋದಧಿಸತ್ತ್ವನನ್ನು ಕರೆಸಿ, "ಆಚಾರ್ಯ, ನೀನು ಉದ್ಯಾನವನ್ನೂ ಪುಷ್ಕರಿಣಿಯನ್ನೂ ದಂತಮಯ ಪ್ರಾಸಾದವನ್ನೂ ಅದನ್ನು ಬೆಳಗಲು ಮಣಿರತ್ನವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಉದ್ಯಾನದ ಕಾವಲಿಗಾಗಿ ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದ್ಯಾನಪಾಲನನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು. ಮಾಡಿಕೊಡದಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಬದುಕುವಂತಿಲ್ಲ" ಎಂದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು "ಆಗಲಿ ದೊರಕಿದರೆ ತಿಳಿಸುವೆನು" ಎಂದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಒಳ್ಳೆಯ ಊಟ ಉಂಡು, ಮಲಗಿ, ಬೆಳಗಿನಜಾವದಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚೆತ್ತು, ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು, "ದೇವರಾಜನಾದ ಶಕ್ರನು ತನ್ನಿಂದ ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದ್ಯಾನಪಾಲನನ್ನು ಮಾಡಲಾರನು. ಹೀಗಿರಲು ಇತರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನಾಥಮರಣವೇ ಮೇಲು" ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದೆಯೆ ಪ್ರಾಸಾದದಿಂದ ಇಳಿದು ಮುಖ್ಯದ್ವಾರದಿಂದಲೇ ನಗರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟು ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕು, ಒಂದಾನೊಂದು ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜನರ ಧರ್ಮವನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು.

ಶಕ್ರನು ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು, ವನಚಾರಕನಂತಾಗಿ, ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನ ಬಳಿಸಾರಿ, "ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನೀನು ಸುಕುಮಾರ. ಹಿಂದೆ ಎಂದೂ ದುಃಖ ಕಾಣದವನಂತೆ ಈ ಕಾಡನ್ನು ಹೊಕ್ಕು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿರುವೆ?" ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾ, "ನೀನು ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕಿದವನು. ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ. ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಏನು ಚಿಂತಿಸುವೆ?" ಎಂದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ, "ನಾನು ಸುಖವಾಗಿ ಬದುಕಿದವನು. ಊರು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಡಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆನು. ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಸಜ್ಜನರ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೆನೆಯುತ್ತಿರುವೆನು" ಎಂದನು.

ಆಗ ಶಕ್ರನು "ಹಾಗಾದರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ಕುಳಿತಿರುವೆ?" ಎಂದನು.

"ರಾಜನು ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದ್ಯಾನಪಾಲನನ್ನು ತರಹೇಳುವನು. ಅಂತಹವನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು 'ಇತರರ ಕೈಯಲ್ಲೇಕೆ ಸಾಯಬೇಕು? ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅನಾಥಮರಣ ಸಾಯುವೆನು' ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿ, ಇಲ್ಲಿ ಬಂದು ಕುಳಿತಿರುವೆನು."

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ನಾನು ದೇವರಾಜನಾದ ಶಕ್ರ. ನಿನ್ನ ಉದ್ಯಾನ ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಾ ನನ್ನಿಂದ ಆದವು. ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದ್ಯಾನಪಾಲನನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ರಾಜನ ತಲೆಯೊಡವೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಛತ್ರಪಾಣಿಯೆಂಬವನು ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನು. ಉದ್ಯಾನಪಾಲನು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಉದ್ಯಾನಪಾಲನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳು.”

ಶಕ್ರನು ಹೀಗೆಂದು ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನಿಗೆ ಬುದ್ಧಿವಾದ ಹೇಳಿ, “ಹೆದರಬೇಡ” ಎಂದು ಸಂತೈಸಿ, ತಾನು ದೇವಪುರಕ್ಕೇ ಹೋದನು.

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಬೆಳಗಿನ ಊಟವನ್ನು ತಿಂದು, ರಾಜದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಛತ್ರಪಾಣಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಕಂಡು, ಕೈ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, “ಅಯ್ಯಾ ಛತ್ರಪಾಣಿ, ನೀನು ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

“ನಾನು ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೆಂದು ನಿನಗೆ ಯಾರು ತಿಳಿಸಿದರು?”

“ದೇವರಾಜನಾದ ಶಕ್ರ.”

“ಏತಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿದನು?”

ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು “ಈ ಕಾರಣದಿಂದ” ಎಂದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಸಿದನು.

ಅವನು “ಹೌದು. ನಾನು ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನು” ಎಂದನು.

ಆಗ ಬೋಧಿಸತ್ತ್ವನು ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ರಾಜನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ “ಮಹಾರಾಜ, ಈ ಛತ್ರಪಾಣಿ ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನು. ಉದ್ಯಾನಪಾಲನು ಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ ಇವನನ್ನು ಉದ್ಯಾನಪಾಲನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು” ಎಂದನು.

ಆಗ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು “ನೀನು ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

“ಹೌದು ಮಹಾರಾಜ.”

“ಯಾವ ಚತುರಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನು ನೀನು?”

“ದೇವ, ನನಗೆ ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲ.”

ಆಗ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು “ಛತ್ರಪಾಣಿ, ನಿನಗೆ ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವೆಯಾ?” ಎಂದನು.

“ಹೌದು, ದೇವ, ನನಗೆ ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲ.”

"ಏನು ಆಧಾರ ಕಂಡು, ನೀನು ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದವನಾದೆ?''

"ಕೇಳು, ದೇವ. ನಾನು ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ರಾಜನಾಗಿದ್ದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಬಂಧನಗೊಳಿಸಿದೆ. ಅವನು ನನಗೆ ಮೇಲ್ಮೆಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದವನಾದೆ" ಎಂದು ತನಗೆ ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದುದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಅವನನು ಹೇಳಿದನು.

ಆಗ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು "ಅಯ್ಯಾ ಛತ್ರಪಾಣಿ, ಏನು ಆಧಾರ ಕಂಡು, ನೀನು ಮದ್ಯಪಾನ ಮಾಡದವನಾದೆ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

ಅವನು ಆ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, "ಮಹಾರಾಜ, ನಾನು ಹಿಂದೆ ಮದ್ಯದ ಮದದಿಂದ ಮಗನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದೆ. ಆ ಶೋಕ ತಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ನಾನು ಮದ್ಯಪಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟೆ" ಎಂದನು.

ಆಗ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು "ಅಯ್ಯಾ, ಮತ್ತೇನು ಆಧಾರವನ್ನು ಕಂಡು ನೀನು ಸ್ನೇಹನಿಲ್ಲದವನಾದೆ" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

ಅವನು ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, "ರಾಜ್ಯ ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕೃತವಾಸನೆಂಬ ರಾಜನಾಗಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಮಗನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಬುದ್ಧನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಒಡೆದು ಸತ್ತನು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಸ್ನೇಹವಿಲ್ಲದವನಾದೆ" ಎಂದನು.

ಆಗ ರಾಜನು ಅವನನ್ನು "ಅಯ್ಯಾ, ಮತ್ತೇನು ಆಧಾರವನ್ನು ಕಂಡು ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲದವನಾದೆ?" ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

ಅವನು ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ, "ನಾನು ಹಿಂದೆ ಅರಕನೆಂಬವನಾಗಿ ಏಳು ವರ್ಷ ಮೈತ್ರೀಚಿತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದೆ, ಏಳು ಕಲ್ಪಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ಕ್ರೋಧವಿಲ್ಲದವನಾದೆ." ಎಂದನು.

ಹೀಗೆ ಛತ್ರಪಾಣಿ ತನ್ನ ಚತುರಂಗಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ರಾಜನು ಪರಿಷೆಗೆ ಸನ್ನೆಮಾಡಿದನು. ಅದೇ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅಮಾತ್ಯರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗೃಹಪತಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದವರೂ ಮೇಲೆದ್ದು "ಎಲವೋ, ಲಂಚ ತಿನ್ನುವವನೆ! ಕೆಟ್ಟ ಕಳ್ಳ ! ನಿನಗೆ ಲಂಚ ದೊರಕದೆ ಪಂಡಿತನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ; ಕೊಲ್ಲಲು ಬಯಸಿದೆಯಾ!" ಎಂದು ಕಾಳಕನನ್ನು ಕೈಕಾಲುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು, ರಾಜನ ಮನೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಸಿಕ್ಕಿಸಿಕ್ಕಿದ ಕಲ್ಲು ಕೋಲುಗಳಿಂದಲೇ ತಲೆಯೊಡೆದು ಸಾಯಿಸಿ, ಕಾಲು ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯುತ್ತಾ ತಿಪ್ಪೆಯ ಮೇಲೆ ಎಸೆದರು.

ಅಂದಿನಿಂದ ರಾಜನು ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವಾಳುತ್ತಾ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಹೋದನು.